

Per aspera ad astra

Constelații 5 diamantine

Revistă de cultură universală
editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

Anul IV, Nr. 7 (35)
Iulie 2013

Rembrandt - Filosof meditănd

**În acest număr
semnează:**

George Popa, Doina Drăguț, Iulian Chivu, Janet Nică, George Filip, Adrian Botez, Ștefan Radu Mușat, Mihai Miron, Ion Iancu Vale, Stelian Gomboș, Constantin Lupeanu, Dan Lupescu, Ion Pachia-Tatomirescu, George Petrovai, Octavian Mihalcea, Astrid Andreescu, Dan-Viorel Norea, Virginia Popescu, Paula Romanescu, Dumitru Roșu, Ion Untaru, Maria Tirenescu, Ștefan Gh. Theodoru, Eugen Deutsch, Daniel Marian, Viorel Roman, Ada Iliescu, George Ioniță, Florin Măceșanu, Nicolae M. Constantinescu, Mihai Știrbu, Puiu Răducan, Elena Agiu-Neacșu, Constantin Cucu, Tania Nicolescu, Andreea Ion, James Freeman, Justin Quinn, Elizabeth Winder, Nicolae Bălașa, Mihai Horga, Stejărel Ionescu, Tudor-Cristian Gongu, Andrei Potcoavă, Boris Marian, Ioan Vasiu, Sorina-Mihaela Botiș, Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu), Dorina Măgărin, Marin Voican-Ghioroiu, Ion C. Hiru, Corneliu Berbente, Vasile Matei, Nelu Vasile, Virgil Stan

Sumar

George Popa, Apriorism românesc	pp.3-6
Doina Drăguț, Umbră arcuită în spirală	p.7
Iulian Chivu, Eroul în India vedică	pp.8,9
Janet Nică, O pinie, două pinii	p.10
George Filip, Versuri	p.11
Adrian Botez, Sfinți Militari, Genii Protec- toare de neam, Mucenici și Martiri ai Cre- dinței: Mihai Eminescu	pp.12-14
Ștefan Radu Mușat, Versuri	p.14
Mihai Miron, Liniștea de după mit	pp.15,16
Ion Iancu Vale, Versuri	p.16
Stelian Gomboș, Părintele Arhim. Justin Pârvu s-a născut în viața cea veșnică, mutându-se la cereștile lăcașuri... ..	pp.17-19
Constantin Lupeanu, Meditații lirice asupra vieții: Zborul inimii	p.19
Dan Lupescu, Tracul Orfeu aruncă un nou Pod de lumină peste Dunăre	pp.20,21
Ion Pachia-Tatomirescu, Frustrări ale sinelui în tot mai însingurata călătorie	p.22
George Petrovai, Legătura inseparabilă dintre artă și religie	p.23
Octavian Mihalcea, Reliefări ideale	p.24
Poeți ai Societății Române de Haiku	p.25
Eugen Deutsch, Sonete	p.26
Daniel Marian, Geo Galetaru "Apele nopții spre dimineață"	p.27
Viorel Roman, Germanizarea Europei	p.28
Ada Iliescu, Magia cuvântului și dimensiunea umano-divină a poeziilor Danielei Vasilescu	pp.29-31
George Ioniță, Versuri	p.31
Florin Măceșanu, Rembrandt	p.32
Nicolae M. Constantinescu, Umbra	pp.33,34
Mihai Știrbu, Caragiale și Alexandrina ..	pp.35-38
Puiu Răducan, Versuri	p.39
Elena Agiu-Neacșu, Versuri	p.39
Constantin Cucu, Emil Bucureșteanu, "Blestemele iubirii"	p.40
Tania Nicolescu, Versuri	p.41
Andreea Ion, Versuri	p.41
James Freeman, Justin Quinn, Elizabeth Winder, Versuri	p.42
Nicolae Bălașa, Despre nesimțire, tărtăcuță și inimă împietrită	pp.43,44
Mihai Horga, Versuri	p.44
Stejărel Ionescu, Versuri	p.45
Tudor-Cristian Gongu, Versuri	p.45
Andrei Potcoavă, Scrijelite temelii... ..	pp.46-47
Boris Marian, Borismarianisme	p.47
Eugen Deutsch, Janet Nică, Duel sonetistic ...	p.48
Ion Vasiu, Poezia este "calea spre lume" a scriitorului Geo Galetaru	p.49
Sorina-Mihaela Botiș, Îndreptar de terapie divină	p.50
Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu), Versuri ...	p.50
Dorina Măgărin, Prima enciclopedie populară în limba română	pp.51,52
Marin Voican-Ghioroiu, Din cuvinte-am sădit flori	p.53
Ion C, Hîru, Gluma când e spîșă bine, o ascultă orișicine	pp.54,55
C. Berbente, Constelații epigramatice	p.56
Vasile Matei, Constelații epigramatice	p.57
Nelu Vasile, Constelații rebusiste	p.58
Virgil Stan, Note de călătorie	pp.59,60

Constelații diamantine

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova,

în septembrie 2010

- apare lunar -

Membri de onoare ai colectivului de redacție

- Prof. univ. dr. Remus RUS
- Prof. dr. Florin AGAFÎTEI, orientalist, sanscritolog
- Diplomat Petre GIGEA-GORUN, ambasador, scriitor
- Prof. univ. dr. George POPA, scriitor, traducător, eminescolog, critic de artă

Redacția

Redactor-șef:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Redactori literari:

IULIAN CHIVU

BAKI YMERI

Redactor artistic:

FLORIN MĂCEȘANU

Redactori asociați

- Prof. univ. dr. FLORENTIN SMARANDACHE, SUA,
membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA,
membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia,
poetă bilingvă, critic literar, traducător
- GEORGE FILIP, Canada, scriitor

DTP: Doina DRĂGUȚ

Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate
în revista *Constelații diamantine* aparține strict autorului
care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresele:

constelatiidiamantine1@gmail.comconst.diamantine@gmail.com

ISSN 2069 – 0657

www.scribd.com/doina_dragut

Adresa redacției:

Cartier Lăpuș, Bd. Decebal, bl. S2, ap. 13, Craiova, Dolj,
România, cod: 200440

Ilustrația revistei: Rembrandt

Fondatori: Al. Florin Țene, Doina Drăguț, Janet Nică, N.N. Negulescu

George POPA

Apriorism românesc

Cultura unui popor reflectă gândirea, simțirea, înfăptuirile sale - *modalitatea de a ființa în lume*. Ea se întemeiază pe un tipar specific original și apoi se perfecțiază și se modulează de-a lungul veacurilor. În acest proces de gestație, importantă rămâne experiența dintâi, rezultând din contactul dintre structura spirituală a acelui popor și existență. Această multiplă experiență primordială cu lumea, cu viața, va alcătui zăcămintele adânci pe temeiul cărora se creează ulterior ceea ce este autentic pentru poporul respectiv.

Astfel, tezaurul folcloric alcătuiește baza a ceea ce are specific cultura unui neam, la care se adaugă fapta marilor creatori a căror operă este nehibridizată, ci se înscrie în spiritualitatea originală. „Experiența sufletească străveche este pentru noi cea importantă... experiența umană primitivă”, afirma D. Caracostea.

Ca atare, căutând să identificăm constantele spiritualității românești, vectorii pe care s-a desfășurat viziunea românului asupra existenței în general și asupra propriei sale condiții destinale, ne adresăm în primul rând creației anonime. Ea a instituit „*apriorismul românesc*”, albia modelatoare a culturii noastre. Mircea Eliade scrie: „Capodoperele spiritualității românești aparțin folclorului capodoperele liricii românești rămân poeziile populare Miorița și Meșterul Manole”.

Așa cum afirmam în studiul *Repere în spiritualitatea românească* (Ed. Timpul, 2002), considerăm că factorul definitoriu al constelației valorilor culturii românești este **deschiderea**, și anume, *deschiderea întru depășire și eliberare spirituală*. Vectorii energetici principali al acestei deschideri sunt următoarele:

- fenomenologia *viața-moarte-renaștere*, reflectată de triada zeilor traci Zamolxis-Orfeu-Dionysos;
- *spiritul înălțimilor*, datorat *prezenței munților* în miezul peisajului românesc.

Tripticul originilor: Zamolxis-Orfeu-Dionysos

Este cunoscut faptul că în perioada elenistică, în scopul de a-și regenera panteonul, Grecii au împrumutat doi zei de la traci: Orfeu și Dionysos. Împreună cu Zamolxis (sau Zamolxis), personajul mitic principal al dacogeților, Orfeu și Dionysos se află uniți prin constanta nemuririi dobândită printr-o moarte inițiativă; *considerăm că cei trei zei și constanta lor metafizică*, deschiderea spre nemurire, *alcătuiește temeiul dintâi al spiritualității românești*.

Zamolxis (sau Zalmoxis), personaj istoric misterios despre care dau mărturie, între alții, Platon, Herodot, Strabon, Jordanes, a fost filosof, medic, profet și rege al Tracilor. După ce primise învățătură de la filosofii presocratici și de la Egipteni, se retrage timp de trei ani (ciclu al absenței pe care îl aflăm și în mitul lui Zarathustra și al lui Iisus) într-o peșteră unde are loc o „moarte purificatoare”, după care devine zeu nemuritor; este adorat ca atare și predică geților ideea nemuririi. Herodot scria: „*Geții nu cred că mor; cel pierit merge la zeul lor Zamolxis*”. Iulian Apostatul: *Zamolxis le-a întipărit Geților în inimă că ei nu mor, ci numai își schimbă locuința*”.

Astfel, așa cum am menționat și în alte lucrări, esența mitului zamolxic este constituită de parcurgerea fenomenologiei trifazice: *viața comună, moarte inițiativă, renaștere la un nivel existențial superior*, - nemurirea.

În privința lui Dionysos, care se confundă cu zeul național al tracilor, Sabazius, și esența cultului său se referea de asemenea la ideea nemuririi urmând unei morți ritualice.

Dionysos trece de repetate ori prin moarte și reînvie tot de atâtea ori. La greci Dionysos devine principiul purificator al orfismului elen, principiul prin care sufletul se salvează

de ciclul renașterilor repetate și dobândește din nou sfera cerească.

În timp ce Dionysos este expresia mitică a exuberanței vieții, a panvitalismului dacogeților, mitul lui Orfeu este cea a muzicii înțeleasă ca tensiune sufletească nemărginită, ca aspirație spre inefabil. Astfel, cele două mituri se completează între ele: pe de o parte, afirmarea deplinătății finitului, a condiției umane viețuită la supremă ardere, iar pe de altă parte, năzuința orfică spre nesfârșire mergând până la ieșirea din orice condiționare în indeterminabil, în negrăit.

Trecerea prin moarte a lui Orfeu reflectă ființa muzicii: moartea repetată de la sunet la sunet conducând la învierea perpetuă de la sunet la sunet. Astfel, *trăirea muzicii ca pe o sfâșiere lăuntrică între ființă și neființă urmată de renaștere perpetuă* ne este specifică și, sosită din straturi adânci de la sufletul trac, ea se reflectă în vocația particulară a românului pentru muzică, și totodată în starea de dor, care este starea orfică: tensiune „dulce-dureroasă” infinită în care se îmbină deschiderea către viață, către moarte, către înviere, *bios-tanatos-bios*.

Această procesualitate, pe care noi am denumit-o „*structură zamolxică*”, constituie matricea modelatoare originală a culturii românești. Ea posedă drept virtute *activă* principală faptul că simbolizează, pentru autohtonii acestui pământ, o șansă perenă de mântuire și renaștere.

Precum am arătat, structura zamolxică o întâlnim, în primul rând în vocația românului pentru muzică și în starea de dor. De asemenea în creațiile de prim ordin ale culturii noastre, precum balada Mioriței, legenda Meșterului Manole, lirica eminesciană, complexul brâncușian de la Tg. Jiu ș.a.

Așa cum am analizat, în *Spațiul poetic eminescian*, (ed. Junimea, 1983), dorul este o stare de *tensiune* continuă, năzuința atingerii unei complementarități care să înfăptuiască o integralitate la dimensiuni cosmice,

o osmoză totală. Or, contopirea absolută cu celălalt, cu natura, nu este posibilă, fiind vorba de realități inepuizabile prin cunoaștere și prin trăire. *Această neîmplinire înfinț dorită, dar dramatic resimțită ca irealizabilă, este caracteristica esențială a dorului.* Ca atare, dorul constituie o tensiune sufletească mereu deschisă pentru că ținta se depărtează neîncetat și rămâne cu neputință de definit: o sete, un adânc asemenea uitării celei oarbe, cum scrie Eminescu în *Luceafărul*.

În balada Mioriței are loc valorizarea ontologică a morții. Eroul vrâncean parcurge fenomenologia viață-moarte inițiativă-renaștere. Împlinirea existențială supremă se petrece în urma unei morți concepută ca o nuntă cu natură, care înveșnicește ființarea de model uman. Este cea mai exemplară creație în spiritul ancestralității autohtone. În legenda Meșterului Manole, eroul trece prin moartea fizică pentru a se înveșnici spiritual în creația sa - *Mănăstire-naltă/ Cum n-a mai fost altă*.

Fenomenologia trifazică -, viață-moarte (ritualică, purificatoare, inițiativă) - renaștere, caracteristică a derulării muzicii și vieții o regăsim de asemenea în creația lui Eminescu. Între altele, în *Odă* (în metru antic), dar cea mai amplă devenire în cele trei momente „zamolxice”, are loc în *Luceafărul*. Aici moartea purificatoare a eonului de sus are loc prin cele trei coborâri în lumea umană, după care și prin care, are renașterea la propria conștiință și stare - a încreștului.

Complexul brâncean de la Tg. Jiu este conceput în relație cu elementele spațiului fizic din jur, din care ia naștere, în care își petrece traiectoria existențială și din care iradiază apoi în nemărginire, parcurgând fenomenologia tristadială: spațiul genezei, spațiul vieții, spațiul reîntoarcerii și absorbției în universal. Aceste trei cicluri concentrând istoria ființării omenești sunt înșiruite pe un ax format din: apa Jiului, *Masa Tăcerii*, *Poarta Sărutului*, *Coloana nesfârșirii*.

Spiritul înălțării. Muntele

Este bine cunoscută prietenia românului cu natura, solidarizarea până la confundare cu întreaga fire. Atributul esențial al viziunii noastre folclorice este *deschiderea afectivă cosmică*. Omul folclorului se simte aflat la întâlnirea unor semnale, a unor mesaje venind din tot cuprinsul firii. Pe de altă parte, fiecare act, fiecare gest al său are neștiute ecouri, corespondențe în cadrul armoniei universale. Mai mult, folclorul integrează realul în

mitic, transfigurându-l și mai sus, solidarizează transcendentul cu imanentul, zilnicul cu divinul. Dintre elementele naturii, muntele este investit de român cu cea mai largă deschidere sufletească și spirituală.

Lucian Blaga, în cartea *Spațiul mioritic*, aplicând culturii noastre teoria orizonturilor stilistice, formulată de Leo Frobenius și dezvoltată mai ales de Oswald Spengler, considera că matricea modelatoare a culturii noastre este constituită de spațiul ondulat - deal-vale - exprimat de primele versuri din balada Mioriței. Această concepție nu a fost însă adoptată de alți cercetători ai culturii noastre. De pildă, Gh. Călinescu recunoaște că suntem „*rasă de munte. Noi avem viziunea colosalului*”.

Ca atare, în încercarea de a se identifica albia stilistică a culturii noastre, nu s-a ținut seamă de elementul central al peisajului românesc - *muntele*, acolo unde pământul a ajuns în drum către cer. Muntele a intrat organic în modelarea culturii noastre, datorită nu numai exodului montan în vremi de restriște, dar și balansului de veacuri al păstorilor între munte și șes. Aceste două experiențe de viață au solidarizat *orizontala* unduitoare de la începutul baladei vrâncene cu *verticalitatea* viziunii din final, când, la nunta ciobanului moldovan, „munții mari” sunt cei care îl cunună cu „mireasa lumii”, verticalitate purtând apoi mai departe către cerul înstelat, ale cărei făclii iluminează mistica nuntire cosmică. După afirmația lui Vasile Pârvan, geții, care erau monoteiști, își adora zeul *pe creștele inaccesibile ale munților înalți*, acolo unde numai vulturii pot sui, iar templele având o singură deschizătură în vârful, spre cer.

Dar faptul că muntele - domnind în inima țării - a exercitat destinal modelarea spiritualității românești a fost apodictic afirmat de Eminescu: „*Este muntele tată al râurilor și al poporului nostru. Acesta e cumpăna lui, cântarul cu care-și cântărește patimile și faptele*.” (Ms. 2275 B). Nu înduirea șovăitoare deal-vale, ci suișul, înălțarea constituie sânul genezei al culturii românești. Deschiderea către nemărginire, către *sublim*, scrie autorul *Luceafărului* (Memento mori) românul a învățat-o de la munții săi: „*Dar nu-s culori destule în lume să-nvesmânte/ A munților Carpatici sublime idealuri*”. Pentru spiritualitatea acestui neam muntele, verticala astrală, a fost educatorul aventurilor superioare, al zborului simțirii și al cugetului. Românul s-a simțit „acasă” în munții săi; într-o doină se spune: „*Sus în vârful muntelui/ Unde-i drag sufletului*”. Verticală fulgerătoare este parcursă de Hyperion în drumul întoarcerii în cer după neizbutita experiență pământescă, - și suitor este mai ales drumul către Demiurg. Într-un cuvânt, deschiderea

către nemărginirea cerească românul a învățat-o de la munții săi - așa încât nu spațiul desfășurat molcom și șovăitor, și interpretat ca „resemnare”, „pasivitate”, „ataraxie” - constituie catalizatorul spiritualității românești.

Pe culmile munților, pe traiectoria înălțării - la capăt, se află sublimul și sacralul. La român, necesitatea sacrului apare ca o stare de *fiicare* zi mergând până la a deveni comandament absolut: „*Cine n-are nimic sfânt/ N-aibe loc pe-acest pământ*”. În concepția folclorică firea întreagă, solidarizată armonios, este sfântă: sfânt este soarele, sfinte stelele și pământul, sfinte sunt apele, focul, vântul, sfinte sunt pâinea, lemnul, făpturile pure precum albina, oaia etc. Pentru că toate ființele, lucrurile, elementele participă la aceeași dreaptă orânduire instituită și vegheată de dumnezeire.

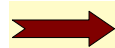
Sacralul în înțelesul poporului nostru însemnează semnificarea prin *iubire* și *pietate* pentru ceea ce este *pur*. Pentru român sacralul nu este *mysterium tremendum*, spaima, cutremurul în fața ascunsului înfricoșător care strivește, ci *mysterium fascinans*, *mysterium mirabile*. Este uimire, apropiere, interiorizare, care dă noblețe și înălțare sufletească. Nu inaccesibilul adoră românul, ci sacralul în comuniune cu omul în schimb sufletesc cu dublu curent. Dumnezeu lui este *Deus bonum* și nu *Deus irae*.

Românul nu este înclinat către o religie cu rigori inflexibile, cu dogme totalitare, ci către religiozitate, adică respectul pios al vieții și al firii, pe care a considerat-o de întotdeauna prietenă și sfântă. Sentimentul sacralității apare la numeroși scriitori români, dar mai cu seamă în lirica lui Eminescu, formând una din constantele majore ale viziunii sale.

Deschideri metafizice - expresie a spiritului înălțării

Un criteriu fundamental în aprecierea altitudinii valorice a culturii unui popor îl constituie deschiderea metafizică a acelei culturi, proiectarea în perspectiva marilor sensuri și sub *specie aeternitatis* a destinului uman și raportul său cu restul lumii, expresie a spiritului înălțării, a sublimului sensibilității și gândirii. La noi omul folclorului privește lumea și își trăiește viața în perspectiva a trei categorii transfiguratoare: *metafizicul*, *miticul* și *sacralul*, armonios solidarizate sub semn afectiv. În cele ce urmează sintetizăm unele principale viziuni.

Miorița concentrează viziunea metafizică

a poporului nostru privind raportul dintre viață, moarte și totalitatea cosmică. În balada vrânceană este exprimată vocația sufletului românesc către comuniunea și integrarea universală, „o *fermecătoare fraternizare a omului cu întreaga creație*”, afirmă Jules Michelet. Înfrățirea acestei armonizări conducând la un **monism ontologic simpatetic** are loc pe de o parte prin integrarea cosmică a omului, iar pe de altă parte prin înglobarea în această sinteză și a orizontului morții. În viziunea mioritică, moartea nu este aneantizare, ci este valorizată existențial, devenind un spațiu al veșniciei în care are loc, sub mijlocirea miticului, transferul eroului moldovan și al lumii sale afective..

M. Eliade a scos în evidență un înțeles semnificativ al baladei, și anume: considerând moartea o unire transfiguratoare cu restul lumii, românul „*impune un sens absurdului*”, faptă depășind nesfârșit tânguiriile existențialiste moderne.

Legenda *Meșterului Manole* completează pe un alt plan viziunea filozofică a spiritualității românești, realizând un alt model de deschidere și integrare universală a omului, și o nouă formă de valorizare a morții: *înveșnicirea omului prin jertfirea sa în creația artistică*. Moartea este sustrasă și aici neantului și preschimbată într-o neorealitate superioară constituită de fapta absolută a omului. Moartea devine un act creator: eternizarea lucrului uman și totodată înnemurirea spiritului întrupat în capodopera de piatră.

Ca și balada vrânceană, legenda Mănăstirii Curtea de Argeș înfrățuiește o sinteză ontologică rotundă, incluzând orizontul vieții și orizontul morții, spațiul fizic și spațiul sufletesc, realitatea și mitul, natura și arta - toate centrate și aici în jurul omenescului. În

această legendă a jertfei creației nu în primul rând sanctuarul dedicat dumnezeirii face obiectul metafizicii, ci *destinul omului ales care izvoadește perfecțiunea*.

Astfel, dacă la alte popoare *tema morții născătoare de viață* s-a pierdut, la noi ea a devenit idee-forță energizând - atât în Miorița cât și în Meșterul Manole, hipostaze de ființare înveșnicite. Conceptul zamolxic a supraviețuit pentru că întruchiează spiritualitatea autohtoniei noastre primordiale și el este exprimat în ideea optimistă și fecundă, infinit eliberatoare spiritual, că viața și moartea alcătuiesc un tot ontologic complementar, armonios, moartea având virtuți de a ne transmuta într-o supra existență nepieritoare.

În spiritul aceleași viziuni a desfășurării în trei momente a existențialității accedând finalmente la renaștere, deschiderea metafizică a geniului nostru popular a condus la o altă vocație structurală: *vocația muzicii*. Derulându-se tot în trei momente care se intercondiționează - sunet, stingerea sunetului, nașterea sunetului următor din energia celui dispărut, - ființa muzicii s-a potrivit excepțional sufletului românului. În doinele sale românul mai întâi a cântat, și numai apoi a adăugat cuvintele: cuvinte ascultătoare ale sensului cântului.

Dorul, categorie sufletească specific românească și leitmotiv al cântecului folcloric, este o *stare metafizică*, - o mișcare sufletească nesfârșită, cvasi-muzicală, aspirând să se contopească afectiv începând cu ființa îndrăgită și sfârșind cu întreaga natură - pământescă și cerească; dar o mișcare tensională a cărei intensitate suie până la iminența extincției - „*îndulcind cu dor de moarte*”, - după care urmează o renaștere extatică: transferul în negrăit.

Iată unele aspecte ale spiritului depășirii

și înălțării spirituale în sistemele de gândire românești.

Sistemul filozofic al lui Constantin Rădulescu-Motru tentează: să depășească divorțul pe care Immanuel Kant îl postula între conștiința cunoscătoare și adevărul lucrurilor (numenul, *das Ding an sich*); să efectueze un nou monism, în care toate componentele universului se află în corelație și interdeterminare, antrenate de un dinamism creator *suitor*; să satisfacă astfel, pe alt plan, ideea de om superior creată de Friedrich Nietzsche. Teoria *personalismului energetic* ambiționează să rezolve acest complex de probleme.

Tot ce există alcătuiește o unitate, un monism, cu două componente: realitatea fizică și realitatea sufletească, conștiința umană (care cuprinde atât conștientul cât și inconștientul), componente reunite indisolubil prin faptul că totul este energie. Energiile dezvoltate de fiecare unitate ontică acționează ca infinite determinisme care se condiționează unele pe altele; și toate energiile universului sunt sintetizate în fiecare lucru și în fiecare conștiință, fiecare constituind o *unitate de corelații*.

Concertul determinismelor are un mers evolutiv ascendent cu o anumită finalitate: *formarea de conștiințe tot mai superioare*, capabile să poarte evoluția creatoare spre o tot mai înaltă idealitate. Aceste conștiințe creatoare, unități demiurgice de elită, sunt *personalitățile energetice*.

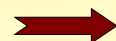
Rădulescu-Motru consideră că modelul suprem de personalitate nu a fost încă atins. Cea mai înaltă armonizare a corelațiilor universale pe care evoluția o va produce vreodată, „va fi cea a unei personalități perfect adaptată la unitatea universului, și a cărei înțelegere se va confunda cu înțelegerea universului întreg”.

Istoric, arheolog, filosof, poet, Vasile Pârvan a reînnoit fundamental modul de a concepe istoria, introducând o viziune integratoare și dinamică. Istoria nu constituie o acumulare de fapte mai mult sau mai puțin congruente ori dispartate, întâmplătoare, ci o devenire globală a tuturor fenomenelor vieții omenești integrate în ritmica universală în virtutea unei perfecte logici interne cosmice: „Aceleași legi cosmice determină viața umană și cea extraumană, pe pământ ca și în viața lumilor nesfârșite din univers”. Este un monism incluzând în egală măsură atât materialitatea firii cât și viața spirituală.

Trei cuvinte cheie caracterizează filozofia istoriei lui V. Pârvan: cosmos, ritm, devenire. *Cosmos*, termenul grecesc opus haosului, dezordinii, desemnează unitatea armonioasă a tuturor elementelor și fenomenelor

Rembrandt - *Ospățul lui Baltazar*

universului între care au loc în fiecare moment schimb energetic; *ritmul* este cel ce ordonează și antrenează în dinamismul cosmic toate componentele materiale și spirituale, suind până la ritmica „impulsurilor transcendente eterne și infinite”, concretizate în valorile perene ale omului; *devenirea*, care este istoria, constituie factorul creator al valorilor; iar valorile - metafizica, morala, artele, tradițiile -, sunt expresia cea mai înaltă a luării de către om a conștiinței de sine.

Evoluția spiritului omenesc este o istorie a euritmiei unei vieți creatoare, a cărei teleologie este năzuința spre nemurire „inerentă omului”. De aici solia etică supremă: fapta noastră trebuie „să aibă ecou de armonie în alte suflete... acordat în tonul eternității”. Viața omenească este o uriașă simfonie a durerii și a bucuriei, suind de la înfrângeri la triumf. „Ce este a trăi? E singura realitate sublimă la care poate aspira omul. Este eternizarea vieții prin toate mijloacele energiei omenești, într-un ritm spiritual. Este biruința împotriva morții; este veșnicia în crearea noastră, adică armonizarea noastră în cosmicul purtător în esența lui a vieții nepieritoare”.

Pentru Lucian Blaga, există un principiu central, Marele Anonim care, pune stăvilare între el și cunoașterea umană, - *cenzura transcendentală*. Nu intră sub incidența aparatului nostru cognitiv decât emanații parțiale ale Marelui Neștiut, *diferențialele divine*. Dar consecința aparent paradoxală a acestei îngrădirii, este cea a unei largi *deschideri*, pentru om - „existență așezată metafizic între mister și revelare”. Refuzat de Adevărul Ultim, *omul devine creator*, intră în competiție cu divinitatea, făurindu-și un adevăr al său; astfel, în procesul cunoașterii științifice, în derularea istoriei și mai ales în producerea culturii, omul își făurește un sistem propriu de valori care instituie o ordine omenească, așa numitele *conversiuni metafizice*: adevărul, binele, frumosul. Misterul divin a devenit deschidere a omului spre creație. Expresia blagiană „orizont dezmărginit” trebuie înțeleasă în sensul unei ieșiri active, a unei tensiuni în curs de desfășurare, o faptă de eliberare în mers continuu, fără termen final.

Tema fundamentală a filozofiei lui Constantin Noica este *deschiderea ființei întru devenire*, pentru că nu există încremenire, ci o verticală în mișcare a ființei către plenitudine. Cuvântul *întru* contopește și armonizează cele două ordini existențiale - ființa și devenirea -; ființarea își atinge modul ei real de a fi și de a spori. Așa se realizează o totalizare de fiecare clipă care „ne reasează

statornic în totalitate”. „O națiune se poate educa printr-un om (Eminescu) și chiar printr-un simplu cuvânt (întru)”, afirmă Noica.

Semnificativă pentru confirmarea tezei că *deschiderea suitoare* alcătuiește ideea-forță fundamentală a spiritualității noastre, este prin excelență concepția filozofică a lui Mircea Vulcănescu, potrivit căreia definitorie pentru înțelesul pe care românul o dă ființei lumii este „trecerea nesimțită de la planul existențial la cel al posibilului”. Vulcănescu precizează că această deschidere „este ceea ce umple existența românească de poezie, adică de libertate și de irealitate, și apropie veghea românească de vis, de un vis lăuntric fără sfârșit, care-i situează mentalitatea, din punct de vedere filosofic, nu numai pre-critic, ci mai mult decât atât: antipozitiv: mitic”.

Din această deschidere către posibil, decurg o serie de consecințe revelatorii pentru firea „*omului românesc*”. Pentru român *nu există neființă*, ci grade diferite de existență, de umplere ontică; *nu există imposibilitate absolută*, dimpotrivă, rezerva virtualităților, disponibilitatea oricăror alte șanse sunt nesfârșite; de aici - pentru român *nu există o singură alternativă*; în fața normei românul adoptă o atitudine de „mlădiere”, care îl apără de tirania oricărui comandament absolut; *nu există iremediabil*, ireparabilul absolut; nu există dificultăți, ci doar trecătoare „încercări”, „ispite”, „vămi”; pentru român „lumea gândită și închipuită dobândesc aceeași însemnătate ca și existența de fapt”.

Finalmente, toate deschiderile de mai de sus către posibil conduc la suprema deschidere: *lipsa de teamă în fața morții*, lipsa spaimii de neființă. Este aceasta o excepțională virtute a românului de a considera că murind el nu încetează de a „poseda existența”, afirmă M. Vulcănescu. Moartea nu este o ruptură absolută, ci o „integrare în liniștea a toate, așezare, împăcare”.

*

Ființarea nu este dată ca atare, ci se auto-crează: acesta este leitmotivul filozofilor românești rezumate mai sus. Autocreare aici pe pământ, unde zugravii mănăstirilor bucovinene au coborât și cerul cu Dumnezeu și cetele sale de sfinți și îngeri, fresca exterioră *interiorizând* în cercul devenirii umane transcendentul, făcându-ni-l vecin inimii noastre iubitoare.

Prin urmare, nu încremenire, ci devenire, - o devenire suitoare - aceasta este ființarea; pentru că „*absolutul este frate cu moartea*”, afirmă Eminescu. Astfel, este semnificativă amintita însemnare a poetului relativă la *Luceafărul*: „*Legenda luceafărului modificată și mult schimbat sfârșitul la Giordano Bruno*”. Poetul voia să-l scoată pe Hyperion din încremenirea de cristal și să-i dea o altă,

mult mai înaltă devenire, dincolo de ființă și neființă.

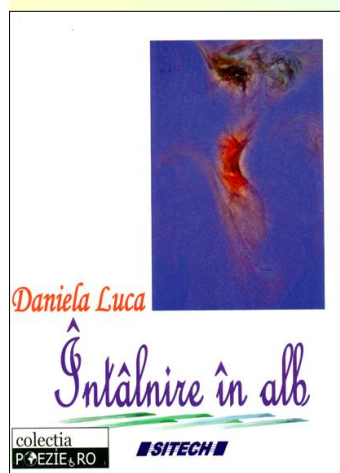
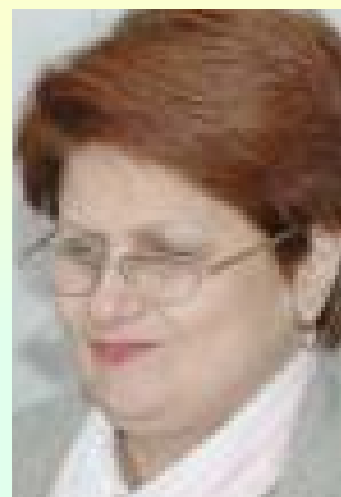
Astfel, autorul *Luceafărului* efectuează variate deschideri metafizice mergând până la altitudini extreme ale gândirii atinse doar de mari cugetători, precum Magistrul Eckhart, și anume: după ce eliberează spațiul lumii din materialitate transmutându-l în spații ale interiorității, convertește timpul heraclitian în prezent etern, și ridică la sublim și sacralitate lumea unde a fost oaspete - în final, intelectul său „eroic”, geniul, transcende orizontul existențial străin în care „a fost aruncat”, către libertatea spirituală radicală, „dincolo de ființa și neființă”.

Bibliografie selectivă

- Blaga Lucian: *Trilogia culturii*, ELU, 1969
 Busuioceanu Alexandru: *Zamolxis*, Ed. Meridiane, 1985
 Caracostea D.: *Meșterul Manole*, Rev. Fund. Regale, 12, 1942
 Caraman Petru: *Pământ și apă*, Junimea, 1984
 Călinescu Gh.: *Istoria literaturii române*, Ed. Minerva, 1982
 Coșbuc George: *Elementele literaturii populare*, Ed. Dacia, 1978
 Eliade Mircea: *Meșterul Manole*, Ed. Junimea, 1992
 Eliade Mircea: *Profetism românesc*, vol 1 și 2, România în eternitate, Ed. Roza Vânturilor, 1990
 Eliade Mircea: *De la Zalmoxis la Genghis Han*, Ed. Știința Enciclop., 1980
 Eminescu Mihai: *Poezii*, ed. Murărașu, 3 vol., Ed. Minerva, 1982
 Eminescu Mihai: *Opera Esențială*, comentarii de C.Noica, E. Cioran. Ed. Oltenia, 1992
 Iorga Nicolae: *Elementele culturii românești - originea și caracterul lor*, Gândirea, anul III, nr.7. 1924
 Jaspers Karl: *Friedrich Nietzsche, introduction à sa philosophie*, trad. fr. Henri Niel, Ed. Gallimard, 1978
 Noica Constantin: *Introducere la miracolul eminescian*, Ed. Humanitas, 1992
 Pârvan Vasile: *Getica*, Ed. Meridiane, 1982
 Pârvan V: *Antologie*, sub red. Al. Zub, Ed. Eminescu, 1984
 Popa George: *Spațiul poetic eminescian*, Ed. Junimea, 1982
 Popa George: *Spiritul hyperionic sau sublimul eminescian*, Ed. Universitas, XXI, 2003
 Rădulescu-Motru C.: *Realizările spirituale*, Rev. Fund. Regale, Martie 1935
 Rădulescu-Motru C.: *Elemente de metafizică*, Ed. Timpul, 1997
 Rhode Ervin: *Psyche*, Ed. Meridiane, trad. M. Popescu, 1985
 Vulcănescu Mircea: *Dimensiunea românească a existenței*, Ed. Eminescu, 1996
 Ware Timothy: *L'Ortodoxie*, Ed. Desclée de Brouwer, 1968
 Xenopol A.D.: *Istoria Românilor*, ediția III, vol I, Cartea Românească, 1929

Doina DRĂCUȚ

Umbră arcuită în spirală

„Întâlnire în alb”, cartea de debut a poetei **Daniela Luca**, este structurată în trei secțiuni: *Atelier de femeie*, *Oră de santal* și *Umbra umbrelor*.

Daniela Luca (Ela, cum îi spun colegii de pe site-ul www.poezie.ro) aduce, în universul poeziilor sale, o vibrație autentică, o trăire sufletească a parte, o originalitate a discursului

liric încercuit într-un intimism romanțios. Versurile sale, străbătute de un feminism grațios, un sunet pur și o expresivitate tulburătoare, ascund un climat liric de o reală prospețime.

Pentru întrebările fundamentale ale existenței, poeta are mai multe răspunsuri, lăsându-ne posibilitatea de a alege între sentimentul misterului și al absolutului, aducându-ne aminte că adevărul e relativ, timpul e ireversibil, iar universul se află în noi și nu în afara noastră. Privirea este mereu dispusă să vadă prea sus sau prea în adânc, niciodată la înălțimea realului, gândirea labirintică creează noi forme din alte forme, simțurile rătăcesc în ubicuitate pe o hartă a sufletului. Iubirea este o „cuprindere între nopți” (în rest „e doar atingere” mărginită de păsări), este o trecere a bărbatului, care ia diverse forme - de la vegetal la as-

tral - prin sinele poetei: „bărbatul meu timp îmi numără din-spre păsări zbaterile/ îmi spune să-i țin inima în acordul ceasurilor/ și mă lasă așteptând întunericul singură/ știe că nu cunosc temerea nici depărtarea/ îmi simte pereții albi și muchia aceea a singurătății/ în care nu mă tai niciodată prea adânc/ îmi ia pe brațe diminețile/ și mă îmbracă cu prima răsărire a lunii/ nu știu cum să îi vorbesc spre înțelesul iubirii/ fiecare cuvânt are porți și fiecare poartă are o altă cale/ și ochii lui văd fără a mă privi/ și mâinile lui nu mă ating decât în lumină”. Despărțirile se fac la intersecția orelor din scuarul orologiului, cu „umerii albiți de iubire”, ca o pierdere într-un tot, ca o curgere a luminii în cercuri pe frunte.

Poezia Danielei Luca este o iluzie fragilă, umbră arcuită în spi-

rală, pierdere într-o nesfârșită zăpadă, învăluire în parfumuri scumpe, interogația eului spărgându-se în pietre prețioase. Poeta stă la o masă de fildeş și scrie cu pene de păsări exotice, iubește cu o mie de chipuri și alege la întâmplare plecări dintr-o „urmă de vânt”. Sprijinită de o coloană, ca într-o nostalgie a infinitului, își caută o formă „de la un capăt al vieții la celălalt”, își caută punctul din care începe. Ca într-o întoarcere în timp, în tot atâtea feluri și într-o singurătate discretă, adeseori chipul ia conturul copilăriei în candoarea zorilor împrăștiți de vise cu cai înaripați.

Neliniștile poetei, zbaterile eului, intuirea întregului pornind de la punct, cunoașterea de sine prin cunoașterea cosmosului ne duc cu gândul la Nichita Stănescu și la universul său alcătuit prin unirea entităților separate.

Rembrandt - Furtuna

Iulian CHIUU

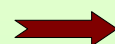
Eroul în India vedică

O cosmogonie în întregime etică, așa cum este cea vedică, este structurată absolut după criterii care sunt în consens cu criteriul și spiritul moral hindus, și el o elaborează intrinsecă. Și așa aminti o observație a lui Theofil Simenshy: „morală este inseparabilă de castă (...). Pe lângă legea castei sale, hindusul se conformează unei legi generale, care privește deopotrivă toate castele laolaltă și la baza căreia se află respectul față de brahmani”, însă nu m-aș sfii nici să observ și că înseși unele precepte biblice au fost preluate din învățătura vedică sau din alte surse hinduse. De pildă, în *Pancatantra* (III, 103) se spune: „omul să nu facă altora ce-i rău pentru el.” Aproape *ad-literam* cu ce se spune în Evanghelia după Matei (7.12): „Ci toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor, că aceasta este Legea și proorocii”, le spune Mântuitorul apostolilor Săi. Desăvârșirea etică a hindusului nu coboară până la viața de familie, ci de acolo începea, după cum relevă însuși *Codul lui Manu*: „Numai acela este om desăvârșit, care-i triplu: el, soția sa și fiul său” și nici brahmanul nu făcea excepție de la această regulă, el retrăgându-se în schivnicie doar după ce își împlinea datoriile vieții, celibatul fiind și în India vedică sancționat precum mai târziu va fi sancționat și în Roma antică. Vechii indieni, ca mai toți anticii, sunt și ei puternic preocupați de teme majore ale existenței, așa cum ar fi de pildă problema destinului, numai că marile întrebări ale hindusului sunt puse dintr-o perspectivă ce decurge vizibil din reprezentările lui cosmogonice și ontice și, ca atare, primește și răspunsuri diferite de cele ale popoarelor europene vechi, cum ar fi grecii de pildă. Preocuparea hindusă pentru destin este fundamentul brahmanismului care consistă în toată această învățătură, omul însuși fiind o ființă cvatripartită, indisolubilă în stare de veghe, dar disociată în timpul somnului; *corpul fizic* și cel *eteric* (materiale, palpabile), pe de o parte, și *corpul astral*, care împreună cu *Eul*, pe de altă parte, sunt detașabile (fiind

imateriale), după cum remarcă Rudolf Steiner. Tendința occidentală de a percepe lumea spiritului în chip spațial se datorează unei alte concepții cosmogonice în care vibrațiile nu sunt decât spațiale, ceea ce în concepția brahmanică are un alt contur. În lucrarea sa intitulată *Teze antroposofice*, Steiner consideră că pentru inițiat, adică pentru brahman, „sufletul ar trebui să piardă legătura cu spiritul lumii din care se trage, dacă nu vrea să audă el însuși strigătul de deșteptare al spiritului”, idee păstrată și în culturile populare europene ca influență indo-europeană, însă pentru hindus datorită de a-l instaura în sine pe Brahma în ipostaza lui de *Purusa* cu condiția ca la sfârșitul vieții, ceea ce este *Atma* (esența nonspațială) se rupe de *Purușă*, care nu era decât legătura. Ori pentru a atinge acest scop viața este un continuu *Tapas* către ascendență. Regulele rituale sunt astfel criterii morale, fiindcă vizează conduita, factualul. De aici și spiritul etic al Bramanelor și Upanișadelor. Iată, de pildă, în rezumat, *Pururavas și Urvasi*: Zâna Urvasi se îndrăgostește de Pururavas, pe care îl ia ca soț și îi cere un comportament agreeat de femeie, însă divinitățile pădurii, cântăreți divini ai lui Indra (*Gandharvasii*), îi reproșează lui Pururavas că petrece prea mult timp cu Urvasi și făcură posibil un motiv ca acesta să iasă gol sub protecția întunericului, însă în acel timp Gandharsii sloboziră un fulger și Urvasi îl văzu gol, motiv ca ea să dispară. Pururavas amenință că se va sinucide de dorul ei (slăbiciune a simțirii), dar asta nu fuse de ajuns s-o înduplece, Urvasi dezvăluindu-i că femeile au inimă de hienă. Însă și ea este mișcată de despărțire și promite să se regăsească o dată pe an. La revenirea lui, Pururavas, vrând să rămână definitiv cu Urvasi, trebui să își iasă din statutul său de zeu și deveni un Gandharsii, după ce împlini ritualul focului, ceea ce era de fapt o inițiere, în susceptibilă legătură cu mitul lui Prometeu, dar mult mai evident cu unele basme fantastice indo-europene. Upanișadele (substantiv feminin ca-

re, prin schimbarea valorii gramaticale, ca verb, are sensul de *a sta jos, aproape de...*), spre deosebire de *Veda* (venerarea unor zeități antropomorfe), sunt produse îndelung elaborate care se revendică textelor literare prin diminuarea funcțiilor inițiale. Fericirea absolută din *Veda* se alterează prin coborârea principiului la nivelul naturii umane, după cum vom vedea. Iar în Upanișade, unde conștiința este în cele din urmă principiul existenței și lumea fenomenelor se confundă cu Brahma ca existență necondiționată, ontogeneza este o interpretare solipsistă a ceea ce se reflectă în conștiință, așa cum ar fi de pildă în *Taittiriya-Upanișad*, unde se discută despre fonetică, dar se ajunge la probleme cosmogonice care privesc cerul, pământul, polii și meridianele, se identifică elementele existenței (*adhibhuta*), elementele Sinelui (*adhyatman*) și cele patru sufluri (*prana*): suflul răspândit (*vyana*), suflul descendent (*apana*), suflul ascendent (*udana*) și suflul mijlociu (*samana*). Brahma este o beatitudine, ca în scripturile creștine: „Brahma este adevărul, cunoașterea și cel infinit”, iar Upanișad este „învățătura tainică a Vedei!” Cele cinci învelișuri ale esenței lui Brahma (*pañcakosa*) nu se pot confunda cu cele patru stări ale Sinelui (*pāda*); trei stări în care acesta nu se poate autocontempla și cea de a patra, starea Sinelui pur, abstractă. Primele două stări (starea de veghe și starea de vis; *jāgaritasthāna*, respectiv, *svapnasthāna*) se referă la manifestarea Sinelui în lumea fenomenală exterioară și mentală, singurele care sunt mai aproape de simțuri, după cum aflăm din *Māndūkya Upanișad*, cea de a treia stare, cea de somn (*kāma*), când se dă frâu liber dorințelor reprimite, și cea de a patra stare, cea de nevăzut (*adrsta*), de nerostit (*avyavahārya*), de neatins (*agrāhya*), fără caracteristici (*alaksana*), de negândit (*acintya*), de nedescris (*avyapadesya*), aceasta fiind cea care poate asigura actul de mântuire

pentru hindus, fiind însuși Sinele care se poate reîntoarce în sine prin Sine (*Māndūkya Upaniṣad* 2-7); „acest Sine este precum indestructibilul sunet OM”, cu care încep de regulă Upanisadele (uneori în varianta AUM). Bhagavad-Gita este tot o upanisa, în ciuda lipsei esoterismului comun celorlalte, fiind socotită astfel prin conținutul ei de venerație și prin apartenența ei la *Mahābhārata* (cartea a VI-a) textul fiindu-i atribuit lui Vyāsa, autorul întregii epopei, după cum ne asigură Sergiu Al. George. Poate unul din cele mai frumoase texte filosofice din literatura Upanisadelor, *Bhagavad-Gita* este consacrată convertirii lui Arjuna, prin stăruința lui Bhagavad, să se întoarcă la luptă împotriva uzurpatorilor, dar și împotriva conștiinței sale structurate după un alt sistem de valori, ordonat de criteriul păcatului. Considerentele simbolisticii occidentale (Peirce, Sebeok, Cassirer etc.) nu cred că se suprapun întocmai și peste modelul oriental, mai precis peste cel hindus de producție a simbolurilor, dacă cu adevărat hinduismul a arătat vreodată o astfel de nevoie. Avem totuși argumente să credem într-o simbolistică orientală din moment ce producția mitică este atât de fecundă; care ar fi fost rațiunea acesteia dacă nu să dea răspuns unor întrebări și să nu consacre eroi, și prin ei semne/semnale, indexicalitate, simptome, iconi, nume, simboluri. După cum știm, și pentru orientali lumea percepută se reflectează în conștiință printr-un bogat cod de semne, iar diferențierea se face tocmai din direcția reprezentărilor care se întemeiază după credințe adesea diferite și de aceea eroul, ridicat la rangul de simbol, se diferențiază de cel consacrat în mitologiile europene printr-un alt deixis. În ce-i privește pe hinduși, ne vom opri la Arjuna, eroul unor transformări de conștiință dramatice, dar de o relevanță simbolică pentru percepția hindusă a existenței, a Sinelui, a valorilor morale. După Levelt, Arjuna, sub un deixis al discursului, vine cu un și mai puternic deixis; cel personal. Eroul este nu un produs antitetic al conștiinței, ci unul pentru conștiință; el este însăși antiteza. Perceperea lui Arjuna ca simbol și pentru un hindus, dar și pentru un occidental este posibilă doar prin aceea că „gândirea mitică caută, chiar și în cea mai brută și imperfectă formă să-și înțeleagă propria sa activitate, ea a pătruns cu aceasta în sfera universalității.” La începutul acestei Upanisade, Arjuna are revelația dureroasă a înfrângerii dezastruoase a adversarilor tocmai fiindcă printre aceștia se numără rudele sale, „învățători, părinți, fii, precum și bunici, unchi, socri, nepoți, cumnați și rubedenii”

(I, 34). Argumentul refuzului său exclude orice urmă de lașitate și se exprimă sincer, după cum se va vedea: „Nu văd la ce-ar fi bun să-miucid rudele în bătălie; nu doresc izbândă, o Krsna, nici domnia și nici plăcerile” (I, 31). Mai mult decât atât, refuzul are și alte profunzimii, care frizează păcatul: „Ce bucurie am avea, o Janardana, ucigându-i pe cei ai lui Dhrtarastra? Păcatul ar cădea pe noi, ucigându-ne rudele, cum am putea fi fericiți, o Mandhava?” (I, 37). Că este vorba despre teama de a nu comite un păcat aflăm și din cele ce urmează, Arjuna considerând concesiiv („Chiar dacă aceștia nu văd, cu mintea pradă pasiunii, păcatul de a-ți distruge familia și păcatul de a ataca prietenul...”). Gândirea lui Arjuna are o coerență ascendentă, întemeiată pe rațiuni morale, de clan și de castă: „Familia fiind distrusă, pier Legile eterne ale familiei; pierind Legea, fărădelegea pune stăpânire pe întreaga familie (I, 40). Când stăpânește fărădelegea, o Krsna, femeile se depravează; depravarea femeilor, o Varsneya, duce la amestecul castelor (I, 41). Acest amestec aduce infernul...” (I, 41). Discuțiile continuă în cartea a II-a, *Yoga discriminării*, cu intervențiile lui Sanjaya, cu îndemnul lui Bhagavat: „Fii fără slăbiciune, fiu al lui Prtha, aceasta nu ți se potrivește; gonind din inimă josnica slăbiciune, ridică-te, o tu care-ți distrugi dușmanii” (II, 3), fără a reuși să clinească voința lui Arjuna. Textul upanișadei se întinde pe spațiul a 18 cărți care fac *yoga discriminării*, a faptei, apoi a cunoașterii și a faptei, a renunțării, a concentrării, apoi a cunoașterii și înțelegerii, a salvării în Brahman, yoga tainei regești, a întru chipărilor divine, viziunea celui cu mai multe forme și se ajunge, în fine, la *yoga deosebirii celor trei credințe*, apoi la *yoga renunțării și a eliberării*. Tulburarea lui Arjuna se face prin unele convingeri vulnerabile ale lui: „datoria îmi tulbură mintea” (II, 7), „cel născut, etern, neîntrerupt, străvechi, nu este ucis când trupul este ucis” (II, 20), „toate faptele se desăvârșesc în întregime în Cunoaștere” (IV, 33), „nimeni nu devine yogin fără să renunțe la dorință” (VI, 2). Lui Arjuna i se descoperă apoi că „Din *sattva* se naște Cunoașterea, din *rajas* năzuința vie; delăsarea și tulburarea minții vin din *tamas*, la fel ca și necunoașterea” (XIV, 17), ca în *Yoga renunțării și a eliberării* (cartea a XVIII-a, 5) să se precizeze tranșant: „Sacrificiul, dania și asceza sunt fapta care nu trebuie lepădată; ele trebuie îndeplinite; sacrificiul, dania și asceza sunt mijloace de purificare a celor înțelepți” - învățatură cu care ne mai întâlnim și în cartea a II-a („cei învățați nu-i plâng nici pe cei vii, nici pe cei morți.”). Dar desăvârșirea vine abia când

omul probează că își îndrăgește propria datorie (XVIII, 45), când Bhagavat nu uită să-i amintească lui Arjuna și ce s-ar întâmpla dacă nu ar da curs îndemnurilor primite: „Cu mintea la mine, vei trece, prin îndurarea mea, peste toate impasurile; dacă însă, din cauza egoismului, nu vei asculta povața mea, te vei pierde” (XVIII, 58). Iluminarea lui Arjuna se exprimă clar, fără ezitări în final: „Pierită e tulburarea minții și recăpătată aducerea aminte, prin îndurarea ta, o Acyuta! Sunt în picioare! Dusă-i îndoiala! Îți voi îndeplini spusa!” (XVIII, 73). Acesta fiind, pe scurt, conținutul upanișadei, se pune firesc întrebarea în ce condiții Arjuna este un simbol. Să convenim însă că simbolul, în concordanță cu expresia lui Peirce „inegalabil de precisă”, corect definit și de Sebeok, reținem ca definitoriu pentru el: „Iconul și indexul întrupează relații semice care țin de modul natural - de asemănare și, respectiv, de conexiune existențială - spre deosebire de simbol, care ține de modul convențional sau reflexiv al unei relații caracterizate de o calitate atribuită”. În aceste condiții e necesar să cunoaștem sistemul de valori ale atribuirii în axiologia hindusă, sistem creat, cum spunem, de un anumit tip de conștiință. A argumenta cu aceea că *Bhagavad-Gita*, cu toată apartenența ei la *Mahabharata*, e asimilată *Upanișadelor* e o simplă speculație a deducției, dacă nu o integrăm gândirii hinduse, brahmanismului ca filosofie Vedanta. „Lumea și zeii vor trece, însă Veda este eternă”, nota Vallé Poussin tocmai pe considerentul că ea promovează într-o civilizație care durează filosofia sufletului (*Atman*), căreia i se circumscrie și *Bhagavad-Gita*, după cum am văzut. Comparativ cu alte sisteme filosofice, este Arjuna o calitate universal convertibilă? Categorie, da! El este ceea ce se cheamă un *Diksa* (intenție de a-l servi pe zeu), asemenea unor eroi din mitologiile greacă, persană sau egipteană. Cazul lui nu este unul de inițiere (*upanayana*) propriuzisă, ci unul de desăvârșire inițiată, asemenea marilor eroi promovați fie și de epopeile naționale medievale. Arjuna face discriminări relevante între natură și spirit (cartea a XIII-a), subscie salvării în Brahman ca apoi să cunoască *yoga tainei regești*, să facă deosebiri nete între starea divină și cea demonică (determinație operantă), în temeiul cărora să ajungă la *yoga cunoașterii și a renunțării* (cartea a XVIII-a). Pentru sistemul axiologic vedantin, Arjuna este, alături de numeroși alți eroi, la fel de simbolic pentru ideea în care se identifică precum Orfeu, Osiris, Istar, Gilgames, Dionysos, Ulise etc. El se desăvârșește prin deixisul personal spre conștiința colectivă ca model, în sine și ca Sine, cu virtuțile lui Brahman.

Janet NICĂ

o pinie două pinii

Teorema lu' Gheorghe

Ca să nu ne simtem rău, trebuie să facem totul să ne simtem bine. Să avem mereu succesuri, e nevoie să citim almanah, să rumegăm biblioteci, să vizităm muzee.

Studiind istoria românilor de aici, nu a acelora de pretutindeni, am constatat, cu inteligența mea ieșită din comună, că noi, românii, am fost cam adormiți. Dar eu, ca persoană individuală și subiectivă, având avantajul că sunt particular, citind, din întâmplare, DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE de Andrei cum îi zice, m-am deșteptat cu o jumătate de oră mai devreme ca de obicei, din vechiul obicei. Fiind convins că salvarea lumii stă în matematici, întrucât ele operează cu aproximații exacte, nu cu exactități aproximative, am încercat, de mic copil și de adolescent matur, să-mi matematizez sentimentalitatea, pentru că, deoarece, fiindcă. Înțelegeți dumneavoastră. De

atunci, am luat-o razna, nu văd în jurul meu decât tabla înmulțirii, numere pare și impare, figuri geometrice de toate culorile și mă gândiresc numai la teoreme și la relații de producție. Să nu credeți că este vorba de teorema lui Pitagora, pe care n-o cunosc și nici n-am cunoscut-o, de ce să nu mint. Nu mă gândesc la teoremele de pe hârtie, arză-le-ar focul, ci la cele din jurul meu, potabile și comestibile pe limba omului de rând. Eu sunt băiat de la țară, nu cutreier câmpuri magnetice să mă electrocutez, nu suport figurile, mințelile sau driblingurile metaforice ale unor inconștienți care se cheamă poeți și scrântesc mintea copiilor cu fel de fel de glogozenii.

Mi-a intrat în cap o teoremă și nu știu cum s-o scot pe mână.

E vorba de teorema lu' nea Gheorghe, vecinul meu. Are nea Gheorghe o teoremă cam de vreo optsprezece ani, cu ochi

albaștri, de mi-a băgat gândul la idei. Valabilă pentru toate triunghiurile, fie ele dreptunghice, isoscele sau optuzunghice, indiferent de catete sau de ipotenuze. Mamă, ce-aș mai rezolva-o! Singur, fără profesor! Îmi vine să-i mănânc definiția, mai fragedă decât o brozică! Mă tot gândesc în sus, mă tot gândesc în jos, cum să transpun teoria în praxis, cum să fac să intru cu ea în relații de producție, să-i produc, vorba celuia, câțiva urmași de rezervă vecinului meu, laudat fie pentru inteligența de care a dat dovadă în fapt. Vreau să materializez, pe cont propriu, virtuțile democrației participative, palpabile, vreau să pipăi teorema vecinului și să urlu: ESTE! Deocamdată, suntem în raporturi paralele, dar mă frământ „virtual” cum să-i trasez „real” o perpendiculară pe un punct dinainte stabilit. Va fi o comunicare mutuală de răsunet. Am să fac tot ce e imposibil ca teorema mea să nu aibă reciprocă.

Din acest moment, îi promit solemn și imperativ viitorului meu socru că n-am să-i traduc teorema în alte limbi de circulație turistică mundană, ci va rămâne numai pe limba mea, comoară în adâncuri înfundată. Să mă ierte americanii că nu fac politica instinctului interesat, meschin și josnic. Da, sunt idealist. Da, sunt cu adevărat cult. Mă simt înnobilit de matematică, mai ales de geometrie, până în vârful degetelor de la picioarele mele capitaliste cu față umană. Trăiască teoremele de toate vârstele, pupale-ar nenea definițiile! și axiomele! și postulatele!, acum și-n vecii vecilor, amin!

Rembrandt - Răpirea Europei

Janet Nică,
proaspăt bacalaureat

George FILIP
(Canada)

Versuri

LERUI... LER

Poetei Ana-Maria Gîbu,
la a 16-a aniversare

hai Ana-Maria-n miez de vară
scoate apă clară din fântână
și adapă lumea asta mare
ce printre legi strâmbe se îngână.

ia-ți pruncia ta la subțioară
și veniți pe plaiul tinereții
iar de-acolo... încă mai departe
înotați prin valurile vieții.

că mai este mult până departe
preț de un Ceahlău de manuscrise
dar - samariteano - ia aminte
sunt pe-aici și vise compromise.

dar ce-ți pasă ție - strop de viață...
te-ai născut în dulce miez de vară
Hefaiostos te-a-ntrupat din flăcări
și ți-a pus pe suflot o gitară.

cântecul ți l-ai cules din codri
Labiș ți-a dat munți de poezie
și Moldova ta - ca o bunică
te-a scăldat în iz de nostalgie.

nu știi ce să faci cu tinerețea?
fă-o zână și ieșiți la horă
strânge-ți zestre - crăișorii-așteaptă
să le fii mireasă-n auroră.

te adun mereu prin manuscrise
știi că mă privești cu ochiul tainic
eu - prin lumea asta de ocară
mi-am cioplit un nume bun și trainic.

îți las ție zestre - tinerețea
pașaport îți dau, către virtute
în Olimp zeii bătrâni te-așteaptă
ia-ți destinul fata mea și du-te.

pleacă chiuind spre alter ego
nu republici bune sunt prin ceruri
bani acolo nu-s, nici polițiștii
să te-mpuște de doinești prin leruri.

hai Ana-Maria... hai poeto
treci cântând prin anii diafani
noi te așteptăm cu vin și pâine
lerui... ler fecioaro: LA MULȚI ANI!

NUNTA DE AUR

Familiei Silvia și Ioan BARBU,
la aniversarea a 50 de ani de la căsătorie

de cincizeci de ori veni primăvara
cu verdele ei, zefiruri, furnici.
voi, cu mânecile suflecate
zideți mari palate - din chirchiți chirpici.

trudeți ca tot omul - sfânta povară
părinții cuminți v-au dat-o de zestre
apoi s-au scurs pe albia Oltului
sculptați în albastre ecvestre.

și vara a venit de cincizeci de ori
cu cireșele și pâinile-i calde.
pe vatra încinsă din luna cuptor
jerăgaiul iubirii voastre mai arde.

adesea v-ați dus la umbra căruții
și ați păcătuț - ca doi păcătoși,
iar din basmul basmuit împreună
v-au răsărit în prag pruncii voștri frumoși.

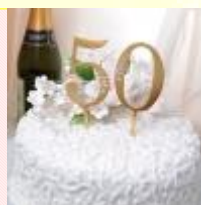
cincizeci de toamne cu cobiliți grele
ați cules viile - și ați prins pește
Dumnezeul vâlcian veni printre voi
și vă ocroti de... Doamne ferește!

nu aur ați strâns în ciubere de dud.
nu paftale - giuvaieruri - nestemate.
averea voastră a fost și vă este
argintul din frunți - de cincizeci de carate.

... a cincizecea oară și iarna veni
să vă ningă cu zăpezi promoroace
dar în bordeiul vostru e cald și-i bine
și voi germinați sub cincizeci de cojoace.

dar nunta de aur ați tocmit-o?
așa... ca la Vâlcea - cu mulți lăutari,
că vom ura cu muzici... chimvale;
e a cincizecea nuntă... sculați boieri mari!

*Prilej cu care și
redacția noastră le
urează "tinerilor miri"
voiaj lung
prin constelațiile
diamantine ale vieții!*

SUNT LEGITIM

Regretatului prieten Dan Spătaru

trecea regina democrată
în frunte cu un majordom
să țineți minte - mamă dragă:
aghiazma nu miroase-a rom

lăsați culisele închise
acolo-s sfinții serafimi
și replicile lor se-nalță
până la Sfintele Treimi

au mai trecut poeți pe uliți
printre istorii - vreau să spun
dar nu-nțeleg de ce poporul
și-a pus la cârmă un nebun?

pe Neron ăla din istorii
l-aș face cremă pentru dinți
iar activiștilor în roșu
le-aș smulge ultimii doi dinți

unde sunt letopesețarii?
străbunii noștri unde sunt?
îi chem de martori la congrese
să-și latre ultimul cuvânt

m-așteaptă-o Rosinantă-n piață
ea este iapa mea - sadea
și dacă dă frumos din coadă
visați să călăriți cu ea?

eu plec c-un trandafir în palme
spre steaua mea din Polul Sud
acolo - toți conviviile erei
rod - democrat - porumbul crud

din vrafu meu de manuscrise
strigă mereu un nou poem
nu trageți camarazi - nu trageți
de moarte-n viață nu mă tem

iubitele adună vreascuri
să fie rugul meu înalt
cu-o mână mă jelesc pe mine
cu cealaltă - pe celălalt

adio... stați cuminți prieteni
poetul liric e nemort
poemul trist a fost o glumă
mai am prin viață pașaport.

Adrian BOTEZ

Sfinți Militari, Genii Protectoare de neam, Mucenici și Martiri ai Credinței: Mihai Eminescu (1850-1889)

Evident, nu e în intenția noastră și nici nu ne dorim a avea vreo șansă minimă, de a schimba, total, viziunea românilor asupra geniului **POETIC** al lor - **MIHAI EMINESCU** (de la a cărui moarte fizică se împlinesc, la 15 iunie 2013, 124 de ani) - dar vrem s-o completăm, spre Adevăr: nu a fost „nebun”, decât prin „decret” masonic, n-a fost „sifilitic”, nici „paralizat general”, cum sunau aceleași „decretări” masonice de „asasinare civilă” a lui Eminescu... A scris (genial, cum altfel?), până-n ultima clipă (atât poezie, cât și jurnalistică fierbinte, de atitudine!). Dar, aproape până-n ultima clipă a vieții sale terestre, „**a fost bătut cu funia udă** (precum Hristos la curtea lui Pilat...), **pentru... a-l «calma»**”...!!! (cf. **rețeaua culturală**). Suntem în deplin dezacord cu mercenari culturali, de tipul lui Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu ori Horia Roman Patapievici (revista noastră, **Contraatac**, care, la primul ei număr, de exact acum 10 ani, s-a numit **MANIFESTUL EMINESCU**, a apărut TOCMAI ca reacție/„contraatac”, față de infamia/blasfemia comisă, în 1998, de **Dilema** lui Andrei Pleșu!), care, prin instigare la iconoclastie, nu reușesc decât „sa întărească”, întru deplină ființare, miturile românești, printre care cel eminescian ocupă un loc de frunte (aici, nu vom pierde vreme și hârtie, cu oligofrenii isteroizi, de tipul consilierului prezidențial Cristi Preda...!) - și suntem în deplin acord atât cu, să zicem, Rosa del Conte, care, în lucrarea **Eminescu sau despre Absolut**, Ed. Dacia, Buc., 1990, pp. 385-386, afirma, cu referire directă la Eminescu: „Fiecare gnostic repetă în sine, în limitele posibilităților sale de înțelegere, experiența unui Zoroastru, a unui Buddha, a lui Christos: momente ale unei revelații ce se arată, scripindu-și lumina, în mintea opacă și întunecată a oamenilor, cărora adevărul li se comunică într-o tradiție discontinuă, ce cunoaște întreruperi, eclipse. Acești deștepători, acești revelatori ai unui adevăr pe care ei îl încredințează unei lumi impermeabile la lumina lor, apar în istorie, se înserază în ea, dar nu se prelungește în ea, nu

îi modifică, în chip substanțial, radical, direcția și sensul. Totuși, nici ei nu se identifică cu Absolutul, care este **ABSOLUT transcendent**” - dar, în primul rând, cu apostolul eminescian, Perpersicius, care da smerită mărturie, în articolul **Cultul lui Eminescu** (din vol. **Eminesciana**, Junimea, Iași, 1983, p. 574): „*Cei ce gândesc astfel (având retenție asupra cultului lui Eminescu), fac o îndoită eroare. Întâi, că nu iau seamă la exemplele altor literaturi și mai vechi și mai așezate decât a noastră, unde cultul marilor creatori naționali, ba chiar universal, nu cunoaște răgaz și unde se poate vorbi de întregi biblioteci, închinat nu numai marilor genii, dar și încă celor de al doilea raft. Și greșesc, după aceea, pentru că nu sunt încă pătrunși de vastitatea operei eminesciene și de culmile la care s-a ridicat, în atât de scurta lui viață, cel mai desăvârșit dintre creatorii noștri*”.

Însă nici nu putem eluda adevărul istorico-sacral al românilor, întru care, după 1989, au început a da tot mai viguros mărturie atât erudiți, precum N. Georgescu (**A doua viață a lui Eminescu, Cercul strâmt, Boala și moartea lui Eminescu**), Theodor Codreanu (**Eminescu - drama sacrificării**), Ion Spânu (**Asasinarea lui Eminescu**) - cât și ziariști de onestitate spirituală, precum George Roncea și Victor Roncea... - sau, mărturisitori întru Adevăr, cu aplecare spre expertize științifice medicale, precum Ovidiu Vuia (**Misterul morții lui Eminescu**) sau Vladimir Beliş, fostul director al Institutului de Medicină Legală din București...

Voim a se ști, și prin verbul nostru scris, precum ca **Eminescu** a fost, precum geniile protectoare ale sacralității CETĂȚII, din antichitatea eroică, de semizei (**Eschil**, participant la epopeile de la Maraton și Salamina, sau **Socrate**, cel luptând, cu avânt semi-zeiesc, cu neîntrecută bravură, în Potidea, Delion și Amphipolis... - amândoi având în suflul, ca scop al luptei lor, icoana Cetății Sfinte a Athenei... - care icoană, față de ultimul, s-a arătat extrem de nerecunoscătoare...!) - nu

doar un devot al muzelor, ci, înainte de orice, un iubitor, până la mucenicie/martiriu, al CETĂȚII - adică, în lumea modernă: al României și al Neamului Românesc.

Ca urmare, dăm mărturie că Eminescu a luptat „**și cu spiritul, și cu spada**” („**Militat spirit, militat gladio**”...!), pentru Cetatea Română! - și a crezut NEABĂTUT, ÎN SFINȚENIA CAUZEI PATRIEI-MOCȘĂ-MOSIE/NEAMULUI SALE/SĂU!!! Din păcate, trebuie să recunoaștem că oamenii CETĂȚII au fost la fel de nerecunoscători cu semi-zeul Eminescu, pe cât au fost cu semi-zeul Socrate... și unul, și altul, au căzut victime nu săbiei, pe câmpul unei lupte „pe față”, cavaleresti - ci victime ale unor cabale oribile și ale unor trădări incredibil de extinse, precum pecinginea! Lui Eminescu nu i-a rămas, deplin credincios, dintre prieteni, decât suflitul țaran, rafinat inițiat, povestă genială, **ION CREANGĂ**... poate s-o socotim pocăită, acum, și pe Veronica Micle (care-l trădase, anterior, cu Caragiale...) ...în schimb, bucovinenii lui, Chibici-Răvneanu, frații Ioniță și Vasile Bumbac etc. nu numai că se dezic, ca Petru de Hristos, de Crezul Ardealului, precum și de Apostolul Credinței - **AMINUL-EMINESCU** - ci nu știu cum să trădeze mai cu zel, ca Iuda, atât Crezul, cât și pe Sacerdotul Credinței: „**Intimidați de aceste măsuri, o parte din militanții pentru Ardeal se dezic de ideile lor și își trădează confrăii, pentru a-și salva propria piele. Printre ei se află Simțion și Chibici, președinții Societății Carpații, Ocășeanu și Siderescu, membri în conducerea aceleiași societăți, Grigore Ventura, ziarist la L'Independence Roumaine, același pe care Caragiale îl ridiculizase în personajul Rică Venturiano. În semn de obediență, toți aceștia se vor implica, plini de zel, în acțiunea de internare forțată a lui Eminescu**”.

(cf. **rețeaua literară**).
...De fapt, ce se întâmplase, în (și în jurul) acel (ui) an blestemat, 1883, anul decretării „**MORȚII CIVILE**” a lui Mihai Eminescu

(nu doar „capturat” de polițiile secrete austro-românești, ci și interzicându-i-se dreptul de „**viață auctorială**” - **DREPTUL LA SEMNATURĂ/PUBLICARE!**) - și, mai ales, în jurul zilei arestării, de către poliția secretă („o combinată” austro-română...)? Multe... În primul rând, se pregătea, la Viena și București, un **TRATAT SECRET**, prin care România trebuia „să uite”, pentru vecie, Ardealul - despre care Eminescu simțea, clar, ca este „inima României”, prin Cetatea Sacră a Sarmizegetusei: „Într-adevăr, 28 iunie 1883 este o zi în care se petrec mai multe evenimente importante. Austro-Ungaria rupe relațiile diplomatice cu România timp de 48 de ore. Cancelarul Germaniei, Otto von Bismark, îi trimite Regelui Carol I o telegram, prin care amenința România cu războiul. La București au loc descinderi și percheziții simultane la sediile mai multor organizații care luptau pentru Ardeal, printre care și **SOCIETATEA CARPAȚII**, în care activa Eminescu. Este închis ziarul lui L'Independance Roumaine și directorul acestuia, Emil Galli, este expulzat din țară. La fel și Zamfir C. Arbore. Societatea Carpații este pur și simplu desființată, în urma unui raport al **baronului von Mayr**, agent al serviciilor secrete austro-ungare”. (cf. **rețeaua literară**).

...Dacă subsemnatul, autorul articolului de față, precum și erudiții mărturisitori, am putea fi acuzați de „**deviere mentală**” ori de „**complotită**”... - apoi, ditamai Imperiul, cu tot cu serviciile sale secrete, nu pot fi supuși la același soi de termeni imbecili, precum „**deviere mentală**” și „**complotită**”: „**pe coada**” lui Eminescu (socotit **PERICOLUL NR. 1, la nivel de Imperiu Austro-Ungar!** - fusese pusă o întreagă rețea de spionaj austriacă, „ghidată”, în plin București, de la Viena! - și condusă de catumai baronul: **Von Mayr**... „La 7 iunie 1882, baronul Von Mayr

îi trimitea contelui Kalnoky, ministrul Casei Imperiale austro-ungare, o notă informativă în care arăta: „**Societatea Carpații** a ținut în 4 ale lunii în curs, o întrunire publică, cu un sens secret. Dintr-o sursă sigură, am fost informat despre această întrunire (n.n. după toate probabilitățile sursa era chiar **TITU MAIORESCU!!!**). S-a stabilit că lupta împotriva Austro-Ungariei să fie continuată. Eminescu, redactor principal la Timpul, a făcut propunerea ca studenții transilvăneni de naționalitate română, care frecventează instituțiile de învățământ din România pentru a se instrui, să fie puși să acționeze în timpul vacanței în locurile natale, pentru a orienta opinia publică, în direcția unei Dacii Mari”. Această notă a dus, în final, la desființarea Societății Carpații. Activitatea sa (n.n.: a lui Eminescu!) ca jurnalist îl făcea cu atât mai periculos, cu cât avea și pârgurile necesare pentru a acționa: ideile sale erau exprimate în mod magistral într-un ziar, Timpul, pe care îl transformase în cotidian național”.

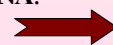
...Firește, nouă, celor învățați de școala aproximativă, ba chiar parșivă, a ultimului veac, precum și de profesorii, uneori lași, dar, de cele mai multe dată, ignoranți (dar, la rândul lor, poate nevinovați de ignoranță, cât doar de lene intelectuală/tembelism! - pentru că secretul crimei/răstignirii Aminului a fost păstrat sub șantaje cumplite și prin expulzări și asasinate exemplare! - ...a se vedea cazul inginerului de drumuri și poduri, Nicolae Făgărășanu, cel tăiat de roțile „**unui tren providențial**”, spre-o pildă... - cf. N. Georgescu, op. cit., p. 43) - ne este cu totul peste mână să ni-l închipuim pe visătorul cu ochii mari, trăgând cu pușca... și instruindu-i și pe alții, **MII MULTE** (cel puțin vreo 40.000!!!), s-o facă...! Dar Adevărul ne spune că patria ți-o aperi din toate puterile pe care le-a sădit Dumnezeu în tine: cu „pana” muiată în foc și amar, a **Scrisorii III**, partea a II-a, sau a **Doi-**

nei scrâșnite, printre blesteme și fulgere - sau în articole incendiare de ziar, documentate cu o acribie incredibilă! - ...dar, când cuvântul nu mai este ascultat, ba chiar ți este disprețuit, iar patria, vorba revoluționarului-mason Danton, „este în primejdie” - păi, pui mâna pe armă, așa cum au făcut-o voievozii și „**crăișorii**” acestui Neam!: **față de patrie nu există scuze, dacă și când o trădezi - PENTRU CĂ EA/PATRIA ESTE DARUL DE LUMINĂ ȘI DE MÂNTUIRE AL LUI DUMNEZEU!**

...Eminescu ne-a fost trimis de Ceruri, Eminescu a fost pogorât de Arhanghelul Duhului/**MIKĂEL**, precum s-a fost pogorât Hristosul, în mijlocul iudeilor, al celor ce nu L-au recunoscut nici măcar prin minuni!... nici măcar prin **SUPREMA MINUNE**, cea a Învierii... În economia divină, însă, până și Iuda are rost, în Drumul spre Golgota Mântuirii noastre (de aceea îi și zice Iisus, Cel din **EVANGHELIA IOANICĂ**: „**Du-te și fă mai repede ce ai de făcut!**”), de aceea, nu ne miră câți diavoli au roit în jurul lui/**AMINULUI**: „**Au existat tentative ca Eminescu să fie înrolat în masonerie. Fără succes. Eminescu lucra însă la crearea unei organizații românești și pro-românești, numită Societatea MATEI BASARAB și aflată în afara controlului și influențelor francmasoneriei, care masonerie se afla și atunci în slujba unor interese supranaționale. «O organizare între romani», scria el. «Prețutindea oameni care să ție registru de tot sufletul românesc. Cel slab trebuie încurajat și laudat pentru ca să devie bun. Să se simtă ca Societatea Matei Basarab reprezintă o putere enormă. Ținta? Unirea tuturor românilor, emanciparea economică și intelectuală a întregului popor românesc».**” Da, a face **DACIA MARE** (chiar mai mult decât România Mare...!!!) este un scop atât de sfânt pentru români, încât numai **Mihai Viteazul** ori **Crăișorul Horia** au mai putut să viseze și să-și pună visul pe firul tăișului spadei... Dar, firește, Diavolul te va umple de bale, ca măcar să te spurce, dacă nu-ți poate opri lucrarea cerească: „**nebulă**”, „**sifilitic**”... - și asta pentru dezvăluirea afacerii „**regale**” („**AFACEREA STROUSSBERG**”, cu căile ferate...), pentru dezvăluirea „**cârpelilor**” liberale, cu „**steagul Domnului Tudor**”: „**țin-te pânză, să nu te rupi!**”... - **PENTRU TRĂDĂREA (LA ORDIN EUROPEANO-MASONIC...) A DUHULUI ROMÂNIEI!!!** Deh, orice martir își asumă, în primul rând, **cununa de spini** a martirajului, altfel n-ar exista martiri... - or, **ROMÂNII CEI MULT PREAMODEȘTI ȘI PROȘTIȚIAU CEI MAIMULȚI MARTIRI, DIN TOATĂ EUROPA CREȘTINĂ!**

Rembrandt - Desen

...Deci, nu ne miră nici trădarea cumplită a lui Caragiale ori Maiorescu (poate și a lui Săvid, prin „săvia” lui Săvid, ECATERINA SZÖKE MAGYAROSY...), Caragiale făcând-o pe agentul de legătură, între „*Cartierul General Masonic*” al lui Maiorescu - și Baia Mitrașevschi, unde Eminescu era „preparat” pentru arestare de către Grigore Ventura... - nici parolele/formulele criminale masonice, la adresa Aminului: „*Mai potoliți-l pe Eminescu!*”, a lui P.P. Carp, sau „*Azvăliți-l peste bord pe Eminescu*” (a cărei paternitate s-ar putea să-i aparțină lui „*metru*”/ **MAESTRU MASON - „GHÎȚĂ, DE LA SINAIA”**),...: „*Neavând încredere în conservatori (masonii P. P. Carp și Titu Maiorescu) și mai ales în liberali (I. C. Brătianu, C. A. Rosetti, tot masoni), Eminescu observa cu luciditate mersul politic al vremii, criticând atitudinea inoportună a celor de la conducere. În primăvara anului 1888, Eminescu se întoarce la București, influențat de Veronica Micle, și mai scrie o serie de articole, ultimul text, datat la 13 ianuarie 1889, zguduind din temelie guvernul, făcându-l pentru o clipă pe Gună Vernescu să demisioneze. Deși aceste articole sunt anonime, se află totuși că e în joc pana lui Eminescu, acesta fiind căutat și internat iarăși la sanatoriu. Urmează apoi interviul (...) luat bineînțeles de către un maestru în Francmasonerie, evreul **GHEORGHE BRUȘAN (BURSEN)**, cunoscut ca „*metru Ghiță*”, aceasta fiind ultima tragicomedie pusă la cale de către masoni lui Eminescu (în timpul vieții)” (cf. **rețeaua literară**).*

Așa cum Lui Hristos nu ne mai miră (cel mult ne revoltă și ne face, pe moment, neîncredători în potențialul soteriologic al speței umane...) că i s-a strigat, la Gavafta, de către leproșii spălați, de orbii luminați, de toți schilozii/schilodiții Duhului, schilodire prin „*mintea mincinoasă*”, luciferizată și lașă și trădătoare de binefacere: „*Să se răstignească Hristosul!*”

...Răstignirea lui Eminescu-**AMINUL MÂNTUITOR ȘI PROTECTOR DE NEAM** a culminat, pe Golgota mizeriei umane, cu „*Deșteaptă-te, române!*, ca un fel de hristic *Doamne, iartă-i că nu știu ce fac!*), atunci când, pe lângă otrava saturnismului mercurial, „*oferită*” de „*medicul*” (- ???!!! - „*comandat-teleghidat*” de „*metrul Ghiță de la Sinaia*”...), Isaac din Botoșani, Eminescu a avut parte și de pietroiul în cap, zvârlit de ciudatul mason Petru Poenaru (scriitor? actor? profesor?): „*La fel de pușină lume știe cum a fost ucis Eminescu, în urmă cu 120 de ani: cântând «DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE!!»*.”

*Confesiunea martorului ocular, care a asistat la momentul morții lui Eminescu, FRIZERUL SĂU, a fost descoperită de profesorul Nae Georgescu și introdusă în volumul «Boala și moartea lui Mihai Eminescu»: „Ia ascultă, Dumitrache, hai prin grădină, să ne plimbăm și să te învăț să cânti «DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE!» (...) Și a început să cânte « DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE!», și eu după el. Cânta frumos, avea voce. Cum mergeam amândoi, unul lângă altul, vine odată pe la spate un alt bolnav d'acolo, unu' furios care-a fost director sau profesor de liceu la Craiova și, pe la spate, îi dă lui Eminescu în cap cu o cărămidă pe care o avea în mână. Eminescu, lovit după ureche, a căzut jos cu osul capului sfărâmat și cu sângele șiruindu-i pe haine, spunându-mi: «...Asta m-a omorât!»”. (cf. Victor Roncea - *Războiul nevăzut al lui Eminescu*).*

...Ce putem să mai zicem despre orbii care-au dat cu piatra, care-au insinuat, parșiv, **otrava**, în trupul **Hristosului Neamului Ro-mânesc**, atunci - ...dar si **uitarea**, în „trupul” cărților și manualelor de azi?! Doar vorbele Aminului mai contează: „(...) **Nu lumina** **Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina, Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt într-un mod fatal legate de o mână de pământ; Toate micile mizerii unui suflet chinuit Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit**”.

...Și, când se vor sătura/plictisi de monotonul (pentru ei, firește, nu și pentru mucenicul/martir...) spectacol al martirajului, „ei” vor da semnalul către călău (semnal convenit dinainte de începerea bachanalei criminale și iresponsabile... dinaintea deșucherilor orgiastice dezlănțuirii a demonilor sabatici) să curme suferințele celui de pe Cruce... Numai că, pe Golgota, s-a folosit sulița, pe când în cazul lui Socrate și al Aminului - **otrava**... Orbii și smintitii de diavol! Ei nu-și dau seama că abia **MUCENICIA**, care i-a distrat atât de copios, este semnalul DIN CERURI al începutului lucrării mistice, de deasupra și de dedesubtul conștiinței celor orbiți de jocul dement al lumii, aflate în mijloc de Sabat! Aminul a fost confirmat, ca Sfânt Militar, asemănător Arhanghelilor și Sfântului Gheorghe, dar și ca mucenic/martir, care prin **Cumuna Sa de Spini** își pregătește de Revelație Neamul, deocamdată Neam aflat sub influența mahmurelii și sub aparența idioteniei de nevindecată... **DE LA 28 Iunie 1883, VEGHE-TORUL VEGHEAZĂ LA PLINIREA MISI-UNII MIHAELICE, DE ÎNVIERE ÎNTRU DUH, A NEAMULUI SĂU ROMÂNESC....!!!**

...**VEGHEAZĂ SUB CHIP DE LUCEA-FĂR DE DIMINEAȚĂ/SOARE MISTIC/„SOARE NEGRU”....!!!**

Ștefan Radu MUȘAT

er
su
r
i

Intensitate

răsplătim un necuprins fără regrete
în nopți purificate cu adâncul din noi
sclipiri de stele în ochii tăi
îndepărtează durerea înstrăinării
mâinile mi se rotesc în sensul timpului
căutând cu disperare veșnicia la colțul
gurii tale
și întregesc vigoarea jurământului
cu o șoaptă stinsă
unghiile mi se înfig în carnea ta până la sânge
de teamă
să nu pierd intensitatea nemuririi
îmbrățișarea umbrelor noastre
un iad de patimi
în piepturi despicate
urcăm și alunecăm împreună
în lumina de la capătul visului
ne ancorăm gândurile de pământ
de anotimpuri înșirate între noi
din care reconstituim copilăria pe o fâșie
de răsărit
nevoia de curat pentru două suflete
regăsite
firave picături de cer
atinse doar de clipe.

Dezleagă-mă de tot ce înseamnă muritor

mai zăbovesc la pieptul tău
s-ascult vibrația luminii
pentru că simt nevoia de primăvară
nevoia de curat
de dor sălbatic
dezlegat
din firele de fân cosit
mireasma nopților de mai
simțim același univers
aceleași aripi ne dezleagă
de tot ce înseamnă muritor
oprește-mă
din efemer
să fiu etern pe fruntea ta
nemuritor de rând
mai dă-mi o respirație sau două
din suflul tău aprins
să aflu veșnicia...

Mihai MIRON

Linieștea de după mit

Oare de ce am ales aceste două versuri și titlul unei poezii ca să scriu despre Nichita Stănescu? Poate pentru că noi toți, acum la 30 de ani de când ne-am luat rămas bun de la el, îi simțim prezența în mitul pe care i l-am construit, dar și trăim intens **nevoia de Nichita**, de sublim. Suntem ca într-un somn cu vise frumoase, cu vise despre Nichita viu, solar, zâmbind către „bătrâne, ce dor mi-a fost de tine”, desenând și scriind dedicații pentru prieteni vechi și cunoștințe întâmplătoare pe care tocmai și le-a făcut vasali pe viață cu felul lui de a fi amical, generos, magnific.

Ce știm despre nașterea lui Nichita? Iată cum se destăinuie el:

„Nu, nu, nu
strigă în dureri mama mea, născându-mă
nu, nu, nu
strigă ea născându-mă;-
viața nu e pentru ucidere
viața nu e pentru ucidere.
Soldatul nădușit zise:
- Ce sânge, cât de mult de sânge

Nichita Stănescu

Motto:

***Mi se face somn de frumusețe
Și moarte de sublim...***

Nichita Stănescu

și ce miros și ce strigăt
dă femeia când naște
și fără de nevoința glonțului, -
aceste zise soldatul nădușit,
azvârlind cu pistolul său
după un fluture.”

(mama mea și soldatul ei)

Nichita Hristea N. Stănescu (prenume alege după cei doi bunici, Hristea prahoveanul, negustor din partea tatălui și Nikita, ofițerul rus, universitar refugiat în România cu familia după „marea revoluție” bolșevică), Nini după alintul părinților, s-a născut la Ploiești la 31 martie (luna a 3-a!) 1933. După o copilărie fericită înaintea războiului, umbrele morții de sus, bombardamentele excesive de deasupra orașului l-au înnegurat oarecum pe adolescentul definit citadin dar cu vise silvane din excursiile făcute:

„Locomotive vechi, terasamente, greieri
străbăteau

copilăria mea de Ah și Au
cu reci gutui în curtea de bazalt
cu câini lătrând în lanțuri și în salt.”

(Locomotive vechi, terasamente, greieri)

„Mă ridic și azuria boltă o împodobesc
cu strigătul meu liniștit,
pe care l-am deprins din copilărie,
pe când rătăceam prin codri seculari,
socotind trunchiul stejarului a fi
coloană din grădinile suspendate.”

(O viziune a păcii)

După școlile mici și mari, absolvite pe la Vălenii de Munte - în timpul refugiului și apoi la Ploiești, după liceul (I. L. Caragiale) unde alături de alți colegi scoate mai mult în joacă revista **Băcăonia** - cu titlu inventat după expresia la modă „să faci băcănie de cineva”, poetul care începuse să scrie fragmentar la

ciclul **Argotice**, vine la București trimis de părinți pentru a se prezenta la examenul de admitere la Politehnică. Numai că se întoarce acasă și-i anunță victorios că a intrat la... Facultatea de limbă și literatură română. După propria gândire: „decât un inginer prost, mai bine un profesor bun”.

Are colegi, de care rămâne legat tot restul vieții, pe Eugen Simion, Ion Băieșu, Nicolae Ciobanu, George Radu Chirovici, Aurelia Batali și se împrietenește cu Fănuș Neagu, Grigore Hagiu, Vasile Băran, Ion Lăncrăjan, Ion Gheorghe, Florin Pucă, Aurelian Titu Dumitrescu și Gheorghe Pituț. Mulți dintre marii profesori, de care unii dintre noi mai tineri cu câțiva ani am avut parte mai târziu, erau suspendați de la catedră, totuși mai rămaseră Edgar Papu, Tudor Vianu și apoi Dumitru Micu.

Student bun, cu mare succes la colegi, Nichita debutează în reviste literare relativ târziu, la 24 de ani, în martie 1957, aproape concomitent la **Tribuna** și **Gazeta Literară**.

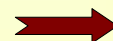
Deși opera sa are un pronunțat caracter personal, recognoscibil după primele versuri citite, deși el însuși a construit un stil preluat de mulți contemporani și epigoni, totuși la început Nichita a fost influențat de lecturile din Mihail Sadoveanu, Mihai Eminescu, George Topârceanu, Tudor Arghezi, Ion Barbu și chiar Nicolae Labiș. Mie mi se pare că desprinderea de înaintași - niciodată totală - se petrece în 1965 cu placheta de versuri **Dreptul la timp** din care poemul **Îndoirea luminii** este de o rotunjime fără seamăn:

„Încercam să încordez lumina,
asemeni lui Ulise arcul, în sala
de piatră a peștorilor.
Încercam să-ndoi lumina
ca pe o ramură a cărei singură frunză
era soarele.

Dar lumina, vibrând rece, îmi smulgea
brațele,
și ele-mi creșteau uneori la loc,
alteori, nu”.

(I)

„Încercam să-ndoi lumina.

Mă atârnăm de ea cu amândouă mâinile,
și-n fiece-nserare
cădeam cu tâmpla-n pietre, scânteind
de izbitură”.

(II)

„Încercam să încordez lumina
când arcul ei destins deodată
mă azvârli în sus”.

(V)

„Astfel ajungeam din urmă și treceam
mai departe de spinii luminii,
de vechi imagini rupte din pământ”.

(VI)

Iubirile sale, de două ori înregistrate la
primărie și de mai multe ori nu, au produs
versuri de dragoste extraordinare, recitate de
toți tinerii contemporani tinereții lui. Dar cea
mai iubită dintre iubitele sale a fost poeta
Gabriela Melinescu, cea care i-a și inspirat
versuri de o frumusețe neasemuită:

„Părul tău negru ca un cărbune
albul al stelelor pe cer îl spune
iar tu iubita mea, ce minune
și atât de altfel de a fi.

(portret)

Fă-mă centaur i-am zis, -
naște-mi un copil!

M-am săturat să merg numai în două
picioare, -

pune-mi pruncul în spinare, muieră,
pune-mi pruncu-n spinare
ca să mă las greu pe el
și să salt pe două picioare
având în spate două picioare.

Fă-mă centaur i-am zis:

și ea, mi-a surâs
cu zâmbet de râs și de plâns
cu lacrimă dulce de miere
minunata mea muieră”.

(cântec de of și dor)

Viața și opera lui Nichita Stănescu au stat
mereu sub semnul solar și ceresc, al „minunii

blonde” înzestrate de divinitate cu talent, in-
teligență, cu marele dar al prieteniei și o lipsă
totală de invidie sau răutate de orice fel. Nu
cunosc pe nimeni care să poată spune ceva
rău despre el. Nici atunci, când trăia și nici
acum când memoria lui este încă atât de vie.

Pe 13 martie 1983, seara am primit telefon
întâi de la Vasile Băran, apoi de la Gheorghe
Pituț, mai târziu de la Ion Alexandru. Iubiți
prietenii ai lui dintre care ultimii s-au grăbit
să-l regăsească. S-au grăbit. Tuturor nu le
ve-nea să creadă: Nichita s-a dus. Unde?

S-a dus să se întâlnească cu Marele Cre-
ator, Cel care i-a dat harul, talentul nepieritor,
cu Dumnezeu lumii și al luminii pe care el,
omul Nichita, prietenul Nichita, poetul Ni-
chita le-a cântat și iubit. Așa cum și-a iubit
mama, tatăl, sora, rudele, colegii... țara .

„Rotundă ești ca pâinea
pe care domnul Tudor
a ridicat-o-n mână drept steag la București.
Tu patrie a vieții, tu inimă română
bătând în păsări și în iarbă, tu ce ești!
Gustoasă ești ca pâinea
pe care domnul Tudor
a dat-o de mâncare unui ideal
intrând în Bucureștii, cei de odinioară
pe care astăzi ochiul
îi cântă cu privirea
și-i laudă cu auzul
Ilenei Cosânzene din povești.”

(România)

Este greu să te oprești de a vorbi sau de
a scrie despre Nichita și nici nu știu cum aş
putea să o fac mai bine decât lăsându-l pe el
să se definească:

„Eu nu sunt alceva decât
o pată de sânge
care vorbește .”

(autoportret)

O rază de soare fără asfințit este Nichita
Stănescu pentru generația lui, a noastă și a
celor ce ne vor urma.

Ion Iancu UALE

V
e
r
s
u
r
i

CALUL

statuie a zvâcnetului
calul reazemă bolta în nări
și copita stemă a libertății lui
sudează nervos cerul
de pământ
nobilă dăltuire de curaj
doar fluturile roșu îl inimii
bate temător
în pupila uleioasă
și dilatată
trădându-i ancestrala
teamă de zăbală

NĂUCA VARĂ, CÂINE TURBAT

a venit vara în câmpie
fecioarele sechestrează soarele
în anafoarele ochilor
minciunile lor vestimentare
fac flăcăii să calce în străchini
când vântul mai scapă
din câte-o crâșmă
ce închide peste program
cireșii își mușcă buzele
de ciudă
sângerând în palmele copiilor
fluieră craterele noaptea
pe lună
iar în crânguri boncăluiesc
cerbi
cu coarne de mătase
a venit vara în câmpie
mușcată în cer parcă
de un câine turbat
căci aleargă desculță
pe miriște
și o înjură bărbații de grijanie
furioși că femeile întârzie
pe la porți
se simte peste tot miros
de pușcă
încărcată cu iarbă
de dragoste și sminteală
iar poetul mai stinge o țigară
în cutia de conserve

Rembrandt - Rondul de noapte

Stelian COMBOȘ

Părintele Arhim. Iustin Pârvu s-a născut în viața cea veșnică, mutându-se la cereștile lăcașuri...

Duminică - 16 iunie 2013, la ora 22:40, ora României -, după o suferință de mai multe săptămâni și după un chin care s-a acutizat în ultimele ore, Părintele Arhim. Iustin Pârvu a încetat din viața aceasta trecătoare și s-a mutat la cereștile cetate, la Sfinții Mucenici și Mărturisitori pe care atât de mult i-a iubit și după care atât de mult a râvnit.

Părintele Iustin Pârvu s-a născut în satul Poiana Largului - Călugăreni (Petru Vodă), județul Neamț, la 10 Februarie 1919. S-a închinoviat la Mănăstirea Durău - Neamț în anul 1936, a participat ca preot militar pe frontul de război în al doilea război mondial, apoi a fost întemnițat pentru legionarism între anii 1948-1964, iar între anii 1966-1975 a fost reprimat în monahism ca viețuitor al Mănăstirii Secu, județul Neamț, iar între 1975-1991 ca viețuitor al Mănăstirii Bistrița din județul Neamț.

De la sfârșitul lunii martie 2013, cancerul de stomac pe care îl purta în taină de câțiva ani de zile s-a dezvoltat în metastază, care a adus cu sine complicațiile medicale în urma

căroră, după o suferință mucenicească pe deplin asumată și conștientă, s-a mutat din lumea aceasta la o altă mai bună. Să avem parte de rugăciunile sale!

Considerat unul dintre cei mai mari duhovnici ai ortodoxiei românești din ultimii ani, Părintele Iustin Pârvu a intrat, după cum am spus și mai sus, în mănăstire la vârsta de 17 ani, este tuns la monahism în anul 1940 și numit preot misionar pe Frontul de Est. A fost arestat în anul 1948 și condamnat la 12 ani de închisoare. Trece prin închisorile de la Jilava, Gherla sau Aiud, după care trece prin "reeducarea de la Pitești!". În anul 1960 mai primește o condamnare de patru ani, fiind eliberat odată cu ceilalți deținuți politici.

Din cauza greutăților întâmpinate după eliberare, el ajunge să lucreze ca muncitor forestier. În anul 1966 a fost reprimat în monahism, ca viețuitor al Mănăstirii Secu, din județul Neamț, iar din anul 1975 a trăit în Mănăstirea Bistrița, din același județ. În toamna anului 1991 a pus piatra de temelie a Mănăstirii (de călugări) Petru Vodă - Neamț, iar în anul 1999 a început construirea Mănăstirii (de călugărițe) Paltin - Neamț.

În anul 2003 înființează publicația creștină "Glasul Monahilor", care apare lunar. În ziua de 2 noiembrie 2008, Părintele Iustin Pârvu este ridicat la rangul de Arhimandrit. În același an, Părintele înființează o nouă publicație creștină, "Atitudini". Întemeietor al Mănăstirii Petru Vodă, ce are ca hram Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, Părintele Arhim. Iustin Pârvu a fost operat la începutul lunii mai, la Cluj Napoca.

În rândurile de mai jos supunem atenției cititorilor un interviu mai vechi realizat cu Părintele Iustin Pârvu (în anul 2009), într-o amintire a și pomenirea sa:

Este greu de găsit, dar nu-ți trebuie prea multă bătaie de cap ca să recunoști un povățuitor duhovnicesc - Interviul cu Părintele

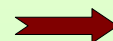
Arhim. Iustin Pârvu de la Mănăstirea „Sf. Arhangheli” Petru Vodă, județul Neamț...

- Preacuvioase Părinte Stareț Iustin, știm că de la Sfântul Simeon Noul Teolog încoace, povățuitorii duhovnicești se tot împușinează; astăzi, când suntem martorii unei mari secături duhovnicești, cum mai recunoaștem un povățuitor duhovnicesc? Sfinții Calist și Ignatie Xantopoulos arătau trei criterii: să fie înalt la înțelegere, smerit la cuget și blând în toată purtarea...

- Este greu de găsit, dar nu-ți trebuie prea multă bătaie de cap ca să recunoști un povățuitor duhovnicesc. Cel care caută cu adevărat un povățuitor duhovnicesc, la momentul potrivit, îl va simți. Sufletul simte cui trebuie să i se încredințeze, căci Dumnezeu este Cel Care pune în inimă dragostea față de cel căruia ți-a rânduit să îi urmezi. Eu abia așteptam să ies din temniță numai ca să-l văd pe Părintele Paisie Olaru. Ardea inima în mine să-l văd, astfel încât, după eliberare, am mers direct la chilia Părintelui Paisie, așteptând două zile la ușă ca să mă primească la spovedit. De aici înainte, timp de opt ani nu m-am mai despărțit de povățuirea caldă a Părintelui Paisie Olaru. Mă trimisese mai întâi la Părintele Ilie Cleopa, însă la el nu am simțit atâta odihnă sufletească, deși, după 16 ani de închisoare, începuse să răsfoiască cărți groase de canoane. Relația dintre ucenic și duhovnic este foarte puternică și în numele ei se pot face multe minuni. Însă nu este suficient ca povățuitorul să fie cercat, ci să fie și în același duh cu ucenicul.

- Preacuvioase Părinte Iustin, dar ce ați învățat cel mai mult de la Părintele Paisie Olaru?

- Smerenia și dragostea lui față de aproapele. Era de o căldură și tandrețe sufletească rar întâlnite. Părintele Paisie era neîncetat neobosit cu oamenii, încât uita de el însuși.

- Este bine în zilele noastre să mai cău-
tăm povățuitori duhovnicești sau nu?

- Este mai bine să dobândești tu puțină
pricepere duhovnicească, căci vin vremuri
când nu numai că nu veți mai găsi îndrumător,
dar nici măcar un cuvânt din Scriptură sau
din Sfinții Părinți. Sfinții Părinți până acum
recomandau povățuirea după Sfânta Scrip-
tură și scrierile Sfinților Părinți, însă vin vre-
muri când vor lipsi și acestea.

- Dar până la vremurile acelea?

- Până atunci să le învățați pe de rost. În
închisori aveam pururea în minte *Paraclisul*
Maicii Domnului și alte acatiste, care ne-au
fost de mare ajutor. Adevărata rugăciune nu
se face la mănăstire, chiar dacă dispune de
toate condițiile exterioare prielnice contem-
plației și rugăciunii. Noi, în închisoare, eram
lipsiți de frumusețile acestui relief al munților
Carpați, numai între patru pereți, unde zeci
de ani stăteai între ei și nu vedeai raza soa-
relui prin crăpăturile zăbrelelor de la geam;
iar dacă te urcai cumva să vezi o rază de soa-
re, gardianul era la spatele tău și-ți dădea câ-
te-o pedeapsă de cinci zile la arest sever, în-
cât nu scăpai sănătos de acolo. Ei bine, su-
ferința aceea era adevărata stare călugărească.
La baza mănăstirii este suferința; vrei să
trăiești creștinește, vrei să te apropii de Dum-
nezeu? Trebuie să te zbați să ajungi de la
aceste laude pe care le face Biserica, să nu le
mai spui prin simplu cuvânt, ci să le trăiești
prin căldura aceasta a harului și să le trans-
formi în duh, să dematerializezi acest cuvânt,
pe care acum îl mai și schimonosim silindune
să terminăm cât mai repede slujbele, să
cântăm cât mai sacadat Sfânta Liturghie, un-
de ar trebui să uităm de orice grijă lumească.
Așadar, trăirea și suferința trezește în monah
rugăciunea. Respectarea regulilor și rânduie-
lilor, fără această trăire, naște împrăștierea și
stinge duhul rugăciunii. Dumnezeu nu are
nevoie să-i reciți rugăciuni, ci vrea ca acest
cuvânt să devină transparent.

- Dar Rugăciunea Inimii, a lui Iisus
Hristos, nu v-a fost de ajutor acolo?

- N-am spus rugăciunea aceasta, pentru
că la pușcăria Aiudului, abia după vreo 2-3
ani s-a luat contact cu foști deținuți: Virgil
Maxim, Vasile Marin, Valeriu Gafencu și alții,
care într-adevăr au cultivat rugăciunea inimii.
Cea mai mare parte însă s-a bazat pe rugă-
ciunea aceasta orală. Pentru că nu erau numai
deținuți politici de aceeași nuanță; printre
tinerii aceștia legionari erau și de alte culori
politice, care n-aveau habar despre viața
creștină; și nu erau pregătiți pentru rugăciu-
nea inimii, ei nu cunoșteau nici rugăciunea
Tatăl nostru. Chiar miniștrii aceștia, cu care

am stat un an și jumătate, cum ar fi generalul
Arbore, ministrul Mareș, care era ministrul
comunicațiilor - au fost nevoiți să învețe *Tă-
tăl nostru* și *Crezul*, un *Cuvine-se cu ade-
vărat*, la 50-60 de ani.

- Ce ne puteți spune despre vremurile
grele prin care vom trece și noi?

- Ei, prin ce-am trecut noi, dar prin ce-o
să treceți voi! Acele vremuri deja le-ați în-
ceput. Spre deosebire de alte vremuri, va în-
gădui Dumnezeu vrăjmașului să se atingă și
de suflet; va fi mai mult o prigoană psiho-
logică și nu vă veți putea ascunde nici în
crăpăturile pământului. Nu este ușor, sunt
vremuri foarte grele. De exemplu, pe vremea
marilor trăitori din Pustia Tebaidei, acolo nici
miliția nu intra, nici control de stat, nici finanța
nu intra, nici un control care să-i tulbure pe
călugări. Erau de sine stătători și atât de liberi,
încât ei într-adevăr puteau să-și ducă așa,
cu toată dragostea, nevoița lor. Însă, la ora
aceasta, trebuie să lupti, și cu cel văzut, și cu
cel nevăzut; să lupti cu tine, să lupti cu lumea,
să lupti și cu dracul. Diavolul - faci cruce - se
mai depărtează, măi. Țștia văzuți nu se de-
părtează, ba te asaltează și-ți mai pun în cărcă
și altele; ba vine cu 666, ba vine cu cărțile de
identitate, cu cardurile, cu tractorul, cu mo-
torul, cu cipuri, cu radiațiile, holocaustul -
toate se răsfâng asupra ta. De aceea cre-
dincioșii aceștia, de pildă, care vin din toată
lumea înspre mănăstiri, sunt iarăși un semn
că toată lumea trăiește în clocotul ăsta, în
cazanul ăsta de fierbere de la un rău la altul.
Iar călugărul, de bine, de rău trebuie să stea
acolo, în fața lor, să dea un sfat, o relație, să
le citești o rugăciune și să plece măcar cătuși
de puțin alții de cum au intrat. Monahul tre-
buie să fie prezent și să răspundă la toate
aceste nevoi ale creștinului. Altădată nimeni
nu-l deranja pe sfântul, pe cuviosul. Păi, câte
pomelnice aveam noi acum 70-80 de ani la
mănăstirea Durău sau la Secu? Te duceai la
proscomidie, începeai slujba, tu, ca preot,
înainte cu o oră, sunai la intrare în tochița
metalică, toată lumea știa că a intrat părintele
la biserică. Paraclisierul deja era venit. Care
este rânduiala paraclisierului? Intră în bi-
serică, se închină, ia blagoslovenie de la stra-
na arhierască, se duce și se închină pe la
icoane, la Maica Domnului, la Mântuitorul
Iisus Hristos, intră în sfântul altar, face trei
metanii la intrare, trei metanii la proscomidie
și cu frică de Dumnezeu începe să aprindă
lumânările, cele două lumânări de pe sfânta
masă, candelile. Era o scară cu trei trepte. Se
urca părintele de canon săracul, sufla din
greu, dar el voia să aprindă candelile în fie-
care miez de noapte, să fie primul acolo când
venea preotul slujitor. După aceea venea la
stareț, lua blagoslovenie de toacă și de clopot

și Părintele stareț de atunci nu dormea, era
treaz, la apel, era în pravilă. Acuma are o ma-
șină cu opt locuri, cu bagaj în spate și-ntr-o
dimineață se duce după sticle, a doua zi are
nevoie de mătură, apoi de coada măturii și
tot se plimbă și tot se plimbă, mai merge la o
conferință, pe la examene și printr-alte părți,
numai la biserică și la utrenie nu-i. Și para-
clisierul n-are unde să se mai ducă, toacă
săracul cu 25 de blagoslovenii de la... bec.

Terminam de pomenit înainte ca să vină
preoții, dar acum sunt câte 3-4 mape de po-
melnice numai într-o zi. De asemenea, ca să
revin, nu erau atâtea nevoi și atâtea boli.
Acum s-au înmulțit bolile psihice, organice,
demonizările. Apoi nu erau atâtea construcții,
atâtea vite, atâtea lume. Pe lângă acestea mai
sunt și ispitele supratehnicii, sistemele ace-
stea extraordinar de ascuțite care pătrund pâ-
nă în a-ți cunoaște și gândul. Și, când ți-a
prins gândirea, aici este și partea sufletească.
Iar când a intrat pe firul acesta Satana, nu
mai este deloc ușor. Este o luptă împotriva
sufletului. Acum nu vezi ce faci? Dacă vrei să
ai un serviciu mai bun, trebuie să te înscrii în
loja masonică, să te lepezi de Hristos. Și, iată,
acestea toate sunt încercări și ispite și greu-
tăți care ne fură de la adevăratele țeluri ale
trăirii noastre. Acestea aduc la zero, viața
duhovnicească

- Sfințite Părinte, cum vedeți reînvierea
duhovnicească a monahismului, astăzi?

- Cu telefon mobil și cu mașini luxoase...
Aceasta se va petrece o dată cu reînvierea
creștinismului. Monahismul este un mădular
al creștinismului, care slăbește o dată cu
acesta. Am ajuns la starea în care monahii s-
au făcut precum mirenii, iar mirenii asemenea
demonilor. Creștinătatea este foarte slăbită
și nu știu dacă se va mai îndrepta.

- Nici măcar după o nouă jertfă a crești-
nismului contemporan?

- Dacă mai are sens. Totuși, după mine,
închisorile au fost temelii de regenerare a
creștinătății noastre. Adică ceea ce trebuie
să urmărim este străduința de bună voie: să
te pui pe post, să te pui pe priveghere, să te
pui pe rugăciune și să trăiești în numele Dom-
nului. Să se simtă prezența ta oriunde ești.
Așa, mâncare - de trei ori pe zi, ascultare -
dacă poți lasă-l pe fratele - și așa mai departe...

- Care este motivul pentru care nu se
mai poate îndrepta viața duhovnicească,
în zilele noastre?

- Pentru că a slăbit dragostea între frați și
nu se mai poate înțelege om cu om. Și, fără
unitate, cum să mai reclădești ceva?

- Ce să facem ca să păstrăm dragostea
și unitatea dintre noi, oamenii?

- Este nevoie de multă rugăciune, căci rugăciunea întreține buna noastră înțelegere. Acum, însă, ne îngrijim mai mult de cele materiale decât de cele duhovnicești. Înainte, forțele răului erau legate cu rugăciunile marilor trăitori; rugăciunea lor avea o mare putere. Și încă n-a slobozit Dumnezeu puterea Satanei, căci lumea este nepregătită... Forța diavolului stă în patimile și relele noastre.

- În altă ordine de idei, *Preacuvioase Părinte Stareț, ce caracterizează mai mult monahismul actual?*

- Monahii de acum au o mare deficiență în a se supune și nu știu să se spovedească; nu se spovedesc sincer. Dacă ar spune călugărul adevărul la spovedanie, ar muri. Azi îți cere blagoslovenie să se ducă până la Iași și el ajunge până la Constanța, pentru că ... tot era în drum. S-a banalizat și relativizat mult virtutea ascultării. Călugării de azi nu mai au puterea să asculte de mai marii lor ca odinioară. S-a surpat raportul dintre ucenic și povățuitor și de aceea a ridicat poate Dumnezeu darul acesta de la noi. Dar eu îi înțeleg; călugării din România sunt așa dezordonați și neputincioși în a se supune unei ordini și rânduieli, pentru că așa sunt românii. Poporul român este împrăștiat din fire, iată nu mai avem nici dacul, nici creștinul de altădată; acum se căsătoresc negru cu alb, ortodoxul cu protestantul, catolicul cu africanul, țigănul cu românul, încât firea, la un moment dat, structura psihologică, se schimbă. Tot acest amalgam de națiuni dă naștere acestor răutăți și acestor blestemății pe care le avem în familiile noastre. Însă nu cred că sufletul trebuie forțat. Eu la mireni le mai spun câte un sfat, dar pe călugări îi las ca pe ei.

- *Ce trebuie să facem să ne întărim credința și să răbdăm toate cele ce vor veni asupra noastră? Și cunoaștem din proorociile sfinților că, de vor răbda creștinii necazurile de pe urmă, vor fi mai mari decât cei dintâi. Iar Cuviosul Paisie Aghioritul îndrăznește să spună că „mulți sfinți și-ar fi dorit să trăiască în vremurile noastre”.*

- Cugetând la moarte. Monahul și creștinul nu are această înșușită datorie să fie gata de plecare? O are! Nu te interesează dacă trăiești și cum trăiești... Din ce în ce oamenii sunt mai dificili și mai cu scadențe intelectuale și putere de judecată. Ei, sunt multe de zis, dar iată că s-a făcut ora unsprezece și acuși bate de utrenie...

- *Vă mulțumesc mult, Preacuvioase Părinte Iustin, și binecuvântați!...*

- Domnul!...

**Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!
Veșnică să-i fie amintirea și pomenirea.
Amin!**

Constantin LUPEANU

Meditații lirice asupra vieții: Zborul inimii

Motto: Inspirat titlu, banală copertă.

Invenția de orice fel, creația și mai cu seamă creația poetică nu decurg din profesie, nu sunt expresia pregătirii școlare și universitare. Dacă ar fi astfel, orice inginer ar fi inventator cu brevet și am avea atâția poeți câți profesori de limba română sunt atestați cu diplomă și așa mai departe. Poezia poate fi definită drept un puzzle din cuvinte, aranjate fără nici o logică, făcute să ne capteze prin valoarea estetică și gând, menite să ne îmbogățească sufletul, după legea de nedeslușit a creatorului pe care îl numim poet.

Nu știu ce meserie are **Niculina Lucia Chelaru**, însă cartea *Zborul inimii* înseamnă o înaltă reușită. Autoarea omagiată astăzi este poet născut, iar nu făcut!

Ea leagă cuvintele într-un flux cunoscut și stăpânit în parte numai de ea și în marele rest neștiut de nimeni, ca o expresie a lumii sale interioare în continuu tumult. Citiți cu voce tare orice poem. Veți intui o linie melodică în fiecare. Mai mult, fiecare poem parcă dictează o anumită melodie și chiar mărimea, lungimea discursului poetic.

Cartea conține 51 de poezii și 50 de poeme în proză.

Ceea ce surprinde de la bun început, citind creațiile lirice adunate în *Zborul inimii*, este un sentiment al contemporaneității strunit pe universalitate. Despre ce scrie Lucia Chelaru? Despre viață, despre noi: iubire, curățenie sufletească și frumos, a trăi în comuniune cu natura, cu poezia. Declară: *Totul în jur se schimbă-n poezie.*

Ea blamează existența cenușie, viața fără un sens înalt:

*Măcar o frunză din toamna ce-a fost,
Un freamăt de zbor aș vrea să mai simt,
Se-aude doar vocea de vânt rătăcit,
Într-un cântec ce-l știu pe de rost.*

Și:

*Mi-am înecat dorințele-n iubire,
Și visele le-am împletit în stea,
În jurul meu eu văd a ta sclipire,
În mine simt cum arde raza ta.*

Ne oprim aici cu citatele. Sunt foarte multe

poeme antologice în această carte-eve-niment.

Lipsește aproape în totalitate epicul, chiar și în poemele în proză - poezii deghezate!

Pe alocuri idilice, uneori eclectic, poeziile Luciei Chelaru nu țin să se integreze într-un sistem consistent. Rețin multiplele fațete ale vieții surprinse cu mână sigură, dovedind înțelegerea naturii umane.

Poemele în proză sunt și ele meditații lirice asupra vieții, scenarii care surprind cititorul, povestioare cu tâlc, vis în marea visare, după mărturisirea autoarei.

O trăsătură evidentă a poeziei Luciei Chelaru este concentrarea până la esență. Poeta nu se pierde în aparență și nici în detalii și nici nu se lasă subjogată de limbaj. Ea captează cu mână de demiurg spiritul unei scene descrise, atmosfera necesară. Se regăsesc: intensitatea emoției, delicatețea sentimentelor, expresia stabilă și inedită, ingenuitatea.

În întregul ei, poezia din această culegere prezintă bogat și variat o panoramă a vieții interioare, este o explorare inedită a trăirii omului, în care ne regăsim noi înșine.

Pentru a rezuma, poezia din cartea *Zborul inimii* de Niculina Lucia Chelaru este romantică și filosofică din punct de vedere tematic, raportant la sentimente - reprezintă o pasiune bine strunită, iar limba scrierii, a creației literare este subtilă și complexă.

Să recunoaștem și noi, ca poetul Vasile Alecsandri, vorbind de Mihai Eminescu:

Cu-atât mai bine țării și ei cu-atât mai bine!
Bravo!

Dan LUPESCU

Tracul Orfeu aruncă un nou Pod de lumină peste Dunăre: Cvartetul de harfe duble „New Europe Bridge”

...Luminoasă zi de Ciresar 2013. Vineri, 14 iunie. A doua zi după Înălțarea Mântuitorului Iisus Hristos la cer, când este serbată - sub același semn al jertfei altruiste - și Ziua Eroilor.

Plec din Craiova - acompaniat de consilierii Romulus Turbatu și George Obrocea, de la Direcția Județeană pentru Cultură Dolj, membri în staff-ul Revistei europene „*Lamur*” - cu un tonus pozitiv, generat de gândul că voi trăi un eveniment cu adevărat istoric: inaugurarea Podului Calafat-Vidin. Și, totuși, fără niciun motiv anume, nu mă încreacă deloc vreo senzație de exaltare, ca în preajma unui miracol. Deși podul acesta - doar al treilea, în 2000 de ani, țâșnit de pe malul românesc spre frații din sudul Dunării - constituie realmente o înfăptuire rarismă.

Este un pod pentru eternitate.

Un pod pentru Noua Europă.

Un pod care scurtează energic drumurile comerciale dinspre Dresda (Germania) spre Salonic și Istanbul, via Zagreb, Belgrad, Drobeta Tr. Severin, Calafat, Vidin, Sofia. Și invers: din vechea Tracie (Turcia și Bulgaria), se va ajunge mult mai ușor în inima Transilvaniei și de acolo - în Ungaria, Austria, Polonia...

După podul construit în vremea marelui rege Burebista - cel ce a unit, cu mână forte, 222 de triburi ale dacilor, geților și tracilor, de la nord și de la sud de Dunăre, neamul strămoșilor noștri fiind numit de Herodot, părintele istoriei, „cel mai numeros după acela al inzilor” -, pod cu stâlpi de piatră și paviment din lemn, intrat, însă, în istorie sub numele de Podul lui Apollo-dor din Damasc, din aval de Drobeta, a trebuit să treacă aproape un mileniu și jumătate până când, între Giurgiu și Russe, să fie arcuită o nouă punte de prietenie între România și Bulgaria (1954).

Botezată chiar „Noua Europă/ New Europe Bridge”, lucrarea de artă inaugurată acum te frapază prin eleganță, suplețe și un aer de siguranță, de altitudine princiară, atribute indubitabile,

care îți dau convingerea că acesta este doar un nou început, un nou cap de pod, o capodoperă pentru viitoare împliniri pe multiple planuri: economice, sociale, culturale.

Lăuntrica reținere care mă locuia vag în drumul de la Craiova la Calafat era stărnită, cred, de câteva frământări: tergiversarea noului proiect de-a lungul a circa 13 ani și starea sordidă a infrastructurii ce leagă podul de marile metropole, atât din România, cât și din Bulgaria - făcându-l să pară o insulă rătăcită între două zone marcate drastic de criză, inerție, lipsă de suflu renăscător -, ambele cuplate cu incertitudinea privind ziua și ora solemnității de inaugurare, amânate de mai multe ori.

...Radovan, Perișor, Giubega, Galicea Mare, Golenți, Basarabi - traseu rutier la fel de liniștit ca în urmă cu două săptămâni, când îl parcurseam împreună cu vreo 90 de arheologi de elită ai țării. Elementul de noutate îl constituia faptul că, în ultimele zile - după obiceiul românesc al îngrășării porcului în ajunul Ignatului -, se lucrase intens și se lucra încă la extinderea tronsoanelor modernizate ale căii rutiere, dar mai ales la peticirea zecilor de kilometri de șosea, care scânceau, parcă, după vigoarea pe care o avuseseră în „Epoca de aur”.

Se lucra de zor și la câteva poduri de pe traseul Craiova-Calafat.

George Obrocea glumește: „Bulgarii au

construit doar unul, mare și bun, însă noi, uite, realizăm poduri mai multe, aproape în cascadă, pe șoseaua ce se dorește drum expres, dacă nu chiar autostradă, în perspectivă...”.

Șocantă era banda proaspătă de vopsea galbenă, cvasicontinuă, care despărțea sensurile de circulație. La întoarcere am constatat că marcajul cu vopsea galbenă se opriese la ieșirea din Giubega înspre Calafat. Ori terminaseră vopseaua, ori, mai degrabă, aflaseră că șefii cei mai mari vor veni cu elicopterul, direct în Bulgaria.

...Calafatul ne întâmpină cu același aer molcom, de municipiu curățel, căruia parcă îi e teamă să restaureze, în afară de Muzeul de Artă și de Primărie, măcar încă 10-20 dintre frumoasele sale edificii cu valoare de monumente istorice - pentru ca, într-adevăr, „orașul trandafirilor”, al acad. Ștefan Milcu și al copilăriei actorului Ștefan Iordache, să te izbească prin imaginea proaspătă și dinamică.

În curtea Primăriei Calafat - cumpărată nu demult de la urmașii celebrei familii Drăgulescu -, edilul șef, Mircea Guță, îmbrăcat la patru ace, ca un lord englez, răspunde întrebărilor insidioase ale unei videojurnaliste cu păr roșu, prins într-un coc răzvrătit.

Zi grea cred că o să aveți - îi zicem după ce scapă de chingile interviului.

Ei, zi..., zile... Că de vreo săptămână și mai bine ne calcă zeci de echipe de redactori, cameramani, fotoreporteri, din țară și din stră-inătate. Ieri, i-am avut oaspeți pe cei de la BBC... Agenția Associated Press ne-a vizitat ceva mai înainte... Azi cred că va fi mai ușor, pentru că întregul ceremonial se va desfășura pe malul bulgăresc, la Vidin.

E firesc. Bulgarii au fost antreprenorul general, ei au construit podul - printr-un concern spaniol - și tot ei se vor bucura de oficiile de gazdă a solemnității inaugurale.

- Așa este, dar și noi, pe malul

românesc, am construit o infrastructură rutieră de standard occidental. Ți-e mai mare dragul, când vii dinspre Craiova, dinspre Bechet și, evident, dinspre Vidin... La noi, azi, va avea loc, cel mult, o conferință de presă, la Muzeul de Artă/ Palatul Ștefan Marincu, demn de orice capitală culturală a Europei...

Primarul Mircea Guță și secretariatul său tehnic ne pun rapid la dispoziție datele de maxim interes despre pod, pe care le înregistrăm rapid, sorbind, din când în când, câte o gură de cafea și de apă plată.

Iată-le, telegrafic. Este unul dintre cele mai lungi poduri peste Dunăre, având aproape doi kilometri. Câte patru benzi de circulație pe fiecare sens: două pentru autovehicule, una pentru trenuri rapide, alta pentru bicicliști, la care se adaugă trotuarul pentru pietoni. Costurile totale sunt estimate la 273 de milioane de euro, în mare parte din fonduri europene nerambursabile.

Starea de oarecare reținere pe care o resimțisem aproape toată ziua avea să fie accentuată, după amiază, de vestea că președintele Bulgariei nu va onora ceremonialul, apărând ceva neprevăzut, în ultimul moment; Uniunea Europeană nu va fi reprezentată de Baroso, cum se știa în urmă cu mai multe săptămâni, ci de Johannes Hahn, consilierul pentru Dezvoltare Regională; Patriarhia României nu va fi prezentă în niciun fel.

Zvonurile că festivitatea se va muta de la ora 16.00-16.30 la 18 sau, după alții, chiar la ora 19 au dat noi dimensiuni sentimentului că, nu se știe din ce pricini, ceva rămâne nebuloș. Până la urmă, a început la 16.38.

Premierul român Victor Ponta a părut stânjenit de faptul că lucrările de construcție au trenat atât de mult. Omologul său bulgar, Plamen Oreșarski, a întărit această mărturisire.

Reconfortantă a fost opinia guvernatorului Băncii Naționale a României, Mugur Isărescu, conform căreia una dintre viitoarele bancnote euro va include imaginea Podului Calafat-Vidin.

...Patru ieroglife bizare, de înălțimea unui zgârie nori, par cei patru stâlpi de susținere a zecilor de cabluri care țin suspendate deasupra fluviului vijelios, cu debit de 9.000-10.000 litri pe secundă, tăblierele podului, fiecare de sute de metri lungime.

Dacă îți imaginezi fiecare dintre aceste ieroglife profilate pe o halucinant de mare filă de cronică bătrână, dacă ridici această filă spre zenit, o răsucești spre nadir și încerci a o privi în zare -, poți descifra siluetele imperiale ale unor lebede mute, ocrotind în giganticele aripi răsfirate harfe tainice și lire înălbite, argintate de dorul dorurilor ancestrale.

Dor de Burebista și Decebal, dor de împăratul Traian, care atât de ofensat s-a simțit încât a declanșat două războaie fratricide...

Dor de Constantin cel Mare - care, liberalizând religiile în Imperiul Roman la începutul anilor 300 d.H., a pus punct prigonirii creștinilor și sângeroaselor secole de martiraj (numai predecesorul lui, Dioclețian, ucisese, în câțiva ani, 60.000...), dând cale liberă credinței în crucea mântuitoare a lui Iisus Hristos.

Dor de voievozii români - de la Mircea cel Bătrân, Dan I, Dan II, Vlad Dracul, Neagoe Basarab, până la Matei Basarab, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul, Constantin Brâncoveanu - care au îndestulat cu bănet și danii zeci și zeci de lavre mănăstirești și biserici, ctitorite de ei ori de înaintașii lor în întregul Balcan, de fapt în marele regat al lui Burebista... Regat extrem de întins, după cum atestă marii istorici ai antichității: de la vărsarea Bugului în Pontul Euxin/ Marea Neagră (în est) până la confluența Moravei cu Dunărea Mijlocie și până în Slovacia (în vest), de la Carpații Păduroși (în nord) până la Munții Haemus/ Balcani (în sud).

...Într-un soi de secretomanie s-au desfășurat lucrările de construire a semețului Pod Calafat-Vidin - lucrări în ritm de melc, sugerând, volens-nolens, că un Lucifer nebănuit încearcă să se opună curgerii vremurilor, zădărniciind, dacă nu cu încă un mileniu, măcar cu încă un deceniu, un an, o lună, încă o săptămână ori chiar și numai o zi, puntea dintre frați și frați, puntea dintre români și români, puntea dintre bulgari și români, dintre oameni adică, dintre făpturi ale lui Dumnezeu.

Dacă la giuvaerul ctitorit de Neagoe Basarab la Curtea de Argeș se cunoaște jertfa supremă a Meșterului Manole, intrată în legendă, dacă la Transfăgărășan, la canalul Dunăre-Marea Neagră, la salbele de hidrocentrale Bicaz, Argeș, Porțile de Fier I, Porțile de Fier II, Lotru. La Metrou, Casa Poporului sau la Canalul București-Dunăre este cunoscut spiritul de sacrificiu al constructorilor -, de astă-dată totul se păstrează sub un văl de mister împietrit.

Mai nimic nu s-a comunicat opiniei publice despre evoluția complexelor și atât de dificilelor etape de construcție, mai nimic despre soluțiile și performanțele tehnice, nimic despre geniul ingineresc (și artistic!) investit în „New Europe Bridge”.

Și tot mai nimic nu s-a spus la momentul inaugural - palid, anost, meschin... De parcă intra în circuitul public un chioșc de zarzavaturi, o gheretă de paznic stradal ori o tarabă cu încălțări second-hand, deșelate...

Câteva fraze cu iz politicianist, vagi crâmpie de idei neduse până la capăt, ca și cum constructorii români și bulgari ar fi comis o grozăvie în dauna spiritului uman și a Trinității Divine.

Dar Podul Calafat-Vidin - cu discret aer de superioară înțelegere și înțelepciune de

sacerdot traco-geto-dac sau de basm ce știe că va supraviețui peste veacuri - a trecut peste toate acestea, văzându-și, Uriașul, de trăinicia sa cu fruntea în eternitate.

Sobră, parcă prea sobră, această festivitate istorică (scenetă inocentă cu puberi prinși la furat cireșe?), fără niciun moment cultural cât de cât simbolic, în pofida realității recunoscute, consacrate că Dunărea a fost, de milenii, nu sabie despărțitoare, ci axă/ coloană vertebrală a Europei, punte polivalentă (culturală, economică, socială) între popoarele din nordul și din sudul său...

Dar, poate, așa e să fie la vremuri de criză indusă de marii bancheri ai lumii, când state așa-zis suverane sunt obligate să plătească - sub pretextul mincinos că ar exista datorii publice suverane - piruetele criminale ale băncilor private.

Cu toate acestea, am plecat din Calafat cu un sentiment de mulțumire și de bucurie bine strunită, bucurie curată, cum ar fi afirmat Constantin Brâncuși. Căci această operă colosală care este noul Pod Calafat-Vidin prezintă expresia încrederii într-un viitor comun mereu mai luminos pentru oamenii de pe cele două maluri ale bătrânului Istru.

Privindu-l de la nord ori de la sud, de la est ori de la vest, de deasupra sau din lateral, gigantul Pod „Noua Europă/ New Europe Bridge” pare o bornă în timp, un templu de meditație și reculegere pentru un nevăzut Gânditor de Hamangia și pentru guraliva-i muieră, rămasă fără grai în fața acestei grandioase înfăptuiri: o salbă argintie de lebede-harpe răsădite de geniul uman, cale de doi kilometri, de la un mal la altul al celui mai lung fluviu ce străbate Europa Centrală și de Sud-Est.

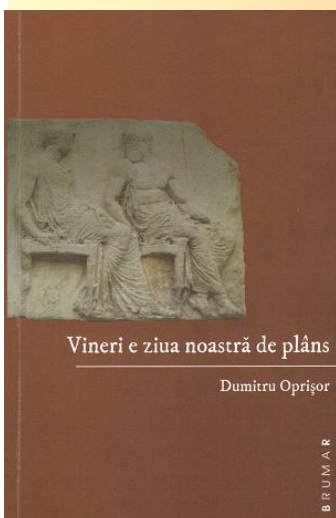
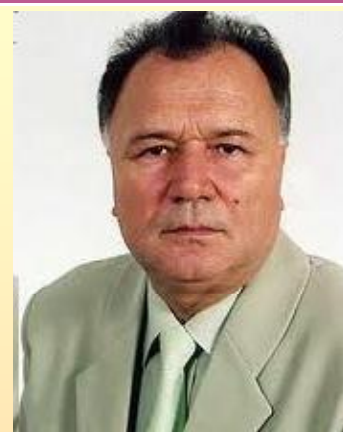
Evenimentul inaugural având loc a doua zi după Înălțare și în ajunul împlinirii a 124 de ani de la trecerea în eternitate a poetului nostru național, Mihai Eminescu, unul din marii romantici ai lumii, nu aveam cum să nu auzim - concomitent cu șuierul vijelios al Dunării, șuier de stindard dacic și dragon continental - cântecul maiestuos al celor patru duble harpe colosale întinse deasupra acestei colonne lichide, columnă tolănită, ca la un dejun în iarbă, la poalele celei mai fertile câmpii din Europa, columnă-timp curgător într-un înfinire: matusalemicul Danubius.

Salvând lumea prin gestul său titanic de a arunca harfa nu în haos (generând apocalipsa universului), ci în mare -, anticul cântăreț trac Orfeu a dezlănțuit cântecul ca esență și unică tămăduire a omenirii.

Și, pentru ca acest cântec să aibă un nume nou și un nou chip nepieritor, Orfeu ne-a zămbit tainic dintre stele, îmboldindu-ne să construim acum această minune din zorii mileniului al treilea: Podul Calafat-Vidin/ Cvartetul de harfe duble „New Europe Bridge”.

Ion PACHIA-TATOMIRESCU

Frustrări ale sinelui în tot mai însingurata călătorie

În volumul de poeme, **Vineri e ziua noastră de plâns** (2013)*, de Dumitru Opreșor (născut la 19 octombrie 1951, în Dobroteasa-Olt), cunoscut, mai ales, ca autor de admirabile reportaje și de nuvele / povestiri ale patosului lucid, asistăm la nenumărate, categorice biruințe ale eroului liric în fața eroului epic, pe măsură ce frustrările Sinelui / Eului se constelează accelerat-intens în tot mai însingurata călătorie, sau „deplasare spre roșu” a cosmosului cotidian. Firescul acestei certe „stări auctoriale” - **ars poetica** - relevă pagini cu inconfundabile peceti de autentic lirism oprișorian, fie dintr-o mai mare apropiere a micropoemului-haiku, de reverberație bacoviană însă - «De-o vreme / aud și-n somn / cum ară singur timpul.» (**Aud**, p. 45) -, fie din interiorul unei „împaralelului a sinelui revoltat”, ca-ntr-un „binom” / „distih” decizional - «Sunt santinela tuturor și a nimănu. / De mâine rățesc singur.» (**Revolta sinelui** - p. 41).

Înainte de a trece la „cerce-

tarea” călătoririlor de „odisee” a Eroului / Eului Poetic oprișorian, trebuie să atragem atenția asupra „teluric-celestialului” din dedicația acestui volum: **Pentru Thea, / plus peticul meu de cer** (p. 4), așadar, grăindu-ni-se ca într-o zalmoxiană odă **Sacrei Perechi** (Luna – Soare-Tânăr / Cosânzeana – Făt-Frumos), **Ea** (o Dumnezeiță / zână, ori Penelopă) – **El** (ca erou liric, „proprietar de Cer”, sau Ulysse).

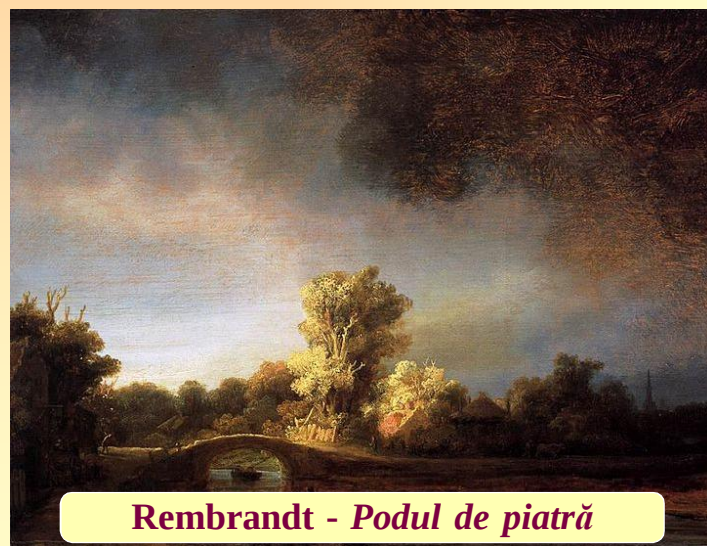
El - eroul liric, oprișorianul Ulysse, în instanța micropoemului: „mirele” - își amintește gustul cosmic al nunții / nuntirii cu **Ea**, „mireasa”, nu cea de la thraco-geeanul război de țesut, ci frumoasa ce își coase curcubeu de volănașele „înmiresite”: «În zori - / stinsă de uimire - / îți coseai curcubeul / la poala rochiei / pe care ai purtat-o azi-noapte / când ai devenit femeie.» (**Eram** - p. 21).

„Extraordinaire” sunt toate evenimentele la care participă - mai mult, ori mai puțin - eroul liric oprișorian, în călătoria însingurată, care-i tensionează interogațiile fundamentale: «Nu mai pot să-ncap, mamă, / în ziua de mâine, / [...] // De ce nu mai trece, mamă, / carul cu boi peste casa noastră?» (**Reîntoarcere** - p. 11); în edenicul cuplu, se înregistrează metamorfoze, „mutații genetice”: **El** și **Ea**, înfrățindu-se cu mărul, devin frați și au, firește, interdicția de a se mai iubi: «Mărul care te-a adoptat în copilărie, / iluzia ta dintâi, / mă caută insistent în vis. / De mâine nu ne mai putem iubi: / suntem frați buni cu mărul.» (**Frați cu mărul** - p. 14); oprișorianul erou poetic ne face și o mărturisire „șocantă” despre

intrarea-i „calmă” în sfera thanaticului, dincolo de capul de pod, «în marea noapte care vine» - potrivit arhicunoscutei metafore romantic-parnasian-macedonskiene dintr-un vers de rondel cu duioase roze, metaforă „mitraliată” destul de sorescian-paradoxist aici: «Seara îmi las amintirile / la capăt de pod / și intru în noapte / gol ca o pușcă ruginită.» (**Stampă** - p. 15); la solicitarea Ei (Mireasa / Iubita) de a visa fără încetare, știe sări cu vipera întrebării: «Tu îmi ceri continuu să visez, / dar eu când mai exist?», conștient fiind de faptul că „viața nu e vis”; ajunge - la colindarea ulițelor din burg, „strigând numele iubitei” -, desigur, și la adevărul că «străzile nu se rățesc niciodată.» (**Sumă de tristeți** - p. 25); ziua din săptămână ce poartă numele Venerii, zeița iubirii, aflăm că nu-i chiar ca în titlul volumului (după cum se certifică puțin mai la vale, în pagina 58, că: «Doar în zi de vineri, / atunci, ca-ntr-o rugăciune, / pe strada învinșilor e zi de plâns.» - **Vineri e ziua noas-**

tră de plâns), ci-i chiar o zi cu El-flutur-cu-două-lacrimi-fluturi-albaștri: «Astăzi în zori am trecut / printr-o intersecție nedirijată / și o femeie m-a privit cu ochii tăi. / Spre seară am aflat că traversase munții / adusă în burg de zvonul că doar în zi de vineri / aici trăiesc fluturi albaștri. // Venise să le adune aripile.» (**Fluturi albaștri** - p. 28); incert este avertismentul de dincoace de orele vineriene petrecute cu colecționara de fluturi albaștri de burg: «Sunt avertizat / solemn / că în noaptea de vineri / în inima femeilor / netrăite cu viața la zi / va fi lună plină.» (p. 30); și, în ultimă instanță, eroului liric oprișorian îi este semnalată nașterea unui urmaș, evident, printr-o stea-logostea, din zăriștea ființării: «A mai răsărit o stea: / atârână [...] de poala cerului - / semn pentru fiul nenăscut.» - **Chemare pentru fiul meu.**

* Dumitru Opreșor, **Vineri e ziua noastră de plâns**, Timișoara, Editura Brumar, 2013 (pagini A-5: 76; ISBN 978-973-602-858-8).

Rembrandt - Podul de piatră

George PETROUAI

Legătura inseparabilă dintre artă și religie

Între artă și religie (chiar în varianta ei mitologică) există o strânsă legătură, întrucât ambele compartimente sunt atât de profund umane încât vizează cu insistență transumanul prin cele două forme, care - așa cum ne încredințează Petre Țuțea în cartea sa *Între Dumnezeu și neamul meu* - definesc sacralitatea căii lor de acțiune: inspirația (favoarea divină) și revelația (acțiunea directă a divinității).

Probă în acest sens sunt două exemple de referință pe care le-am extras din istoria spiritualității umane - primul din formidabila istorie a Greciei antice, celălalt din zbuciumata istorie a așezării spiritului evreu în matca monoteismului:

1) Cu toate că diferența dintre filosofie și artă își are originea în distincția operată de Platon între *logos* și *mythos*, firește - ne asigură Ștefan Aug. Doinaș în prefața la *Așa grăit-a Zarathustra* - „cu discreditarea celui de-al doilea”, pentru ca două mii de ani mai târziu Fr. Nietzsche să elaboreze ultima mare filosofie în manieră artistică (de fapt, opinează Martin Heidegger, o metafizică la fel de nihilistă ca cea a maestrului antic grec), totuși, noi știm prea bine că unul dintre cei mai populari și venerați zei de către greci mai întâi, apoi - după lupta de Actium - și de către romani, a fost Apollo, nu doar ca zeu al luminii și al Soarelui (Phoebus), ci și ca ideal al frumuseții masculine, dar mai ales ca zeu al cântecului și poeziei;

2) Evreii antici, îndeeubi cei din vremea psalmistului David, cântau și dansau cu ocazia sărbătorilor, acompaniindu-se cu tamburine, sistre și cimbale. Însuși David, atât în tinerețe, adică atunci când se străduia să-l liniștească pe regele Saul, cât mai ales în calitate de rege-psalmist, se acompania la harpă sau liră cu multă simțire artistică.

Ei bine, deși Apollo a fost imortalizat de-a lungul timpului în diverse chipuri de geniu unora dintre cei mai mari artiști ai omenirii: Homer în *Iliada* și Vergiliu în *Enaida*, Fidius și Praxiteles în sculptură, Rafael, Veronese, Velasquez și Dürer în pictură, totuși creștinismul, într-o măsură chiar mai mare decât celelalte religii universaliste, a exercitat o influență atât de covârșitoare asupra spiritului universal (prioritar asupra spiritului european și american), încât întreaga cultură a omenirii poate fi împărțită în două mari grupe:

a) Precreștină, respectiv perioada pregătitoare a creștinismului;

b) Creștină, care a început în urmă cu

două mii de ani.

Dacă Nae Ionescu vorbește în *Curs de istoria metafizice* despre tipul *metafizic* al lumii antice și tipul *științific* al lumii moderne, tot el descoperă trei tipuri fundamentale de viață spirituală eminamente creștină:

a) *Barocul* atunci când forma prevalează asupra fondului;

b) *Clasicismul* - forma este în echilibru cu fondul;

c) *Romantismul* - fondul prevalează asupra formei.

Cât privește periodizarea extrem de discutabilă pe care o tot vântură istoricii, Nae Ionescu este de părere că Renașterea constituie singurul și adevăratul moment de cotitură din istorie. Și asta pentru că Renașterea a efectuat o veritabilă tăietură în profilul moral, spiritual, cultural și economic al istoriei umane. Așa că perioada de până la Renaștere, cu îndreptățire poate fi numită *teocentrică*, deoarece în binomul Dumnezeu-om, accentul cade atât pe teama de păcat cât și pe forța și măreția Atotputernicului, sau - ca să folosesc o inspirată butadă -, în toată această perioadă oamenii își cereau scuze de la Dumnezeu că există.

Pe tot parcursul Evului Mediu, prin călugări și cavaleri s-au realizat importante acumulări morale și spirituale, care s-au adăugat la cele antice: cultura egipteană, asiro-babiloniană, chineză, indiană, greco-romană. Din aceste inestimabile depozite s-au alimentat mai apoi toți renascențiștii și postrenascențiștii (inclusiv iluminiștii). Putem spune, așadar, că perioada anterioară Renașterii a fost contemplativă și eminamente artistică, altfel spus spirituală și pronunțat anistorică.

În perioada Renașterii, centrul de greutate înclină înspre om. Începe *antropocentrismul*, care de fapt își are punctul de plecare în filosofia socratică, sau epoca în care Dumnezeu își cere scuze de la om pentru că există!

Renașterea se caracterizează prin coexistența principiilor creștine și a celor păgâne. De menționat că pe tot parcursul Renașterii, principiile creștine nu doar că au persistat, dar ele au fost preponderente. Faptul acesta este demonstrat pe de o parte de mecenatul unor papi în procesul de îmbogățire al tezaurului cultural-artistic al omenirii, pe de altă parte (aceasta în primul rând!) de afirmarea acelor titani care n-au fost numai geniali pictori, sculptori, arhitecți, scriitori și filosofi, ci și ingineri și inventatori ai unor mașini menite să sporească forța omului în confruntarea cu natura.

Astfel au apărut germenii mașinismului, ocazie cu care mașina s-a interpus între om și natură. Poate că Leonardo da Vinci, preocupat până la obsesie de inventarea unor mașini pașnice și de război, este cel mai „vinovat” de apariția noilor raporturi dintre om și natură.

Tot ce a urmat după Renaștere este o adevărată sarabandă a tehnicii și mașinismului, încât omul postrenascențist s-a văzut captiv într-o dublă dependență: Una față de natură, alta (dusă până la alienare și depersonalizare) față de mașinile și automatele tot mai perfecționate. Civilizațiile au devenit tot mai robotizate, iar în artele promovate (ex. futurism), omul își glorifică extazul și robia în fața performanțelor mașinilor.

Prin urmare, antropocentrismul pune în evidență omul înzestrat cu însușiri practice, altfel spus omul vitalist, puternic angajat politic și concret-istoric.

Dar așa cum spuneam mai sus, creștinismul a influențat într-un mod copios arta medievală (occidentală și bizantină). Astfel, bisericile bizantine din Ravenna, ferite de furia iconoclastă din Constantinopol, și-au păstrat până în zilele noastre superbe lor mozaicuri, care înfățișează scene biblice într-o mare varietate de culori.

Tot așa arta Renașterii, folosind aceeași sursă de inspirație, a creat marile capodopere ale picturii și sculpturii universale, capodopere care fac faimoase muzeele ce le adăpostesc. Cum lista artiștilor renascențiști este foarte lungă, mă voi mulțumi să-i amintesc doar pe câțiva (Bellini, Botticelli, Giorgione, Tizian, Rubens, Rembrandt, Albrecht Dürer), acordând cinstea cuvenită triumfului de aur al Renașterii: Michelangelo-Leonardo-Rafael.

Michelangelo, de exemplu, este pe bună dreptate socotit cel mai mare artist al Renașterii și poate că al tuturor timpurilor, de îndată ce celebrele lui statui (*Moise, David*), la fel ca nu mai puțin celebrele fresce din Capela Sixtină (*Creația, Potopul, Judecata din urmă*) au în ele sublimul din Biblie, izvorul său de inspirație.

De asemenea, *Biblia* a inspirat muzica psaltică bizantină, dar mai ales *Oratoriile* lui Bach, *Creațiunea* lui Haydn și *Misa solemnă* a lui Beethoven.

Și tot din *Biblie* s-a inspirat Dante pentru scrierea nemuritoare sale *Divina comedie*, iar Tasso și Milton pentru *Ierusalimul eliberat*, respectiv *Paradisul pierdut*.

Octavian MIHALCEA

Reliefări ideale – Florica Bațu Ichim

Antologia poetică *Petala infinitului alb* impresionează prin starea de profundă puritate ce învăluie, cu multă discreție, datele lumii noastre. Autoarea sensibilelor texte, **Florica Bațu**, s-a născut la 13 aprilie 1945, în București. Este licențiată a Academiei de Științe Economice din capitală (1968). În 1974 se stabilește în Canada. A fost codirector (1975-1985) al emisiunii bilunare de informații și cultură românească, difuzată de postul de televiziune din Kitchener, Ontario. Debutează editorial cu volumul de poeme *Mesagerul alb* (1970), prefăcut de Ion Caraion. Alte culegeri lirice: *Oglinzi* (1975), *Seara lumescă* (1978), *Poezii pentru copii* (1979), *Valea nopții*, în volumul colectiv *Agape* (1982) și alte *Poezii pentru copii* (1983). Este autoarea unei cărți de poeme în proză (*Vinerea mare*, 1975) și a două volume de proză confesivă (*Bolnav de cancer în Medjugorie*, 1989 și *La porțile disperării, începutul speranței*, Ed. Renașterea, Cluj, trei ediții, 1994-2012).

Aprofundând versurile Floricăi Bațu ni se dezvăluie extinse

teritorii simbolice, reprezentări ce reliefează notabile năzuințe ideale: *albă iubire, ciudată, petale/ nouri în flori sărutând în amurg -/ tăceri împreună, continuu aproape/ nour plângând pe cer despletit.// deasupra-ne timpul, lovind în lumină./ noi singuri în câmp... noi singuri și lut.../ dorință... dorință... noi singuri, în luturi - / albă iubire, ținând de târziu./ albă iubire... foame de ceruri/ nebuni după spațiu- alergam printre crin-/ ținând de soare!!!!... de iarbă!... de viață!// ...ținând de trupuri, dansând printre crini./ altă iubire curgând mai departe/ în hohot râzând de nouri amurg/în hohot plângând de ore neaoase/ în hohot pulsând de viață și dor-/ albă iubire... deplină... eternă... (Albă iubire).*

Incontestabil, o estetizantă serenitate caracterizează aceste alunecări spre marea Lumină. Întâlnim pasiuni lirice care vizează zone diafane, neexpuse atât de eclecticelor desfășurări existențiale. Nu avem aici desfășurări extrem de complicate, nici abisalități cu darul de a înspăimânta, impresionând pasionala putere de a merge fără încetare înainte: *Te iubesc atât de mult,/ încât te urăsc./ și iar te iubesc// când soarele vine/ Lumina dintâia se naște din mine...!!!/ și nu știu.../ să chem?/ să gonesc?/ să te strig?/ te iubesc într-atât / că mi-e frig/ (...și mi-e cald.../ și dor de câmpie...)/ te iubesc atât, că/ cerul învie/ o dată cu mine...cu lutul.../ o dată cu seva din slutul salcâm/ rămas desfrunzit -/ te iubesc la zenit/ și nadir și est și nserare;/ te iubesc când luna e mare/ când luna e sfert, când*

luna e nu e;/ te iubesc târziu prin gutuie,/ prin viță, prin tir// și iar/ te iubesc prin nadir.../ și iarăși prin raze, prin noapte, prin ziuă,/ prin timpul de piuă,/ prin timp nevenit/ și încă trecut/ prin năut,/ prin liniști,/ prin soare.../ / Te iubesc/ prin Somnul cel mare...(Zenit alb).

O constantă prospețime se desprinde din substanța versurilor Floricăi Bațu. Persistă farmecul mereu eternului început, înconjurat fiind de mult prea evidentele pericole maculante. Elanul juvenil garantează liniștea unei cromatice a ideilor plâpânde. Dealtfel, prezenta antologie conține numeroase versuri pentru copii, rod al unei fructuoase pătrunderi a autoarei într-un univers deloc simplu, cel al copilăriei. Este un adevăr general recunoscut că literatura destinată celor mici se scrie cu greutate. Florica Bațu a reușit, cu mult talent, să ajungă la vibrațiile sufletului ultrajvenil: *Am plecat pe drumul greu/ eu și îngerașul meu/ Nu*

mi-e teamă, că știu bine,/ îngerașul e cu mine// și îmi vine-n ajutor/ îngerașul păzitor. (Îngerașul).

Și poemele în proză din *Petala infinitului alb* sunt încărcate cu vibrația profunzimilor, incursiunile imaginare scoțând la iveală multiple nuanțe din zonele eterate ale spiritului. Cuvintele au alături un halou ce le protejează de invazia adeseori ignobilă a exteriorității: *... și a venit omul acela mai bătrân decât timpul, mi-a atins fruntea și a zis: "Ajunge. E vremea să uiți..." Am vrut să-l iubesc pentru sunet, am vrut să-l iubesc pentru cald. ...piatra zbura din mâna mea stângă, și el a căzut mulțumind... (El). Doar credința în Dumnezeu poate aduce echilibru într-o existență complexă, acolo unde durerea are rolul ei, logică transcendentă resimțită în imanență. Suntem în fața funcției soteriologice a credinței. Prilej pentru ascensiunea sufletească, bucurie completudinară.*

Familia Ichim

Florica Bațu
PETALA
INFINITULUI
ALB

ALBATROS

Poeți ai Societății Române de Haiku / Poeme senryu

Astrid ANDREESCU

Îndrăgostiți moderni –
ea întrerupe sărutul
pentru mobil

Iaz japonez-
când mă uit acolo
broasca tace

Dan-Viorel NOREA

Nu mai sunt singur –
vecina are defect
televizorul

Cu soacra prin munți –
o fac atență: uite,
altă viperă

Virginia POPESCU

La întâlnire –
fata polițistului
cu câinele lup

Un film de groază –
dar bunicul sforăie
cu gura căscată

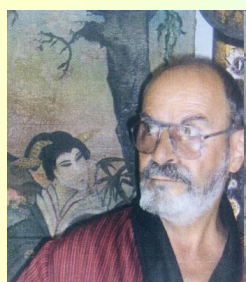
Paula ROMANESCU

Auditoriul –
de-atâtea ne-nțelesuri
frunți încruntate

Prietenii mei –
un regiment de umbre
în dezertare

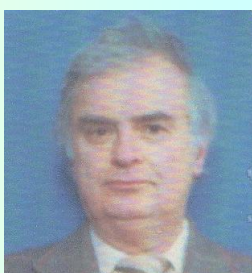
Dumitru ROȘU

Ea-picioare lungi,
el c-un picior în groapă –
cuplu la modă

Blondă la modă –
ca să se îmbrace bine
se dezbracă des

Ion UNTARU

Câștigat pe stradă,
pierdut până acasă,
ultimul haiku

În față hârtia,
în brațe motanul;
cum să mă împart?

Maria TIRENESCU

Cerul albastru –
nori de praf ies din preșul
vecinei mele

Nunta de aur –
mirele și mireasa
cu părul de-argint

Ștefan Gh. THEODORU

Din cărți șoarecii
au ros doar ce le-a plăcut:
Shakespeare și Goethe

Fete pe stradă!
Hercule cu frunza lui
e mult mai decent

Grupaj realizat de Valentin Nicolîțov, președintele Societății Române de Haiku

Eugen DEUTSCH

Sonete

CARUSELUL CUVINTELOR

Citim colecții captivante:
Cărți clasice, contemporane,
Cu Cosânzene, castelane
Cochete, cinice, crocante...

Cu cămătari, comerciante,
Cai, cavaleri, comori, codane,
Cadâne, cetățui, cabane, chibiți,
Cumetre constipante...

Cu cabarete, conjurați,
Cu cascadori, căței castrați
Cărând colaci, celebritați,
Corupție, calamități...

Când cinste căutam, candoare,
Citim cuminți... comedioare!

NOSTALGII ROMANȚIOASE

(după M. Codreanu)

Mi-e dor mereu de vechile romane
În care nu-s vampire-nsângerate
Ori mafioți, ce-n case deocheate,
Fac doar orgii nițel supraumane...

Vreau cărți ce n-au și-un meci de sabarcane
În care tipi cu coapse antrenate
În orișicare clipă se pot bate
Cu cinci rivali sau cincizeci de cucoane;

Vreau file fără monștri ori balauri
Sosiți urgent din mistice coclauri
Să facă din pământ o cursală...

Doar știm cu toți că nici o farfurie
Nu zboară decât dacă o... vestală
Își ceartă soțul în bucătărie!

SONETUL SPIRITELOR SEDUCĂTOARE

Spiritele sunt sentimentale,
Stranii sarabande senzuale,
Sobre sanctuare sepulcrale,
Stihuri suple, supranaturale...

Spiritele-s spectre speciale,
Săltărețe salbe siderale,
Somptuoase străluciri spirale,
Stele strânse-n sexy saturnale...

Spiritu-i spumoasă simfonie,
Serenadă, stanță, sindrofie,
Saltimbanc subtil, scamatorie...

Spiritu-i savantă strategie,
Scrimă, scut, săgeată, semeție,
Sport, subtilitate sau... stafie!

SONET COCHET

Un sonet
E un zbor,
În decor
Pur, cochet...

Menuet
De umor
Chiar ușor
Desuet

E-un cadou
De estet
Cu comori;

Un buchet
Fin de flori
De stil... ou!

SONET VIOLET

Sonet fantast,
Ultramodern,
Rai și infern,
Impur și cast,

Lansat cu fast,
Sublim sau tern,
Icar etern,
Succint dar vast.

Un obelisc,
Gravat c-un cod,
Supus la risc,

Un voievod,
Sculptând un pisc
La... antipod!

SONET PĂGÂN (după Apollinaire)

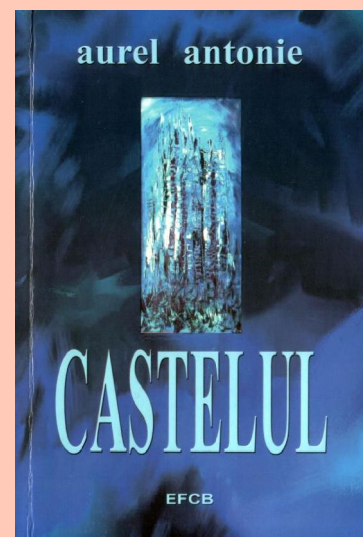
Sărut
Hapsân
Un sân;
Sunt mut...

Pierdut
În fân
Rămân
De lut...

Dar știu
Că-s viu:
Suspîn,

Mă-ncing,
Revin...
Și-nving !!!

Cărți primite la redacție

Daniel MARIAN

Geo Galetaru: „Apele nopții spre dimineață”

*Lucrurile și oamenii, în vreme ce-și neagă dimensiunile
încep să înțeleagă Adevărul acela străin*

„Pune un semn de carte aici / să știi unde ai rămas /.../ cine veghează cine învinge cine alunecă / pe coaja principiilor universale / vezi bine că nu dar poate că da (...)” (O singurătate duplicitară). Din noianul de semne, fără îndoială îl putem găsi, iar dacă nu să-l facem, pe acela al răgazului, de a rămâne cu pleoapa ridicată în veghe, irisul lăsându-l să se înțeleagă cu realul, cu imaginarul, cu universul lui a fi - al poetului. Abruptă viața, ne adulmecă înainte de a ne înghiți într-o formă sau alta; ieri am fost fluturi, azi nu suntem că trece prea repede, însă mâine putem fi fluturi de mac ori de zăpadă. Dacă universul are principiile sale, deși mă îndoiesc de asta, ca un necredincios până și în $e = mc^2$, iată că ne putem căța pe o plajă sau îmbia pe un munte, lăsând firescul să se defi-

nească în altă parte... De unde și până unde, doar dacă rostul ne e dat de o împintinare înaripare și până la urmă înnobilare cu substanță de viață (aproape) împăratească.

Geo Galetaru ne dă formulele după care să ne înnobilăm; cifrate în grai de untdelemn, de mir, smirnă, tămâie - și înțelepciune. Poet e pentru că Dumnezeu așa a dorit, iar ființa lui e plămădită pentru asta. Ar putea fi și înainte-liber-cugetător, în măsura în care lucrurile ce par extrem de complicate, pot fi aduse la o simplitate nativă: „Să pipăi lucrurile, apoi / să te îndepărtezi de ele. / (Ce e dincolo de lucruri?) / Golul prinde viață, e o ființă / care-și neagă dimensiunile, își / exersează neputința: peștera neagră / a unei forme inexistente. / Să pipăi lucrurile, să intri / în pielea lor străvezie și intactă. / Să te îndepărtezi de ele: un abur / într-o dimineață fără contur, o voce / deasupra adevărilor care nu se spun, / nu se văd. / (Singurătatea sufletului nu se pune: o monedă / rostogolită pe treptele roase ale iernii.) / Păianjenii trec pe străzi indiferenți precum oamenii.” (Lucrurile și oamenii).

„Poate de mâine”, vom avea pe lume mai mulți poeți decât călăi de cuvinte, prelinși de pe străzi, din televizoare din internet, poate - nu se știe: „am ajuns / am însemnat locul acela cu creță albastră / mâinile s-au dus într-o

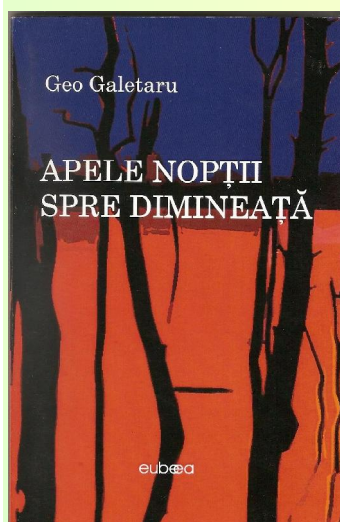
altă tăcere / în vis a venit animalul blând / s-a culcat pe trepte / a scos sunetele acelea mici cu care ne-a obișnuit // poate de mâine / el va vorbi în locul nostru.” E însă un risc, atunci când te pui de a adjuceca folosul și nefolosul încercănelii spațiului gol, cu cuvinte. Depinde de ursitoare, de mersul de obicei strămb, al stelilor, și până la urmă de tot cârdul de zei care populează Olimpul. Sunt zei buni și zei mai puțin înțelegători cu aceia care suntem mai presus doar pentru că suntem datori odată și-odată, cu un capăt de poveste. Tristețea vine mai întâi, pentru a precede inevitabilul: „Și cineva vine”: „și viața se-mparte între zei răbdători / și cineva e aici și cineva dincolo / (îndurarea noastră cea de toate zilele) / și cuvântul e aici și nu mai vorbește / nu-mi așează greieri strălucitori în palmă / și cineva vine în vârful picioarelor / și-mi spune despre întâmplările care nu sec mai văd / și viața se-mparte între zei răbdători / viața e un surâs între două salturi în gol.”

Nu e nimeni în afară de tine, poetule, aiurind prin nemăsurarea tuturor măsurilor, nu te așchia - cu gândul acela (!), ea e acolo unde vei pătrunde mai târziu chiar decât oricând, decât niciodată. „Zidul acela negru” nu e pentru tine, chiar dacă tu zici: „cândva am visat / că toată lumea era acolo / numai tu lipseai / aș fi vrut să te strig / dar pe stradă tre-

cea / zidul acela negru / și păsări albe cădeau în palma ta. Esența nemuririi o cunoști, dar o dai ei, poet fiind (!).

„Poate de mâine” - poate fi și azi, câtă vreme ne-nducem „despre lucrurile strălucitoare / despre animalele blânde ale nopții / care se nasc cu privirea în cer / într-o zi ca oricare alta / despre simplitatea unui nou început / pe înaltele podișuri ale dimineții / acolo unde pasărea sparge visarea cu pieptul / despre moartea de dincolo de noi / ce nu așteaptă nu vorbește nu amână / despre toate acestea / vei fi în stare să rostești adevărul acela străin?”. Mă duce gândul la o trăire a unei dragi poete, Raluca Pavel - care pentru *Străinul* gândește, respiră, se traduce singură dintr-o lacrimă în altă lacrimă. În cer / într-o zi ca oricare alta / despre simplitatea unui nou început - te văd pe tine poetule, înainte de cuiva a-i spune: „Ești”: „ești acolo unde soarele spune o poveste. / acolo unde înfloresc unghia întunericii. // ești / ca și cum umbra ta îți trece prin fașa ochilor.”

Nu aș zice că e o înfățișare de comunicare ascunsă-n niște limbi de ceas nepreumblate de secole; tânără poate e, și dacă nu, din două potrivite jumătăți de vers o faci tu să fie; de fapt, - să-ți spună ea!; dar rămâi la ea, ca și cum de curând ai descoperit măreția templelor!

Viorel ROMAN
(Germania)

Germanizarea Europei

Europa d-nei Merkel

Jumătate din ajutorul social din întreaga lume se acordă în Europa, unde trăiește 7% din populația globului, care produce circa o pătrime din mărfurile și serviciile din lume. Odată cu introducerea monedei unice € salariile au crescut în Italia cu 35%, în Franța cu 27%, în Spania cu 25%, în Germania cu 5%.

Pensia e în Grecia 96% din salariu, în Spania e 82%, în Italia e 68%, în Franța e 52%, în Germania e 39%. Creșterile se fac pe seama bugetelor căpușate mai mult decât volumul impozitelor, așa că state cu familii bogate sunt falimentare, iar familiile sărace se bucură de un stat puternic.

După datele Băncii Centrale Europene, condusă de italianul Mario Draghi, averea medie a familiei din Germania e 51.400 €, în Grecia e 101.900 €, în Franța e 113.500 €, în Spania e 182.700 €, în Cipru e 266.900 €. Șomajul tinerilor germani e de 7%, greci de 60%, spanioli 50%.

Aceste cifre le are în față d-na Angela Merkel, când statele PIIGS cer ajutor financiar și este câteodată și șantajată cu vina pentru războaiele mondiale pierdute. Presa exotică din Grecia și România pretinde că Berlinul datorează 160 de miliarde € României, respectiv 20 de miliarde € Greciei, din vremea războiului.

Manifestațiile contra d-nei Merkel cu mustață a la Hitler în uniforma Partidului Național-Socialist al Muncitorilor Germani sunt spontane, nu-s înscenate, dar foarte bine mediatizate. Cine caută pe Goole numele Merkel & Hitler găsește trei milioane de documente, foarte multe în română.

Antigermanismul, pe lângă antisemitism, devine o formă de antimodernism? Ce-i de făcut? Să se facă ordine în UE ca sub Bismarck și Hitler? Să devină Merkel o cancelară de fier, ca Margaret Thatchers? Să se compenseze fără condiții căpușarea și lipsa de disciplină financiară a PIIGS?

Să iasă Germania din UE și să lase sudul, estul UE rușilor, anglo-saxonilor, inflației, conflictelor? Să se accepte moneda € Nord/protestantă, € Sud/ catolică, € Est/ greco-ortodoxă? Să devină Germania serviciul social al UE (pt. romanes) sau UE a lumii (afri-

carii, asiaticii forțează granițele unde pot)?

Ce va face d-na Merkel în al treilea mandat de cancelar, după alegerile din septembrie? Educată în RDG în spiritul tatălui, preot protestant, ea continuă și profită de politica cancelarului Gerhard Schröder: ajutor social condiționat, Agenda 2010 și politica externă germană se face la Berlin. E suficient?!

Elita germană nu are o viziune privind depășirea stagnării din UE. Ea vrea competitivitate în lumea globalizată și cere ca toți să facă la fel. Oricum criza e numai un aspect minor al eșecului din 1989, când s-a ratat refacerea unității creștine și a început un blocaj spiritual și material de durată.

Din imperiile de la anul 0 a supraviețuit numai Imperiul Roman, Sfântul Imperiu Roman de Națiune Germană. Acuma, cu EU-Acquis se speră depășirea atât a deficitului de unitate creștină, cât și cel atât de evident de deficit de democrație printr-o constituție. Până atunci totul se mărginește la tratate între guverne, care vizează în primul rând €, așa că în UE nu se mai vede pădurea de copaci.

Criza, blocajul actual vor continua până când nu se va realiza unitatea creștină de la Vancouver la Vladivostok și Europa unită va avea o unică constituție, care sa se bazeze pe experiența a două milenii de civilizație și cultură, la îndemâna tuturor - literatura clasică greco-romană, biserica universală și dreptul roman - model de civilizație pentru întreaga lume.

Germanizarea Europei

Chestiunea Germană (1400-) și Chestiunea Orientală (1774-1923) sunt vechi, de aceea e firesc că lumea în criza se întreabă: se germanizează Europa sau se europenizează Germania? Aparțin greco-ortodoxiei de Europa sau de Eurasia?

În Europa / UE piața neagră e de 50% din activitatea economică (PIB) la greco-ortocși, 25% la catolici și 10% la protestanți. Aceste decalaje de corupție și moneda unică € agravează criza, în care fiecare trage spuză pe turta lui.

Se redeschide Chestiunea Germană, se urmărește din nou distrugerea Europei Centrale, €? Războaiele, de treizeci de ani, 1618-1648, cele napoleoniene, 1799-1815, cele

mondiale, 1914-1945, au reușit mereu distrugerea Germaniei.

Integrarea RFG în UE a împiedicat reaparitia Reich-ului. Când, cu sprijinul Rusiei, Germania s-a refăcut brusc, Anglia și Franța au fost împotriva. Numai dizolvarea armatei germane în NATO și diluarea DM în € au potolit spiritele.

Slăbiciunea PIIGS a împins însă Germania, cu un export de 1.000 de miliarde de €/an, în față. Se va degrada Germania, va disciplina ea Europa? Fără Rusia, Anglia, SUA nu pot prinde în clește, pe două fronturi, Germania, ca 1914-1945.

Germania încotro? La Atena se arde drapelul german, iar portretul d-nei Merkel e împodobit cu zvastica nazistă. Londra nu renunță la industria ei financiară non-UE. Italia și Spania sunt depășite de competitivitatea și fiscalitatea germană.

Românii stau cu un picior în Europa și cu celălalt în Eurasia. Și cum Moscova întârzie refacerea unității creștine, moldovenii sunt din ce în ce mai mult asiatici și nici Bucureștii n-are un proiect național sau european credibil. Moldo-valahii nu-s nici în căruță, nici în teleguță.

Integrarea românilor în UE / NATO n-a rupt lanțurile grele ale duhovniciei și soborniciei moscovite și constantinopolitane care blochează emanciparea lor. Formularea e din perioada interbelică, când ardelenii sperau ca moldo-valahii se vor coace. Dar Stalin lichidează Unirea și îi integrează pe toți într-o satrapie euroasiatică, ale cărei urmări sunt și astăzi evidente. Mulți și-o doresc din nou!

Moldo-valahii au fapta unirii, 1859, 1918, dar ideea e a Școlii Ardelene. De aceea încercarea Partidei ortodoxe, FRN, PMR, PCR, FSN, PDSR, PSD, PNL, USL, de a-și însuși și ideea națională e contraproductivă, iar folosirea în dialogul cu vestul a curentelor culturale, a masoneriei, a dinastiei și alte paleative sunt neconvingătoare, nu pot înlocui imperativul: Toate drumurile duc la Roma!

Soarta românilor depinde de meandrele Chestiunii Germane și Orientale, cu țeluri diferite, chiar divergente. De aceea criza națională se poate depăși numai prin dialogul început la București de Fericitul papa Ioan Paul II și refacerea unității cu Roma.

Ada ILIESCU

Magia cuvântului și dimensiunea umano-divină a poeziilor Daniei Vasilescu

1. *Buchetul de flori spirituale* pe care avem ocazia să-l prezentăm acum - cu adâncă recunoștință autorului și editorului - este alcătuit din cele mai frumoase poezii cu structură divină, pe care le-am citit în ultimii ani.

Poetă cu un distins talent și serioasă anvergură spirituală, Dania Vasilescu, măcinată de gândul pe care, cu pioșenie, a reușit să-l împărtășească și celor care au avut șansa de a-i lectura poeziile, înțelegând să facă o speculație elaborată, bazată pe legătura spirituală a poeziilor sale și destinul oamenilor, ne prezintă modul absolut providențial în care *Cuvintele* trebuie să se destăinuie și să vorbească despre Cuvânt: ... *inima se umple de Tine/ Și se revarsă, incendiindu-se/ la adierea Cuvântului... (Bucurie); Și gustul tău cel negru/ Va mărturisi/ Legat la ochi spre taină/ Cuvântul... (Asfințitul)*

Încă de la primele pagini, poeta își strigă dorința de a împărtăși semenilor trăirile emoționale: *Vreau să pășesc mută/ Lăsând lucrurile să strige/ În urma mea/ Cuvântul... (Lucrurile să strige)*

Citind poeziile Daniei Vasilescu, simți că poeta locuiește pe o mică planetă, care se numește Credință, că vrea să intre în părtășie cu Tatăl, cu Fiul și cu Sfânta Fecioară, ocrotită de Duhul Sfânt, cărora, prin Cuvânt, li se adresează cu pioșenie: *Te iubesc, Părinte Ceres/ și al sufletului meu/ slăvit pe vecie! (Toamna); Miluiește, Iisuse,/ inima mea păgână! (Strigat-am către Tine)* Iubire divină,/ ridică mâinile tale în rugă pentru mine/ Stăpână! (*Maică divină*).

Dania Vasilescu ne demonstrează, prin stihurile sale, că *paradigma divino-umană* devine lucrătoare și activă numai prin Cuvânt, prin cugetarea imprimită acestuia: *A sădi/ Cuvântul Tău/ în inimile noastre/ ca să rămânem în veșnicie. (Dual)*

Poezia *Ecuatie* este emblematică pentru întregul volum, relevând faptul că poeziile Daniei Vasilescu intră într-o *ecuație a divinului*, atâta vreme cât e posibil ca spiritul omului să se poată îngemăna cu spiritul universului. Ea reprezintă axul ideatic al volumului de poezii, esența poetică: *A iubi/ plus/*

înaltul cerului/ egal/ Eternitate.

Un nucleu stilistic în poezia Daniei Vasilescu îl reprezintă și *Timpul*, care trece, fiind efemer, în comparație cu Cuvântul lui Dumnezeu, care e veșnic.

Timpul, escortat de *Clipă* e văzut ca un *balaure* care *își face de cap/*, *spulberând reziduri de viață (Timpul)*, iar *Clipa*, care este *încă un pas spre spaima sfârșitului (Neînțelept absentul)*, e *golită de semnificații (Echinocțiu)*, privind nepăsătoare la hotarul *dinspre viață și moarte (Fotografia timpului)*, privind nepăsătoare cum *Timpul se rupe-n bucăți/ pe marginea patului morții*, și cum închide... *în inimă/ bucuria de copil.*

De aceea noi, cei ce nu știm să ascultăm *Timpul*, putem fi ajutați de bunul Dumnezeu, care ne aruncă o scoică, un năvod, salvându-ne (*Marea*).

Încă de la primele pagini, preocuparea Daniei Vasilescu este de a stabili cadrul natural de întâlnire și de părtășie cu Divinitatea: *Loc de pășune/ a aflat (Gata este inima mea).*

Având de partea sa macrotimpul și macrospațiul, poeta prefigurează în poezia *Oceanul și pasărea*, intriga volumului de versuri, intrigă prezentată metaforic, sub forma *păsărilor albe*, evocate spre a liniști *furtunile*, care nu sunt altceva decât *îndoielile* de care sunt cuprinși oamenii cu privire la Divinitate: *Păsări albe,/ liniștiți-mi furtunile/ scăldați-mi oceanele în lumina/ voastră/ și întunecimile/ voastre/ sădite/ pe îndoielile mele*, iar în poezia *Desprindere* autoarea, asemenea lui Arghezi, își declină tranșant îndoielile, recunoscându-și incertitudinile: *Nelămurită/ răscolesc prin transparențe/ sămânța Adevărului*, a celui Adevăr despre care poeta știe că este cea mai bună modalitate de a te apăra în fața lui Dumnezeu, deși există pământeni care nu-l văd nici dacă ar fi în fața lor: *În fiecare clipă/ încerc să înalț cerul/ cu două litere/ mai aproape de Adevăr (Everest).*

Poezia *Toamna* pregătește deja dialogul cu Dumnezeu, într-un cadru natural care

abundă în belșug, poeta adresându-se Tatălui cu iubire și pioșenie, strigându-și bucuria: *Te iubesc, Tată ceresc/ și al sufletului meu slăvit pe vecie!*

Rugăciunile către Divinitate cer cu ardore *venirea în Sine* care coincide - în context filocalic - cu cucerirea lăuntrului, cu curățirea prin cuvânt, prin trezvie și rugăciune și, o dată curățit - Iisus poate veni să locuiască acolo.

În acest sens, remarcăm poezia *Ține mintea în iad*, în ale cărei ultime versuri se simte încrederea în Forța Divină și optimismul înduioșător: *Te-ai spăimântat/ Nu deznădăjdui/ Oricât de în iad ai fi/ Raiul în tine este.*

Volumul de versuri al Daniei Vasilescu prezintă și o aparentă contradicție. Este vorba, pe de o parte de imaginea Divinității în ochii celor din jur, a celor care simt - clipă de clipă - mâna ocrotitoare (aceasta fiind, de fapt, imaginea reală a forței divine care are puterea să înțeleagă, să ierte și să anuleze, în conștiința oamenilor, forțele răului), iar pe de altă parte, o imagine diferită de prima, mult mai sugestivă (care o dublează pe aceasta) și anume omul, căruia timpul și răutățile sale îi dau impresia că nu îl marchează, ci, dimpotrivă, îl determină să uite de poruncile Domnului, să se încarce negativ și să se comporte așa cum sugestiv relevă autoarea: *Doamne, mi-ai arătat că sunt lup/ și chipul meu cel de scârbă/ ți-așează cununa de spini pe frunte;/ Numele Tău/ e sfâșiat în inima mea/ cea urât mirositoare./ Toate lighioanele din ea vor să mă-ntineze/ să nu-ți rostesc numele (Psalm I).*

Dubla imagine, care creează și aparenta contradicție, își pune amprenta și asupra construcției simetrice a volumului, prin cele trei poezii "răstignite" pe Crucea sfântă (arhitectură inedită pentru noi!), poezii care sunt *pilonii de susținere ai întregului edificiu*, poezii care semnifică *pilonii* - cheie ce susțin axul ideatic (*Ars poetica, Dual și Ax*)

Cu modestie, poeta își recunoaște (*Ars poetica*) limitele în fața Divinității, deoarece nu ea scrie versurile, nu ea *cerne lumina*

peste slove, nu ea vrăjește versul, ci ea, doar rostește cuvintele, distilează otrăvurile, privește slovele și trăiește versul. După opinia noastră, această poezie reprezintă *arta poetică a Daniei Vasilescu*, crezul său artistic, prin care, cu sensibilitate își declină contribuția la actul divin, prin harul dat de Dumnezeu.

Nu vrem să-i atribuiam Daniei Vasilescu supremația geniului, ci dorim să-i facem pe cititori să înțeleagă ceea ce am înțeles și noi, și anume că ne aflăm în fața unui creator de frumos, a unui creator de stihuri „pentru minte, inimă și literatură”. De aceea ne permitem să aducem în discuție părerea lui **Schopenhauer** cu privire la omul creator, pe care îl diferențiază de oamenii comuni, „oameni ai folosului”. Pentru el, a compara omul creator cu omul comun *este ca și cum ai compara un diamant cu o cărămidă*. În acest fel, **Schopenhauer** scotea în evidență superioritatea geniului în fața talentului. Dania Vasilescu este un om talentat, este *un arcaș care își trimite săgeata într-o țință greu de atins, dar vizibilă tuturor*... Geniile, în schimb, se ivesc precum cometele, la intervale de secole.

Laitmotivul volumului este buchetul format din trei cuvinte-cheie: *bucurie, inimă, a cânta*, prin care poeta încearcă să-l incite la meditație pe cititorul său ca și cum i-ar da o „temă de casă”. Pe aceste cuvinte, poeta grefează minunatul sentiment față de *Tatăl*, de *Fiul* și de *Sf. Fecioară*. În poezii ca **Bucurie**, **Strigat-am către Tine**, **Cântecul**, **Ax**, **Sunetul sacru**, se simte *bucuria* poetei de a cânta, se intuiește chemarea către sfera liturgicului, având la degete nu amprente, ci concepte, pe care dorește să ni le împărtășească și nouă, pe un ton solemn și cu un aer grav al întrebărilor fără limite, se percepe dorința poetei de a intra - de data aceasta - în părtășie cu semenii săi, de a urca împreună pe Golgota!

2. În poezia Daniei Vasilescu, se pot detecta și o mulțime de reminiscențe livrești, noi încercând să le relevăm pe cele mai semnificative.

Astfel, căutarea înfrigurată a Dumnezeirii, îndoilele care cuprind sufletul muritorilor, ne amintesc de *Psalmii* lui **Arghezi**, păstrând, evident, proporțiile.

De asemenea, aducând în discuție imprecățiile retorice prezente în unele poezii, ne amintim tot de **Arghezi**, cu ale sale *Blesteme*.

Nu poate trece neobservat refugiul în *Florile răului* al lui **Baudelaire** și estetica urâtului, în stihurile în care poeta, în maniera sa, apelează la metafora *vaselor buboase*, în care *se lăfăiau cele zece călcări de porunci*, care, disperate, *ridicau glas*, cerând iertare.

(*Soarele porcilor este noroiul*). În această poezie, cuvinte ca *năclăit, ghebos, puroi, bube, răni* și ... *năroi* fac parte din aceeași sferă semantică și susțin ideea poetică, și anume că, în cele din urmă, Dumnezeu - dintre cei mulți - are grijă ca puțini să fie cei aleși: *Doar pentru unul/ Clipa întâlnirii/ roadă a dat*, iar cei lăsați în *gura lupilor*, cei care se amestecă cu *lighioanele*, cei în a căror inimă - *cea urât mirositoare* - sălășuiesc toate vietățile - simbol al unui păcat capital (șerpilor, porcii, păunul și tigru), cei care vor: *să mă-ntineze/ să nu-Ți mai rostesc numele*, toți aceștia strigă cu disperare, cerându-i lui Dumnezeu îndurare: *auzi-mă și tămăduiește-mă/ Umple-mi uscăciunea sufletului/ Cu plinătatea dragostei tale/ (Psalm I)*.

Și totuși, în poezia Daniei Vasilescu nu se simte nicăieri „doctrina budistă”, și anume „starea de Nirvana” (stare de fericire mistică obținută prin eliberarea de grijile vieții și implicit, stingerea poftelor de a trăi adevărat), martoră fiind poezia **Geneză**, în care derulează, ca-ntr-un clișeu cinematografic, toate etapele vieții mamei sale, cu bune și rele, dar care sunt considerate că *per total era bine*, atâta vreme cât acele nuclee stilistice (*bucurie, inimă, a cânta*), frecvente în majoritatea poeziilor și care încep și încheie volumul denotă optimismul viguros al lui Whitman din *Fire de iarbă*, iar cele douăsprezece verbe a *cânta* din ultima poezie a volumului, invocă *Oda bucuriei* - capodoperă lirică a lui **Schiller**. Înțelegem din poeziile Daniei Vasilescu că măreția omului (parafrazându-l pe **Blaise Pascal**) constă în ceea ce realizează și lasă în urma sa - prin spiritul său.

3. Unul dintre marile merite ale Daniei Vasilescu este acela de a fi intuit, descoperit și de a se fi îndrăgostit de valorile limbii române sacre, cititorul având sub priviri poezii absolut autentice, poezii care ne supun unui test și ne facilitează o înțelegere mult mai profundă a cuvântului lui Dumnezeu.

De asemenea, pe lângă valoarea lingvistică de care am amintit, trebuie să subliniem faptul că Dania Vasilescu se prezintă prin poezie cu tentă religioasă, dar respectând întocmai prozodia versului modern și având curajul de a-și expune mesajul liric într-o izbândă vorbei sale, în poezii scurte, de câte o strofă, uneori, formate dintr-o singură propoziție chiar, care, luate separat, sunt o zicere plăcută la citire.

Pătrunsă de o puternică pioșenie și părtășie cu Divinitatea, Dania Vasilescu se comunică în poezie concentrat, strunit, în matca unor poezii în vers alb - simple ca aparență -, dar care degajă din profunzime complexitatea sentimentelor de care este pătrunsă, cantabilitatea versului, profunzimea ideilor și ritmul interior, dând, de cele mai multe ori, o

valoare deosebită poeziilor sale.

Toate trăirile sunt comunicate în versuri simple, curate și senine, care susțin ideea că satana nu poate coopera cu Dumnezeu și de aceea, se înțelege că, în cele din urmă, *destinul omului se află între binecuvântare și blestem*.

Deși nu e scrisă în vers clasic, poezia Daniei Vasilescu are muzicalitate și sonoritate pură, remarcându-se preocuparea și reușitele poetei în realizarea varietății de ritmuri, interesul său obsesiv pentru măsură, număr de silabe, impresionantele asociații de sensuri și metafore, de sintagme cu forță revelatoare, toate contribuind la acea atmosferă divino-umană de care aminteam la început, atmosferă care vibrează în *catrene* și *octave* - preferate de autoare, care ne pun în fața unei poezii directe, patetice și declarative.

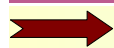
4. În împletirea de idei, motive și simboluri, poeta renunță la ornamente stilistice, în general, folosind - uneori - doar determinări sub forma de comparații sau de epitețe concrete și abstracte, dinamice și cromatice, totdeauna accentuate pitoresc, punând în lumină felul în care le vede sau le simte autoarea și care au răsunet în fantezia și sensibilitatea cititorului: *păsări albe*, *transparențe sidefii*, *perfectul rotund*, *tăceri roșii*, *priviri jertfite*, *alb priponit*, *candid epitalh*, *sufletul sur*, *ieșiri rebele*, *mirosul sărat*, *stâlp vătos*, *entropice cristale*, *păr năclăit*, *universuri nenăscute*, *adânc pierdut*.

Reflectând asupra culorilor, autoarea le corelează simbolic cu cele două laturi ale vieții: *albul*, frumusețea vieții, culoarea purității și a inocenței (*Oceanul și pasărea*, *Mesteacănul*, *Semnul care mă desparte*), care se poate transforma în gri urât și apoi în negru urât, în cel mai autentic negru, în cea mai dramatică și extremă situație din viață: moartea (*Toamna*, *Negru somn*, *Asfințitul*, *Apocalipsă*).

Alte culori se regăsesc într-o serie de poezii care sugerează întregul portativ, cel mai frecvent fiind *albastrul cerului*, al *universurilor*, al *ochiului*, al *pădurilor*, al *aisbergurilor*, iar, uneori, *albastru* este metafora cerului și chiar un mod de mișcare a cerului: *Și cerul se mișcă albastru sub aripi (Împărțășania)*.

Dania Vasilescu folosește cu multă măiestrie, alături de cuvinte din *fondul principal lexical*, și *neologisme* care oferă imaginilor artistice o puternică forță de sugestie: *molecule*, *astre*, *armonii*, *univers*, *colagen*, *aisberg*, *ecuație*, *edificiu*, *artere*, *a transfigură*, *sacru*, *asfixiat etc.*

Uneori, unele cuvinte sunt folosite cu alt sens decât cel cunoscut; de exemplu *negrijit* apare cu sensul de *nespovedit*, *ne-*

împărtășit sau apar variante populare ale unor cuvinte: *nămol, a purcede, închinămune* ș.a.

De asemenea, trebuie reținute asociații interesante de cuvinte: *suflet sur, întrând într-o fără de poartă, aripi de mac, a înălța cerul cu două litere, soarele sună înalt, privirea uitată neunde, adâncurile plutesc, tăceri rotite* ș.a.

O deosebită forță de sugestie o reprezintă *substantivele în vocativ și verbele la modul imperativ singular afirmativ*, adresate Divinității, care nu duc totuși la înstrăinarea omului, la umilirea lui, ci conservă natura relației dintre om și Dumnezeu (*Timpul, Strigat-am către Tine, Maică divină, Psalm I, Psalm II, Sunetul sacru* ș.a.)

Ne reținem, de asemenea, atenția o serie de poezii în care interogațiile și imprecățiile retorice dau o deosebită forță de sugestie atmosferei pe care vrea să o creeze autoarea (*Plumb pe suflet, Apocalipsa, Tu, Doamne, Asfințitul* ș.a.)

Topica și tectonica frazelor, gândirea poetei sunt expuse în nuanțe și detalii lingvistice din cele mai elocvente și de o surprinzătoare simplitate. Nu trebuie trecut cu vederea modul măiestrit în care autoarea știe să mănuiască fraza, surprinzându-ne uneori printr-o topică inedită: *Bucurie, bucurie, bucurie./ Când inima ca și cum ar fi un altul/ se umple de Tine (Bucurie)*.

Un ochi inițiat poate observa că, în cartrele Daniei Vasilescu, predomină *coordonarea prin juxtapunere*, iar dintre subordonate, sunt frecvente *competitiva directă, condiționala și temporală*. În poezia *Geneză* apare, magistral, *și narativ, oral* care ar putea ocupa un loc de onoare (fiind dat ca exemplu), în orice dicționar de stilistică (*Și ai zis un chiot de viață... Și ai zis Da ..., Și ai zis iubire* ș.a.m.d.)

Ca filologi și împătimiți ai virgulei, am fi tentați să trecem peste *licențele poetice* și să marcăm virgula și alte semne acolo unde ar fi necesar, pentru că așa cum se oferă stihurile Daniei Vasilescu, ai impresia că autoarea te pune în fața unor versuri scrise (ca formă) în cel mai fidel stil avangardist.

Dacă am ceda ispitei de a comenta fiecare poezie în parte, ar însemna să nu ne mai putem înfrâna. De aceea, recomandăm cititorilor această carte, lăsându-se conduși de poetă în labirintul unei poezii clasice, în tipare moderne, de o nebanuită frumusețe.

Noi, autorii acestor rânduri, luându-ne răgazul și cu pioșenie și modestie încercând să teologizăm asupra acestor versuri inspirate ale poetei filocalice, am avut șansa de a înțelege mai bine sensul aventurii Daniei Vasilescu, al ajungerii ei - prin Cuvânt - la

cititorii săi și împreună cu aceștia, la *Tatăl*, la *Fiul* și la *Sfânta Fecioară*.

A fost o cinste deosebită pentru noi că ne-am putut aventura - tot prin intermediul Cuvântului - în lumea plină de întrebări a poeziei Daniei Vasilescu, poezie care încearcă să îmbrace haina scrierilor filocalice, iubirii de frumos - a frumuseții supreme, a Divinității.

Această iubire, bazată pe *Bine, Adevăr și Frumos* - principii pe care grecii vechi își întemeiau viața sănătoasă a spiritului - oferă omului ieșirea din captivitate, câștigarea stării de libertate..

Cartea Daniei Vasilescu ne învață să mergem pe drumul frumuseții spirituale. Autoarea s-a aplecat asupra Cuvântului, pentru că poartă în ea *ciudățenia cumpenei, care scoate apă abia când se apleacă!*

De aceea poezia care își trăiește viața cere aceeași trudă ca orice lucrare firească și se definește ca un răgaz înalt al spiritului, de aceea noi nu ne putem numi poeți așa cum ne convinge Dania Vasilescu prin cartea ei, pentru că după cum spunea **Eugen Simion** în Prefața la *Mențiuni critice de Perpessicius: Opera poate veni din orice direcție estetică, dar cartea trebuie să poarte doar un buletin cu vaccinul talentului...*

Cuvinte despre Cuvânt - o carte despre virtuți, despre liniște și rugăciune, despre supunere și smerită cugetare, despre cunoașterea de sine a lucrurilor și a Divinității, despre răbdare și faptă bună, despre înțelegerea corectă a Cuvântului lui Dumnezeu -, o carte inedită, un cadou minunat făcut nouă pentru acum și pentru totdeauna.

Concluzia cărții este că - dacă dorim cu ardoare - *Cuvântul* ne poate înălța la idee, adică la *Tatăl Ceresc*, iar - printre rânduri - se înțelege că autoarea, aleasă de Dumnezeu să creeze și să ne ofere nouă aceste nestemate, conferă ceva din natura lui Iisus și - o dată pătrunsă de divin - poeta simte nevoia să-și manifeste bucuria de a ne face fericiți și pe noi, cititorii.

În încheiere, dorim să menționăm că am făcut unele trimiteri literare și filosofice nu pentru a repeta - pentru mulți - lucruri deja cunoscute, dar - pentru alții - poate, nu, ci pentru a încadra poeziile Daniei Vasilescu într-un sistem de referințe care, în mod vădit, transpar în volumul de poezii pe care, cu modestele noastre posibilități, am încercat să-l analizăm aici.

Lăsăm cititorilor satisfacția decodării ideilor, muzicii interioare și mesajelor multiple și generoase din creația Daniei Vasilescu, cu speranța că vor deveni și ei adepții *Mai Frumosului* și *Mai Binelui* în viață, pe calea credinței și a propagării *Adevărului* prin **Cuvinte despre Cuvânt**.

George IONIȚĂ

V
E
S
U
P
I

să aștepți...

să aștepți până te doare
singur
încrămenit
așteptând pe cineva
pe umărul căruia să-ți odihnești neodihna
să poți vedea din nou dincolo de zid
să poți desface drumurile încâlcite
apoi să-ți dai seama că totul a fost în
mintea ta
că acel cineva nu există
că ești condamnat să rămâi singur
atârând de un perete
ca un pendul care fărâcă clipele

oprește-te clipă

oprește-te o clipă
clipă
să fie numai dimineață
mereu inunde roua suavele petale
plină rămână floarea de culoare
nicicând să se-ofilească
oprește-te clipă de-apus să nu se știe
ori despre nemărginita noapte
neschimbate să rămâie chipuri
mângâieri să nu cunoască-asprimi
să fie veșnic primăvară
iernile - departe în pustiu
să nu pot să spun vreodată
s-a făcut târziu...

rugă

mă rog ție Doamne
mai lasă-mă să aștern cuvinte pe hârtie
să le adun cu grijă într-un vers
și-apoi Tu poți să mă dezlegi de toate
să uit că n-am iubit cât trebuia
și mersul de prea multe ori mi-a fost
nesigur fără sens
iar nopțile să nu-mi mai fie albe
luna să o văd din ce în ce mai rar
pe fruntea-mi asudată să nu-i mai simt
dogaarea stinsului jar
dar Doamne n-o să rămân sărac și prea
pustiu de mă întreb
mai pot trăi așa mai pot crede că sunt viu

Florin MĂCEȘANU

Picătura de pictură

Rembrandt

Singurul fiu al morarului Harmen Gerritsoon van Rijn și al fetei unui brutar, Cornelia Willemsdochter van Zuitbroeck, se naște la Leiden pe 15 iulie 1606. Se numește Rembrandt Harmenszoon van Rijn, de origine olandeză.

Rembrandt învață să scrie și să citească într-o școală latină, continuă studiile, în 1620, la Universitatea din Leiden, pe care o abandonează

pentru a studia pictura în atelierul lui Jacob van Swanenburgh, unde învață tehnica picturii timp de trei ani. În 1624 pleacă la Amsterdam pentru a se perfecționa în atelierul lui Pieterzoon Lastman, puternic influențat de Caravaggio. Descoperă aici tehnica clar-obscurului dar și lumina care la Rembrandt seamănă cel mai mult cu a lui Titian dar și mai plină de

spiritualitate, o lumină ce pare a emana din lucruri și din făpturi.

Intră în cercul marilor pictori cu lucrarea „Lecția de anatomie a dr. Tulp”. Din acest moment comenzile se succed continuu, venind mai ales din partea burgheziei din Amsterdam care prefera portretele.

Rembrandt se căsătorește în 1634 cu Saskia van Uylenburgh, fiica unui burghez din Amsterdam. Este lovit de mari nenorociri murindu-i primii trei copii, iar după un an de la nașterea celui de-al patrulea copil, Titus, moare și soția sa, la 14 iunie 1642.

Ca o ironie a soartei, Rembrandt ajunge în culmea gloriei, terminând tabloul „Rondul de noapte”. Rămas fără mama copilului său, Rembrandt angajează o educatoare pentru Titus, pe Hendrickje Stoffes, care, în 1646, devine iubita pictorului dar, cu toate că trăiesc împreună, nu se căsătoresc niciodată. Acuzat de imoralitate de justiția ecleziastică, pictorului i se deschide un proces continuu, care în 1656 îl ruinează.

Deși operele sale sunt împrăștiate, colecția sa de artă fiind licitată și vândută,

Rembrandt continuă să picteze. Nici alegerea subiectelor, necum factura lor, nu permit situarea operelor sale în timp. Pentru el, nici o temă nu este total secătuită. Dacă a supus, de preferință, chipurile unor ecleriaje contrastante, nu a făcut-o ca majoritatea imitatorilor săi, dintr-un patetism teatral, ci pentru a da un echivalent opozițiilor pe care orice ființă le poartă în sine. Nu numai operele desenate, gravate sau pictate după teme biblice sau legendare ne cufundă într-un climat de irealitate. Stofele bijuteriile, armurile cu care-i place să se gătească sunt nu atât podoaba cât părtașii unei anumite feerii lăuntrice.

A fost adesea acuzat că-i place urâtenia. Adevarul e că este prea pătruns de scripturi ca să nu simtă cât de șubrede sunt cele pământești și să nu respecte până și imperfecțiunile prin care un trup se mărturisește pieritor.

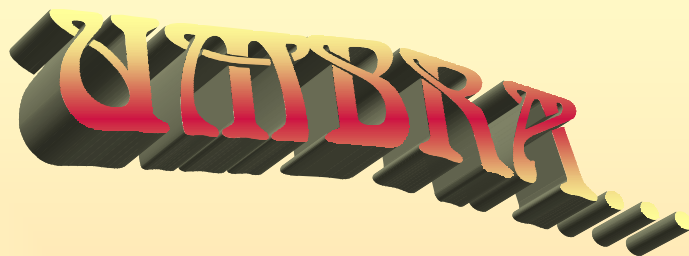
În 1663 moare și iubita sa Hendrickje, iar trei ani mai târziu moare și fiul său, Titus.

Rembrandt încetează din viață la 14 octombrie 1669, fiind înmormântat în Westerkerk, alături de Saskia, Hendrickje și Titus.

Rembrandt - Autoportret

Nicolae M. CONSTANTINESCU

Trebuie să recunosc că a face cronica unei cărți precum „*Umbra noastră cea de toate zilele*”, a lui Virgil Răzeșu, cu subtitlul inspirat „*Un D.U.I. ca toate celelalte*”, nu este deloc o treabă simplă. După cum, nici încercarea de a o încadra într-o categorie de scrieri nu este simplă. În cele din urmă, cred că atributul care i se potrivește în cea mai mare măsură este cel de „*carte de atitudine*”.

Parcursul ei oferă celui interesat satisfacția că a mai făcut un pas pe drumul cunoașterii unei istorii nu prea îndepărtate, contemporane încă, dar ocolită - dacă nu ascunsă cu grijă - vreme de 23 de ani, și îi trezește conștiința faptului că o asemenea carte trebuia scrisă.

Mai afirm, în deplină cunoștință de cauză, că citirea acestui document plin de adevăr îi poate induce cititorului aceeași senzație de silă și dezgust pe care o încerci când descoperi, într-un loc mizerabil, colcăitul unor gândaci, viermi sau al altor vietăți respingătoare. Numai că, nu ai ce comenta, așa a lăsat Dumnezeu, acela este locul hărăzit pen-

tru existența acelor ființe, în vreme ce faptele dezvăluite în cartea de față s-au petrecut în lumea noastră, a oamenilor, ființe cu judecată și conștiință.

Autorului îi revine meritul de a fi ridicat un colț, cât de mic, al perdelei grele care acoperă și ascunde activitatea Securității, brațul înarmat al Partidului până în '89. El comentează faptele consemnate, pe cele mai multe le demontează cu documente publicate în urmă cu mulți ani și scoate în evidență falsitatea și anacronismul informațiilor care alcătuiesc grosul dosarului său.

Cartea lui devine un îndemn și o invitație adresată și altora de a face același lucru. Ca atare, „*cu batista la nas*”, derulăm câte ceva din semnificațiile acestei cărți care devolează, cu mijloacele cele mai simple și accesibile, adevărata față a instituției incriminate.

În anul 2007, autorul cere, și obține, accesul la propriul dosar de la CNSAS: 400 de pagini sau, altfel spus, mai puțin de 10 centimetri din cei 125 kilometri de dosare întocmite pe seama (și viața) semenilor noștri.

Generali, colonei și toată gama de gradați și specialiști, bine stipendiați, stâlpi ai unei instituții menite să vegheze la securitatea și siguranța Statului, avizează, aprobă, dispun și semnează întocmirea unui Dosar de Urmărire Informativă. Firesc, la o primă vedere. Numai că instituția, de care nici o țară nu se poate dispensa, devenită - pentru noi - principalul instrument represiv și dur, alcătuia un dosar care nu are nici în clin, nici în mănecă, cu siguranța națională. Nu conține nici o singură referire la un po-

sibil atentat al titularului de dosar la securitatea țării! La un anumit moment, însăși DSS, forul central, le reproșează autorilor, nejustificarea dosarului, dar oamenii locului fac ce știu și au învățat (cum să-și justifice existența și plata?!) și adună, cu sârg, nu informații privitoare la siguranța țării, nici vorbă, ci un lung șir de calomnii, bârfe, colportări, informații de doi bani, îi controlează legăturile cu cetățenii străini și din țară, persoanele din anturaj, propria atitudine și a celor apropiați lui față de regim, îi analizează sarcinile de serviciu, preocupările extraprofesionale, primirea de foloase necuvenite, pun sub semnul întrebării o activitate științifică meritorie cu rădăcini temeinice la Piatra Neamț, enunțând temerea (stupidă și caraghioasă!) că aceasta ar putea acoperi acțiuni secrete sau dușmănoase și așa mai departe.

Pentru a alimenta și a îngroșa dosarul pus în operă, dovadă de netăgăduit a unei activități febrile, neîntrerupte și eficiente, organul vigilant cu sarcini de siguranță națională, folosește *contra plată*, nu mai puțini de 30 de informatori cu nume codificate: Angelescu, Radu, Liviu etc. Spune autorul: „*Unii dintre ei erau plevușcă mărunță care ar fi declarat orice și despre oricine. Dar... pe mulți i-am considerat apropiați, prieteni, colaboratori, membri ai unei singure echipe cu care mă priveam în ochi zi de zi, care respirau același aer cu mine, de care nu mă feream, cu care aveam interese și țeluri identice, și pentru care aș fi garantat, aș fi pus mâna în foc... Unora dintre ei le-am rostit orația funebră cu*

mâna pe sicriu”.

Datele consemnate în D.U.I.-ul „*RADU*” ating, nu rareori, limitele grotescului: un gradat (doct!) îi atribuie intenții dușmănoase, fiindcă nu mai acoperă plăgile operate cu pansament și, ca atare, „*expune pacienții operați la infecții*”, fără să știe că este o metodă adoptată în toată lumea civilizată; i se impută doctorului că nu pune medicii stagiași să opereze, ceea ce - după gândirea „*organului*” grijuliu - lovește în fundamentele medicinei românești; beneficiază din plin de mijloace tehnice de ascultare și urmărire în casă, în cabinet, în mașină, la participările la diverse manifestări științifice din țară și i se întind capcane diverse; disciplina din serviciu și eforturile de depășire a lipsurilor și dificultăților cunoscute sunt considerate manifestări de autoritarism sau ostilitate: „*Atitudinea dr. V.R. aduce prejudicii, determinând oamenii muncii să comenteze dușmănos politica partidului în domeniul sănătății*”; multe din informațiile consemnate sunt vechi de zeci de ani, complet ieșite din actualitate; „*organul*” dispune „*să se facă documentarea primirii de foloase necuvenite și să se stabilească dacă aceste preocupări (?) sunt urmarea atitudinii sale politice ostile*”. Să-i dăm, iarăși, cuvântul autorului: „*Nu, nu am pretins niciodată vreo recompensă, pentru singurul motiv că am socotit o astfel de acțiune cel mai mizerabil lucru posibil. Cum să condiționezi sau să neguțezi sănătatea, vindecarea ori viața cuiva?! Nimic mai a-*

devărat că nu am refuzat, am primit ce mi s-a oferit, dar omenia nu mi-am pierdut-o nicio dată. N-am acceptat atenții de la oricine, am acceptat mai puțin decât aș fi putut primi, iar de la unele categorii de pacienți (personal sanitar, rude de ale lor, persoane pe care le știam fără posibilități materiale și altele), nici nu se punea problema să accept ceva. M-am mulțumit cu ce mi s-a oferit și, fără să fac din asta o bravură, când a fost posibil și am avut ce, am făcut parte și personalului care m-a ajutat. Nu cred că vreunul din subalternii mei poate uita”.

Chirurgul nu are o viață ușoară, nici în sala de operație, nici în afara ei. Cazul operat, filmul cu tot ce s-a întâmplat intra-operator și ce-ar putea urma, evoluția uneori dificilă și imprezvizibilă și atâtea alte aspecte îl urmăresc, îl macină, nu-i dau pace, îi trezesc sentimentul că se află pe marginea unei prăpăstii în care poate cădea în orice moment. În executarea actului chirurgical, operatorul trebuie lăsat să cumpănească doar cu conștiința lui, pentru a echilibra beneficiile și riscurile, pentru care își asumă întreaga responsabilitate. Reacțiile bolnavului sunt neașteptate, de aceea discutăm fiecare caz, anticipând dificultățile posibile, pentru a alege soluția cea mai potrivită, de aceea revenim în spital la contravizita de fiecare zi. A-l anatemiza pe chirurg pentru aceste procese delicate din creierul și inima lui, în necunoștință de cauză, a-l discreditat pe cel care își face bine meseria și a da apă la moară unor frustrați, dorințelor lor de parvenire și invidiei, este un act de ticăloșie care nu poate și nu trebuie trecută cu vederea.

Pentru doctorul Răzeșu decizia organului de securitate a fost umilitoare și, mai ales, dramatică: i s-a interzis să călătorească în străinătate, timp de 20 (douăzeci!) de ani. Tocmai în perioada de maximă putere creatoare și afirmare profesională. Era, totuși, membru al unor societăți savante din țară și din afară, își demons-

trase opțiunile, revenind din călătoriile din anii 1967 și 1968, pentru că - firesc - nu putea renunța la poziția bună pe care o avea în țară, pentru o himeră. Cu tot respectul pe care îl am față de cititori, nu mă pot împiedica să nu redau presupusa formulă a celor care-l sancționau: „Dă-l în ...mă-sa de doctor! Să stea acasă! N-o să crape!”

Dar acesta nu era decât vârful aisbergului nedreptăților la care a fost supus. Iată ce afirmă doctorul Răzeșu: „... pentru o bună parte din viață, mi-a fost furată intimitatea la care aveam dreptul, ca orice muritor... mi-a fost agresat acest drept elementar. Lezarea intimității nu m-a privit numai pe mine, ci și pe cei cu care am venit în contact. Intimitatea lor a fost la fel de pângărită ca și a mea. M-am aflat permanent sub urmărire, s-a știut cu cine m-am întâlnit sau cu cine am vorbit, cu cine m-am culcat, unde m-am deplasat și așa mai departe... Unele convorbiri telefonice cu străinătatea (puține de altfel) mi-au fost refuzate, cele aprobate mi-au fost ascultate, mi-a fost violată corespondența, locuința și cabinetul de lucru, am fost ascultat și înregistrat din camioneta instituției, ca un bandit. Cine răspunde pentru această mociară mizerabilă în care am fost târât și, prin mine, și alții, fără voia și știrea mea și a lor? Cine mă despăgubește pentru aceste grave atingeri și violări ale libertății mele?”

Nici CNSAS, instituție moșită din fosta Securitate, nu se dezmințe ca instituție ambiguă și neinteresată de descoperirea adevărului. Din totalul celor 30 de informatori consemnați de dosar, aceasta nu-i deconspiră „obiectivului” decât 9 (nouă). Să-l lăsăm pe autor să-și exprime oful: „De mai bine de 6 ani de zile, solicit deconspirarea tuturor «ciripitorilor» din dosarul meu. Fără rezultat... Nu cred în minciuna că nu au preluat toate materialele (dacă nu le-au preluat, de ce nu au făcut-o?) și nu au identificat toți informatorii (evidența acestora exista la Inspec-

toratele județene, doar erau plătiți). Este greu de înțeles și de acceptat asemenea reticențe din partea CNSAS, organul chemat să facă lumină. Ori, adevărul exprimat numai pe jumătate sau pe sferă, nu mai este adevăr...”

Iată de ce este mai mult decât justificat acest veritabil Apel către Securitate (similar Apelului către Lichele) pe care cetățeanul Răzeșu îl face: „... nu ați făcut decât să vă apărați pâinea bună și nemeritată pe care o mâncați, fiind incapabili de o muncă folositoare semenilor voștri. Nu ați făcut decât să smulgeți denunțuri mizerabile din gurile la fel de mizerabile ale unor ticăloși, ca să puteți să-mi puneți mie cătușe. Tot așa cum ați fost bine plătiți înainte de '89, acum stați bine mersi la căldurică și la adăpostul celor care au continuat să vă apere și după revoluție, vă mâncați fără rușine pensia de cinci sau zece ori mai mare decât a mea, dacă nu cumva ați devenit prosperi oameni de afaceri și huliți, cu mânie capitalistă, stăpânul și mâna murdară care v-a hrănit, v-a ocrotit și v-a păstrat așa cum erați. Niște neoameni! Pentru că oamenii nu ați fost niciodată și nu veți fi în vecii vecilor. Nu aveți cum să fiți! Și să mai știți că nu am nici un fel de îndoială: și acum după trecerea atâtor ani, mocniți și fierbeți în voi aceeași dușmănie neostoită și aceeași desconsiderare pentru oamenii capabili, de valoare, utili societății, cum voi nu ați fost niciodată. Sunteți primii care socotiți acel decembrie '89 o revoluție adevărată, când a fost de fapt o lovitură de stat mizerabilă, plătită cu viața de mii de oameni nevinovați, cei mai mulți tineri însetați de libertate și adevăr. Sunt convins că dacă vă întreabă cineva despre toate acțiunile voastre găunoase și pline de ură fără limite, care au compromis însăși ideea de serviciu de informații și de siguranță a statului, de care nici o țară nu se poate lipsi, ați spune că - de fapt - nu v-ați făcut decât datoria de militari, că ați acționat la ordinul superiorilor

că n-ați făcut rău nimănui. Ce rușine! Câtă josnicie!”

D.U.I.-ul doctorului Răzeșu este închis în august 1988 cu o motivație din care temnerii săi nu ezită să-și facă un titlu de glorie: „...urmărire a influențării pozitive a obiectivului, pentru a nu i se știrbi din prestigiul și aprecierile de care se bucură cât și pentru a-și păstra funcția pe care o ocupă”, fără să uite să adauge că rămâne în atenția instituției (caritabile, după cum se vede) urmând a fi contactat periodic de ofițerul mânuitor de coindei și de doi dintre informatori „pentru a-l determina să adopte o politică realistă, să nu săvârșească fapte antisociale ori care ar putea afecta interesele statului (!?!).” Câtă grijă cetățenească față de un ticălos recuperat, salvat de grija părintească a organului!

Cartea pe care recomand cititorilor îmi întărește, cu argumente palpabile, ideea nulității, a superficialității și a bunului plac cu care au acționat organele de securitate și ne arată, dacă mai era nevoie, amploarea artificialului și a discreționarului care au caracterizat întreaga activitate a acestei instituții, pentru cetățeanul de rând.

Doctorul Răzeșu a scris această carte cu convingerea că istoria trebuie să consemneze realitățile acelei vremi, că cineva trebuie să răspundă măcar moral pentru marea mișelie pe care am trăit-o, că oamenii trebuie informați, iar instituția condamnată. Lucrurile nu trebuie lăsate la voia întâmplării și adormite odată cu trecerea vremii pentru că, așa cum am început să fim informați de ticăloșiile pe care le-au suferit în închisori oameni nevinovați, la fel trebuie să cunoaștem agresiunile aduse unor oameni aflați în stare de libertate, de aceleași instituții blestemate și organe ale Partidului.

De aceea a scris el cartea.

Pentru ca asemenea lucruri să nu se mai repete. Niciodată!

Pentru ca cei vinovați să fie odată și odată trași la răspundere. Măcar prin arătarea cu degetul!

Mihai ȘTIRBU

Jubilee scriitorilor

Caragiale și Alexandrina Burelly

„Lucrarea d-lui Caragiale este originală, comediile sale pun pe scenă câteva tipuri din viața noastră socială de astăzi și le dezvoltă cu semnele lor caracteristice, cu deprinderile lor, cu expresiile lor, cu tot aparatul înfățișării lor în situațiile anume alese de autor”. (Titu Maiorescu)

Dacă cineva și-ar forma o părere despre dramaturgul Ion Luca Caragiale doar prin faptul că este autorul „Scrisorii pierdute” sau a „Noptii furtunoase”, cu siguranță s-ar înșela. Asemeni tuturor scriitorilor, a avut o viață plină, marcată de împliniri dar și de multe dezamăgiri și insatisfacții în viața personală și-n cea publică, fiind apreciat și blamat totodată de personalitățile din literatura vremii. În același timp, s-a bucurat de prietenia și dragostea unor doamne care au însemnat ceva în epocă, dar și-n literatura română. Trebuie spus că în ciuda cancanurilor (adevărate sau nu) care l-au împovărat, periclitându-i poate voia cariera, în viața de toate zilele Caragiale a fost respectuos, curtenitor și iubitor cu femeile din familia sa.

Ion Luca Caragiale a fost dramaturg, nuvelist, pamfletar, poet, scriitor, director de teatru, comentator politic și ziarist, fiind considerat cel mai mare dramaturg român, făcând parte dintre cei mai importanți scriitori români.

După clasele primare la Ploiești și parțial gimnaziul în București, în 1868 a început să frecventeze cursurile Conservatorului de Artă Dramatică la care fratele tatălui său, Costache, predă la clasa de declamație și mimică. Dar în 1870 a fost nevoit să renunțe, devenind copist la Tribunalul Prahova.

În octombrie 1881 a fost numit prin decret regal revizor școlar pentru județele Neamț și Suceava, iar în 1882 a ajuns la cerere în județul Argeș-Vâlcea, pentru a se distanța de Veronica Micle, cu care avusese o scurtă idilă. Funcția de revizor i-a încetat în octombrie.

În 1885 era profesor la liceul particular Sf. Gheorghe. În 1888 a fost, pentru o scurtă vreme, director al Teatrului Național din București. Dar, mai marii vremii și presa l-au privit cu ostilitate, determinându-l să renunțe. În 1890 a predat istorie la clasele I-IV la Liceul Particular Sf. Gheorghe.

Deși era un scriitor apreciat de mulți dintre contemporanii săi, (Mihai Eminescu, George Coșbuc, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Ion Slavici, Titu Maiorescu, Emil Gârleanu, Cincinat Pavelescu, I. Al. Brătescu-Voinești, Al. Cazaban, Iacob Negruzzi, Vasile Alecsandri, Vasile Pogor, Gheorghe Panu, Petre Missir, Nicu Gane, Mite Kremnitz - cumnata lui Maiorescu -, ș.a.), deși s-a bucurat de sprijinul Junimii, acuzațiile și acuzații nu l-au ocolit, venind chiar din lumea scriitoricească. Urmarea, la 11 martie 1902 în urma unui proces, Curtea cu jurați din Ilfov l-a condamnat în lipsă pe un oarecare Caion la închisoare corecțională, la cinci sute de lei amendă și zece mii de lei daune-interese. Ulterior, Caion a fost achitat, dar n-a scăpat de oprobriul public, și pentru că apărător la procesul intentat lui Caragiale fusese cel mai

mare dramaturg român de atunci, Barbu Ștefănescu Delavrancea, care cu spiritul său polemic și sarcastic bine recunoscut, l-a ridiculizat pe acuzatorul Constantin Al. Ionescu (Caion).

A fost declarat membru post-mortem al Academiei Romane, chiar dacă în martie 1904 Academia respinsese de la premiu volumul Momente, preferându-i o simplă culegere de documente.

Scriitorul s-a născut la 1 februarie 1852 (conform certificatului de botez, descoperit în anii 1970 la Arhivele Statului), la Haimanale de Prahova, fiind fiul lui Luca Caragiale (avocat, secretar al Mănăstirii Mărgineni) și al Ecaterinei (Ecaterina Karaboa, descendentă a unei familii de negustori greci din Brașov). Tatăl și frații săi, care asemenea întregii familii iubeau teatrul, Costache și Iorgu, se născuseră la Constantinopol dar ajunseseră tot România. Erau actori, și-și doreau înființarea unui teatru românesc și al unui repertoriu național, influențându-i viitorului dramaturg, cu siguranță, destinul.

A avut o soră, Lenci (Elena), de care îl lega o iubire frățească, dar și o adevărată prietenie. Între ei a existat o corespondență frumoasă când viața îi îndepărtase geografic. Fiindcă aflase că sora îi era grav bolnavă, în 1905 îi scria, bravând în fața nenorocirii: „Mi se anunță că nenorocita de soră-mea a intrat în faza finală a bolii. A fost supusă unei puncții pentru extragerea apei care o suferea, și acum, foarte redusă de puteri, simte dureri îngrozitoare care îi ajung până la inimă. Doctorii care au înțepat-o spun că cel mult o lună, două, poate să o mai ducă - mai departe remisiune nu este de sperat”. Și Lenci a răsculcat

puns scurt: „Dragă Iancule, mama ți-a scris destulă biblie (adică lucruri serioase). Eu îți scriu numai că te doresc și că îți doresc ca întotdeauna să fii sănătos și mulțumit. A ta sora Lenci”. Din păcate a murit de cancer, fapt care l-a afectat profund pe Caragiale.

În 1884, Ion Luca Caragiale a cunoscut-o pe Maria Constantinescu, cu care a avut primul său copil, Mateiu I. Caragiale. Și-a iubit copilul, s-a ocupat îndeaproape de educația lui. Din păcate, în timp, băiatul care avea o personalitate puternică și preocupări diferite de ale tatălui, s-a distanțat de el.

În anul 1889, la apogeul carierei sale artistice, s-a căsătorit cu fiica arhitectului Gaetano Burelly, Alexandra, căsătorie din care au rezultat mai mulți copii, dintre care au supraviețuit doar doi: Luca (n. 2 iulie 1893 - m. 7 iunie 1921), poet, și Ecaterina (n. 1894). Momentul în care și-a cunoscut viitoarea soție, și formularea cererii în căsătorie ar putea fi, foarte firesc, subiectul unei piese de teatru sau a unui delicat roman de dragoste.

În perioada în care era director al Teatrului Național, la București, era programat un spectacol al cărei vedetă era actrița franceză Sarah Bernard. Biletele se terminaseră. Caragiale, aflat întâmplător în față teatrului, observase o fată frumoasă, zveltă, care voia s-o vadă pe celebra actriță. Era în anul 1888, când el avea 36 ani. S-a îndrăgostit imediat de fată, și evident, a vrut s-o cunoască. Afându-l că era fiica unui arhitect, a doua zi dimineață, cu noaptea-n cap, după multe ore de nesomn, s-a prezentat la ușa arhitectului. Cum l-a văzut pe bărbat, l-a întrebat direct, fără nicio introducere: Mi-o dai, tată socrule?

A urmat o căsnicie fericită. Caragiale și-a iubit mult soția blândă și devotată, ca și pe cei doi copii. „Uneori, ochii i se umpleau de lacrimi privind-și frumoasa familie”, scria Cella Delavrancea. Alexandrina era o bună mamă. „Copiii cresc în sus și nu în lături, slavă Domnului”, îi scria ea unei prietene. Își numea soțul, în scrisorile către prieteni: „maestrul nostru drag”, iar lui i se adresa cu Jean. Cu toate că I. L. Caragiale iubea cafeneaua ca pe o amantă, ca pe o a doua soție, Alexandrina, iubitoare dar și răbdătoare, stătea acasă și-l aștepta. Era o femeie rafinată. Despre ea, avea să scrie Cincinat Pavelescu: „Soția marelui Caragiale, femeie de o bunătate și de o supremă distincție, era nepoata castelanei Parepa”.

Peste ani, în 1972 chiar fiica lor Ecaterina Logadi, în „Din amintirile mele despre tata” are numai vorbe bune despre părinți: „Mama era foarte gospodină și-și îmbogățea averea casnică prin schimburi în natură cu chivutele. Când tata căuta vreo haină veche, de care i se făcuse dor, mama mărturisea scuzându-

se: «Dar nu mai era de purtat, n-o mai puteai pune și nu știi ce farfurii frumoase cu dungi roz am luat pe ele». Dacă tata era bine dispus, totul se sfârșea cu glume și râsete, dar dacă tata avea o zi rea, discuția se transforma în adevărată tragedie, exact ca în nuvelă.”

Frumoasa domnișoară, încă Alexandrina Burelly, a rămas în istorie și printr-un fapt inedit. Chipul ei a apărut pe prima carte poștală românească în 1894, care a fost editată cu ocazia organizării la București, în Cișmigiu, a „Expoziției Cooperatorilor”. Cartea poștală realizată de Constantin Jiquidi, grafician și pictor (tatăl caricaturistului Aurel Jiquidi), prezenta în prim-plan o țărâncuță în costum național, văzută din profil, ținând grigorescian în mână un snop de spice. Valeriu Avramescu a ajuns la concluzia că personajul din fotografia după care desenase Constantin Jiquidi țărâncuța, era Alexandrina Burelly.

Dovada scrisă că într-adevăr viitoarea soție a lui Caragiale a apărut pe prima carte poștală românească, este formulată în România Literară numărul 22 din 2002, în „Revelațiile cartofiliei”, de către domnul Gabriel Dimisianu: „Întâi a fost fotografia originală, care i-a servit ca model lui Jiquidi. Fotografia i-ar fi putut-o pune în mână ilustratorului chiar Caragiale, presupune Valeriu Avramescu. A circulat, mai târziu (sau în paralel), un lot de cărți poștale ilustrate care nu mai erau desene, ci reproduceau chiar fotografia «țărâncuței», una dintre ele fiind aceea pe care o expedia Caragiale în 1907. Se știa și de unele și de altele, dar legătura dintre desenul lui Jiquidi și fotografie a făcut-o abia în zilele noastre Valeriu Avramescu, rezolvând astfel o necunoscută a cercetării cartofilice și, prin tangentă, a istoriei literare.”

Alexandra ar fi fost nepoata surorii mamei magistratului Cincinat Pavelescu, o femeie în vârstă, care avea o culă în care și locuia la moșia Parepa (comuna Albești - Prahova, azi). Denumită „castelană”, bătrâna doamnă era coborâtore din neamul spătarului Bucșan, care fusese decapitat de turci în secolul XVII.

Ea deja își formase o părere negativă despre soțul Alexandrei, fiindcă aflase că era un scriitor care avea reputația că întârzia prin berării și făcea piese de teatru pe care le și juca, adică era un om care trăia prin culise și prin berării. Odată, când împreună cu soția se îndrepta spre cula de la Parepa, drumul lung, întortocheat și plin de praf, îl determină pe comodul Caragiale să facă un joc de cuvinte, folosindu-se de limba franceză: „Oui, mais cela ne parait pas!” Odată ajuns la nobila reședință, au constatat că bătrâna doamnă dormea. Pentru a nu-și pierde timpul, Caragiale a explorat podul plin de mobile vechi, portrete de familie fără rame și cărți românești impri-

mate cu litere chirilice și cărți grecești și franțuzești din sec. al XVIII-lea. Surprins și încântat de comoara descoperită, uită de ora mesei și într-un târziu strigă unui argat din curte: *Ei, creștine, aduceți-mi mămăligă, brânză, două cepe și un clondir de vin, că eu nu mai cobor la masă. Am treabă aici în pod. Spuneți cucoanelor să nu mă aștepte.* Scriitorul a coborât patru ceasuri mai târziu, *încărcat de elzeviruri, de ediții princeps cu gravuri, de pergamente înflorite cu pajură domnească și de alte prețioase bibelouri și istorice vechituri.*

Conștient de greșeala protocolară comisă față de doamna Smaranda (castelana), care deja nu-l vedea cu ochi buni, pentru a crea cât de cât o atmosferă împăciuitoare, seara i-a trimis flori și o scrisoare în franceză, și-a îmbrăcat smochingul, s-a încălțat cu ghetele de lac, purtându-se cavalereste. A luat-o la braț, ceremonios ca un lord, și-a condus-o în sufragerie. A dat-o gata pe bătrâna doamnă făcându-i și o reverență ca la curtea domnească, încât strălucea ca un senior de la curtea lui Ludovic al XIV-lea.

Văzându-l altfel de cum aflase că era, acea doamnă Smaranda regreta sincer că-l considerase un boem. Urmarea: Caragiale a luat tot ce a vrut din pod și din cămară, unde mai erau cărți rare și mobilă veche. În semn de sinceră recunoștință, pentru că aflase despre soțul doamnei că fusese prefect de Prahova în timpul domniei lui Cuza, dar murise doar cu gradul de maior, scriitorul a găndit o strategie care să repare cumva nedreptatea suferită de acel om care merita mai mult. A comandat la litograful Curții regale - Mützner, niște cărți de vizită care-l ridicau în grad pe fratele generalului Semeșescu, soțul mătușii soției lui: „D-na Smaranda Colonel M., născută Bucșan”.

După vreo 12 ani de zile, Caragiale avea de gând să-l avanseze pe răposatul colonel la gradul de general. Dar, din păcate, timpul n-a avut răbdare cu femeia înaintată în vârstă, care a închis ochii înainte de a se ști ajunsă și „doamna general”.

Fiind un om sensibil la farmecele doamnelor, prin viața lui Caragiale au trecut câteva, cu care nu s-a căsătorit. Una, dintre cele mai cunoscute, a fost nimeni alta decât Veronica Micle. Cu toate astea, între Caragiale și Eminescu, a fost o prietenie care a rezistat, cu mici sincope, până la moartea poetului. La tristul moment, Caragiale scrisese necrologul „În Nirvana”, pe care l-a dat publicității în „Constituționalul” din 18 iunie 1889. Dovada iubirii frățești și a prieteniei dintre cei doi, o descoperim în Jurnalul lui Maiorescu, din 28 iunie 1883, ziua în care zăgazurile minții lui Eminescu s-au prăbușit, iar corifeul Junimii

la consemnat: „Veni apoi Caragiale la dejun la noi, și aflând toate despre Eminescu începu să plângă”!

Cei doi se cunoscuseră în adolescență, pe când erau angajați la aceeași trupă de teatru. „Întâlnirea lor e unul din cele mai frumoase episoade ale vieții noastre literare. Un adolescent, cu studii întrerupte, setos de cultură, aruncat prea devreme în vârtoarea vieții, e pus față în față cu un tânăr pribeag, fugit de acasă, răzvrătit contra școalei și găsim timp, între munci istovitoare, să-și înzestreze sufletul cu o comoară de cunoștințe”, afirmă Ion Ionescu-Bucovu.

Despre Caragiale, însăși Veronica i-a scris lui Eminescu (prima dată în corespondența dintre ei), în ziua de 30 ianuarie 1880.

Din *Scrisori de dragoste*, de Z. Ornea, aflăm că: „Dar, brusc, ușurateca Veronica, plictisită să-l tot aștepte pe Eminescu, îl întâlnește la Iași pe Caragiale, între care se înfiripă o relație sentimentală, cum să-i spun? - corporală. Se pare că Eminescu a aflat, viitorul dramaturg nu făcea secrete din cuceririle sale”. De mirare etichetarea „ușuratecă”, dar dintr-o altă epistolă din 1876, redactată în franțuzește reiese că atunci când Veronica se plimba prin parc (Copou), era „în societatea de ofițeri a unei artilerii considerabile prin mustățile sale mari”. (România literară, nr. 13-14/1999).

Veronica se arăta supărată pentru că fusese neglijată, și-l atenționa pe poet că doar „grație intervenției d-lui Carageale, am căpătat după două săptămâni un răspuns de la d-ta”. A urmat o răcire a sentimentelor lor, vreo doi ani, fapt consemnat tot de Veronica Micle: „Am rămas certați de la 9 april 1880 până la 23 decembrie 1881 când am venit la București la (H)otel Regal și m-am întâlnit cu el la Cameră”. În aceeași scrisoare, supărată fiind pe Eminescu, a făcut referire și la o traducere de a ei, ce urma a fi publicată în „Timpul”, intitulată *Creangă de liliac*: „Într-o zi cu bună dispoziție de voi fi, o voi trimite d-lui Caragiale, cu care ocazie îi voi mulțumi de nespusa înrăurire pe care a întrebuințat-o asupra d-tale pentru a mă îndatori”.

Se pare că dramaturgul devenise omul de legătură dintre cei doi, răspunsul întârziat al lui Eminescu putând fi considerat favorabil viitorului rival la inima Veronicăi.

Poetul i-a răspuns Veronicăi prin epistola din 10 martie 1880, arătându-se nemulțumit de faptul că, deși îl adusese (să-i fie de ajutor), pe dramaturg la ziarul „Timpul”, unde el era prim-redactor, Caragiale își neglija cu totul sarcinile redacționale: „Depart de la noua organizare să-mi fi adus vro înlesnire, sunt din contra silit ca zilnic să scriu, căci amicul meu nu mai lucrează decât exclusiv

pentru «Scrînciobul» său încât am destule și prea destule cuvinte de a mă plînge de el”. După câteva zile, pe 14 martie 1880, supărat de schimbarea despre care crezuse că va ușura munca, s-a arătat și mai pornit împotriva prietenului său din adolescență, care se arăta cu totul indolent: „Caragiali nu mai lucrează nimic și abuzează, pot zice într-un mod extraordinar, de prietșugul meu pentru el - ba are de gând să mai plece și la Iași, nu știu eu singur pentru ce”.

Nelămurirea lui Eminescu (*pentru ce*) ar putea fi elucidată prin spusele lui Cassian Maria Spiridon: „Din documentele publicate în recent apărutul album Caragiale în Iași Junimii, (coordonator Olga Rusu), inclusiv din cronologia finală, nu este marcată prezența dramaturgului la un eveniment anume, posibil de a fi evidențiat în presa vremii. Nu rămâne decât varianta unei călătorii strict personale, fapt ce ar putea argumenta drumul la Iași și prezența sa, intenționată și interesată pe lângă Veronica Micle, Caragiale jucând rolul prietenului comun, dornic să ajute pe cei doi aflați într-o comunicare sincopată, în fapt, se pare, încercând să o cu-cerească pe iubita poetului.” Dorind să și-o apropie pe Veronica, se pare că și dramaturgul sau interpușii săi, au făcut astfel încât ea să afle despre escapadele amoroase ale lui Eminescu cu Mite Kremniz (secretara particulară a regelui Carol) și Cleopatra Lecca Poenaru, care era - întâmplător, sau nu - chiar verișoara lui Caragiale.

După vreo doi ani, perioadă după care Eminescu și Veronica se împăcaseră, firesc, poeta își dorea să intre în posesia scrisorilor pe care i le trimisese lui Caragiale. Printr-o scrisoare din 23 decembrie 1881, în naivitatea ei, arată că ea credea în cavalerismul autorului comediei „O scrisoare pierdută”: „Pentru un om care are ambiția cavalerismului, încetarea unei corespondențe trebuie să fie foarte semnificativă; eu nu voi face nici un demers ca să-mi capăt scrisorile, lucrul trebuie să vie de la sine”. Bineînțeles, Caragiale nu avea „ambiția cavalerismului” și nu i-a returnat scrisorile.

Într-un final, pentru a-și arăta adevăratele sentimente față de poet, și pentru a-l liniști în privința viitorului lor împreună, i-a trimis încă o epistolă: „Domnului îi voi scrie să-mi trimită scrisorile prin poștă, îi voi spune că e superfluu de a mi le remite personal, și presupune-mi, te rog, atâta tact de femeie de a ști cum să-l pun în respect când întâmplător ar veni fără veste la mine. Dragul meu, am nesocotit persoane influente, jur pe cruce, pentru tine de care atârână soarta mea și a copiilor mei, și te-aș uita, crezi tu, pentru domnul Cutare?”.

Se știe că în ultima perioadă a vieții,

Veronica s-a retras la Văratec, unde era și Elisabeta Conta, sora filosofului Vasile Conta, care a înțeles-o, cunoscând-o bine. Ea avea să povestească despre marea amărăciune a Veronicăi Micle, „un caracter ferm și o inteligență ieșită din comun”.

Despre triumghiul amoros în care au fost înscrisi Caragiale, Veronica și Eminescu, Ion Cristoiu concluzionează ironic-acid: „Eu însă, beneficiind de avantajul de a nu fi om de cultură, cred că Eminescu și Caragiale se deosebesc într-un plan mult mai pământesc: în cel al părierii despre femei. Eminescu idealizează femeile. Caragiale se culcă cu ele!”

O altă legătură vinovată, ultima sa iubire de fapt, a trăit-o Caragiale cu fiica minoră a bunului și vechiului său prieten, Barbu Ștefănescu Delavrancea. Cella, deși mai tânără cu 35 de ani decât maestrul, l-a fermecat cu talentul său de pianistă, și nu doar... Caragiale o poreclea pe Cella - Aghița.

„Laudelor ditirambice le-a luat locul, spun gurile rele, o relație când Cella nu împlinise nici 15 ani. Era totuși o vârstă la care fetele erau nubile, iar în societatea vremii, relațiile sexuale cu fete de această vârstă nu atrăgeau nicicum acuzația de pedofilie. Să nu uităm că cealaltă iubită a lui Caragiale, Veronica Micle, se căsătorise la 14 ani cu soțul său, profesorul universitar Ștefan Micle, iar la 16 ani a născut primul copil!”

Caragiale era un mare admirator al talentului de pianistă a fiicei mai mari a prietenului său, Barbu Ștefănescu Delavrancea. El a fost cel care a anunțat succesul reputat de tână pianistă la München, unde fusese în sală împreună cu fiica sa, Tuschi (Ecaterina, care a trăit aproape 90 de ani, până în 1954. A fost cunoscută drept Ecaterina Logadi și a fost memorialistă. De la ea a rămas un manuscris, cu amintirile despre viața de familie alături de părinți și de fratele ei, Luca). Articolul său publicat în Universul din 4 Mai 1909, începea cu „A fost odată un copil mintos...” și parabola se termina cu „...tânărul erou este Cella Delavrancea, monstrul sălbatic este arta, iar baba bătrână din poveste sunt eu, Ion Luca Caragiale”.

Se știe că dramaturgul și-a trăit ultima parte a vieții în Germania, datorită moștenirii (o moșie-n Vlașca) rămasă de la vara primară a mamei sale, Ecaterina Momolo, după un lung proces între urmași. Dar la Berlin a plecat cu orgoliul sângerând. Nu primise premiul Academiei, însă a continuat să scrie cu și mai mult foc. Tot fiica sa Ecaterina Logadi ne introduce în intimitatea creației tatălui său: „Aveam nouă ani când ne-am mutat la Berlin. Îmi amintesc odaia de lucru a tatii, unde și-a petrecut ultimii ani. Era orientată spre nord, căci tata nu suporta mult soare. În odaie

era numai strictul necesar: un pat, un birou, câteva scaune, rafturi de cărți la care umbla mereu lăsându-le răvășite. Pe masa de scris o lampă verde ardea zi și noapte, luminând teancuri de manuscrise.”

Moartea l-a smuls pe Caragiale din plină fericire. L-a lovit dintr-odată și l-a luat de lângă blânda lui soție. Ea l-a găsit. A îndrăznit să intre în camera unde dormea singur. Suferea de insuficiență cardiacă, boli de bătrânețe ușoare, avea doar 60 de ani.

Notă: Pentru a nu umbri amintirea unor scriitori (scriitoare), care sunt niște nume, poate niște idoli ai cititorilor români, trebuie spus că voi evita să amintesc secvențele urâte din viața trăită de ei (ele), menționând doar sursele bibliografice.

BIBLIOGRAFIE:

- Fereastră, anul IX, nr. 7 „Berarul, bibliofilul și colecționarul Caragiale” - Emil Niculescu;
- Convorbiri literare, „Eminescu despre Caragiale” - Cassian Maria Spiridon;
- scriutube.com/personalități Ion Luca Caragiale;
- Alexandru Țiclea „Retorica”, curs universitar;
- Moftul român, Joi, 15 Iulie 2010;
- România literară, nr. 13-14 / 1999, „Scrisori de dragoste”, de Z. Ornea;
- <http://numarul1.net/2011/04/26/ion-luca-caragiale/>;
- Numărul 1 - 26.04.2011 „Ion Luca Caragiale”;
- <http://centenarcaragiale.radio3net.ro/?p=597> Posted By Pusa Roth On Sunday, June 24, 2012 06;
- junalul.ro, autor: Carmen Anghel, 08 Iun 2012;
- http://absentul.blog.com/2011/12/07/dinastia-caragiale-2/dinastia-caragiale*07dec.2011
- ion_murgesanu MATEIU I. CARAGIALE: „PRIM ȘI ULTIM CARAGIALI”;
- ION LUCA CARAGIALE - BIOGRAFIE Joi, 15 Iulie 2010;
- ziarulnatiunea.r serie nouă, anul II, „Caragiale și Eminescu”, publicat în 1 martie 2012, Ion Ionescu-Bucovu;
- TOTPAL'S DAILY NEWS, Lucrețiu Tudoroiu - „Caragiale și ultima lui iubire”;
- jurnalul.ro. - „Doamnele domnului Caragiale”, autor: Rodica Mandache, 04 Mai 2012;
- Formula AS, anul 2008, numărul 836, „Asul de inimă - Un destin tragic: Veronica Micle”, Victoria Goga;
- România literară, an 2002, numărul 22, - „Revelațiile cartofiliei”, de Gabriel Dimisianu;
- adevarul.ro, 17 iun 2012, Ion Cristoiu - „Un bărbat care se pricepe la femei: Caragiale”.

Rămâi tu însăți

O campanie de comunicare și consiliere pentru alegeri informale în tratamentul cancerului de sân.

Campania de comunicare Rămâi tu însăți susține, prin informare și consiliere, femeile cu cancer la sân din România

Cancerul avansat la sân atacă în fiecare an peste 10.000 de femei din România

Craiova, 25 iunie 2013 - În prezent, în România sunt diagnosticate în fiecare an în jur de 10.000 de paciente cu cancer de sân avansat sau metastatic. Dacă în 1960 mortalitatea era de 11,2 la 100.000 de femei, în 2008 urcase la 27,51 la 100.000 de femei. Estimările arată că acest procent este în continuă creștere, în România dar și în lume. „1 din 8 femei sunt diagnosticate cu cancer mamar. Stilul de viață, dar și alți factori, au determinat apariția unei tendințe nefericite: afectarea femeilor tinere. În urmă cu 30 de ani erau diagnosticate cu precădere femeile de peste 50 ani”, declară doctor Mihaela Dănciulescu, medic primar oncologie Spitalul Clinic Municipal Filantropia Craiova.

„Din păcate, în România, cancerul de sân încă se mai depistează târziu. E important de știut că depistat în faze incipiente, stadiile 0 și 1, există șanse de 94% de vindecare. Creșterea calității vieții este obiectivul și atuul tratamentelor moderne, care au permis creșterea ratei de supraviețuire. În prezent, avem supraviețuire și la 20 ani de la diagnostic, ceea ce nu se întâmpla în urmă cu 30 ani”, adaugă dr. oncolog Mihaela Dănciulescu.

„Depresia și anxietatea care apar la majoritatea femeilor diagnosticate cu cancer afectează complianța la tratament. Nu este benefică nici preocuparea excesivă. Le recomand pacientelor diagnosticate să aibă continuitate în activitate, să nu renunțe să meargă la serviciu, mai ales dacă serviciul nu este unul solicitant, stresant”, declară psiholog Ramona Schenker, specialist psihologie clinică și psiho-oncologie, la Spitalul Filantropia din Craiova.

În luna octombrie anul acesta, la Craiova se înființează Centrul de Recuperare psihologică pentru bolnavii de cancer, dar și pentru bolile neurologice.

Campania RAMAI TU ÎNSĂȚI își propune înlesnirea comunicării dintre oncolog, pacientă și psiholog. Printr-o serie de întâlniri cu

presa vor fi transmise mesaje despre boală, tratament și consiliere psihologică. A fost considerat util și, din luna septembrie, medicii specialiști vor avea la dispoziție un material informativ pentru paciente, un ajutor în procesul de validare împreună cu oncologul, a pașilor de urmat.

Campania RĂMÂI TU ÎNSĂȚI este inițiată de AstraZeneca și susținută de specialiști oncologi și psihologi.

„O femeie informată este o femeie puternică! În lupta cu această boală accesul la informație corectă și pe înțelesul tuturor este șansa pe care oricine trebuie să o aibă. Accesul la tratament este o primă condiție, iar România oferă, prin programele naționale, acest lucru. A doua ar fi accesul la informație și la consiliere psihologică. AstraZeneca sprijină această campanie care are ca scop îmbunătățirea calității vieții la pacientele cu cancer mamar, dar și diagnosticarea precoce”, declară dr. Radu Rășinar, director general AstraZeneca România.

În perioada 18 iunie - 1 iulie 2013 au fost organizate șapte conferințe de presă în Cluj, Iași, Oradea, Craiova, Constanța, Timișoara și București, unde o echipă oncolog-psiholog a discutat despre soluțiile moderne de tratament în cancerul la sân. Urmează ca în septembrie, medicii să ofere pacientelor un material informativ despre boală și opțiuni de tratament, astfel încât dialogul medic-pacient să fie mai eficient.

Pentru informații suplimentare contactați: Lăcrămioara Dumitru, EvolutionMedia - tel 0753 539 780

lacramioara.dumitru@evolutionmedia.ro

Puiu RĂDUCAN

Δ
E
R
S
U
R
I

Pomul

Lacrima icoanelor

Când zăpezilor
mute
li se trage
zăvorul,
lacrimile
icoanelor
surde
curg
pe pereții lacomi
de istorie.

Ecoul clopotului
din adâncuri
îmi cântă
simfonia
Cerului,
iar nori
de fluturi
negri
se zbenguie-n
dansuri
angelice.

Sirena deșertului

Bună dimineața,
Mare albastră!
Dă-mi voie
să-mi clătesc
gândurile despletite,
să-mi răcoresc
șansa ... cuceririi!
Bună ziua,
val de mare!
Limpezește-mi
gândurile-ncruntate
și sufletul
de păcatele acide!
Bună seara, sireună
a deșertului marin!
Ascultă cântul
albatroșilor galbeni,
al pescărușilor triști,
clătește-ți sufletul
în saramura mării
și pleacă-n bolta
curcubeului cu aripa frântă,
spre a picura
cu lacrimile norilor
dezlânați pe cetina bradului.

Înfipt cu rădăcinile în carnea pământului
încă doinește prin frunze.

Deși vântul încearcă să-i străpungă inima,
el, cântă ..., cântă.

Cântă și când tace și când nu se vaită,
cântă și când doarme, cântă... și când
cântă, cântă.

Cerul cu voalul albastru îi învelește trupul,
brațele, dar și cântătoarele-i frunze.

Pomul înfipt cu rădăcinile în dealurile
Șasei, se prezintă Cerului ca niște sâni
puternici pe care se așează roua
dimineților și ochii de lumină ai soarelui
ori ai lumii pline.

Toți și toate mi-au vegheat
pașii plecării din Țepești.

După aproape cincizeci de ani
bătrânul pom încă mă cheamă
la rădăcina sa, rădăcină
ce-am părăsit-o de mult.

Făptura ta

Într-una din cele mai geroase ierni
din câte-au fost, mi-ai ieșit întru-
ntâmpinare, după care cerul ploua
și creștea și ploua și creștea
și ploua îndelung de se lățea apa
și se făcea mare de mare...,
cât necazul meu de mare.
Când ploaia a stat, apa creștea
din ce în ce mai mare,
mare, mare, și mai mare...,
cât durerea mea de mare.
La fel, apoi, arșița verii,
mare, mare, și mai mare...,
cât necuprinsa zare, cât păcatul meu
de mare, mare, foarte mare,
cât siluința mea de mare, creștea.
Creștea încât am început
să mă apropii de cuvânt,
să scriu cuvinte cu fire de fum
în țipetele albatroșilor mării mari,
dar poteca pe care intrasem
mi-a fost astupată de mărăcini,
iar când a ră început ploaia mărunță,
ploua cu făptura ta.

Elena AGIU-NEACȘU

Δ
E
R
S
U
R
I

ÎN ZEGHE, LANȚURI, CĂTUȘE...

(din jurnalul unui fost deținut politic)

Varză, gogonele, gogonele, varză,
murim pe capete aici
din viul nopții până-n noapte-n galerii
fără a avea măcar o zi de sărbătoare,
pe brânci târându-ne, pe coate,
cu noi e numai Dumnezeu
și o voință mai presus de noi
ce ne dă tăria de a face ochi
cu fiecare nouă dimineață
în zeghe, lanțuri sau cătușe...

PĂRERI

și voiam să fiu
dincolo de mine,
dincolo de voi
dincolo de ploi,
dincolo de frunze
dincolo de miez,
dincolo de coajă
voiam să fiu eu
de strajă doar ție

în noaptea senină
să te-alint cu drag
mă caut, te caut
unde ne e pragul
să te-mbrățișez
și să te sărut
pe fruntea înaltă
ce mult a trecut

ne-am înstrăinat
fără de-a noastră vrere
și hăul se cască
între noi adânc
și tot mai departe
ne desparte tot
ca volbura ape
ne desparte pluta
ce ne-a legănat

cândva într-un glas
am cântat NOI, Doamne,
sau doar mi se pare...!?

LIMBII ROMÂNE

florile tale-petale albastre,
galbene, roșii, violete
îți creșteau în plete
din belșug
și cu fiecare primăvară
revars-au supără-mi
miresme, arome-alese...

Fiecărei mângâieri
i-am tras însă o palmă
și de-acum grădina mea
se scaldă
în lacrimi târzii,
lacrimi de sânge
și regină-i sumbra toamnă
rece,
tot mai rece...

Întoarce-te rouă-ntoarce
cu tălpile-mi de copil
să zburd din nou fluturi
și fără saț să m-adăp
din polen cules cu trudă,
maicii noastre
- limba sfântă-
să-nalț imn nebănuir
alergând
din floare-n floare...

Constantin CUCU

Emil Bucureșteanu, „Blestemele iubirii”

Cu „Blestemele iubirii”, Emil Bucureșteanu ne propune cel de al doilea roman al său, captivant, incitant, o lectură cu întâmplări de viață adesea ieșite din comun, desfășurate pe aproape întreaga lungime a secolului al XX-lea și a anilor trecuți din cel în care am intrat. Cititorilor cărților anterioare ale lui E.B. - și mă refer nu numai la romanul „Iubiri vinovate”, apărut în 2007, ci și la multe volume de nuvele, povestiri, memorii, poezii - recentul roman le oferă o surpriză pe cât de neașteptată, pe atât de răscolitoare: abordarea, în bună parte din carte, a unei lumi mai puțin prezentă în scrierile de mare întindere din literatura română a acestor ultimi ani, cea a satului, cu frământările și aspirațiile lui mereu neîmplinite, dar în permanență secondat de umbra lui bolnavă, orașul cel stricător de caractere, văzut în roman ca o mreață pentru firile slabe pe care le acaparează și le anulează, aruncându-le în disperare. Mutarea narațiunii, pe parcursul celor patru capitole distincte, prin alternanță, din lumea celor câtorva sate prinse în roman, în cea a Târgului, și apoi readucerea ei pentru detensionare în punctul de plecare, se face cu o pricepere care confirmă buna cu-

noaștere de către autor atât a satului de ieri și de azi, cât și a orașului, entități fiecare dintre ele cu trăsături și caracteristici de-finitorii.

Cum însuși titlul sugerează, acțiunea romanului se desfășoară în jurul câtorva personaje intrate în vârtejul dragostei, din care vor ieși fie dezolate, resemnate, înfrânte, fie nu vor mai ieși deloc, atrase fiind de adâncurile lui nemiloase. Tentația de a povesti toate câte se întâmplă în această carte este mare, dar las cititorilor plăcerea de a le descoperi și judeca singuri, mai ales că pe parcursul lecturii vor afla răspunsuri la multe întrebări pe care fiecare ni le-am pus de-a lungul vieții. Destine în derivă, conflicte, multă tristețe și puține bucurii, puritate și mizerie morală, aspirații și piedici care le anulează, urcușuri și căderi, încredere și delațiune, nădejdi și dezamăgiri, toate acestea și încă multe altele macină viața personajelor din acest roman, scris cu mânie, dintr-o nevoie de eliberare a autorului de trăirea lor într-un timp pe care l-a îndurat neputincios ca atâția alții dintre noi. Un roman al disperării și al iluziilor destrămate. Un roman care trebuie citit, cu atât mai mult cu cât, dincolo de întâmplările prin care trec victimele săgetate de parșiva mică zeităte, se află o lume despre care știm prea puțin, sau știam și am uitat. În primul rând, cea a cadrelor didactice, oropsite ca dintotdeauna, cu serbările școlare ditirambice, cu munca patriotică(!) la culesul cartofilor pe câmpul ceapeului, cu consfătuirile și premierile nedrepte, cu arbitrarul și interesele obscure în promovarea în funcții etc., etc. De altfel, din această lume își recrutează E.B. majoritatea personajelor, unii dintre cei intrați în carte - oameni călăuziți de cele mai bune intenții, alții însă - mar-

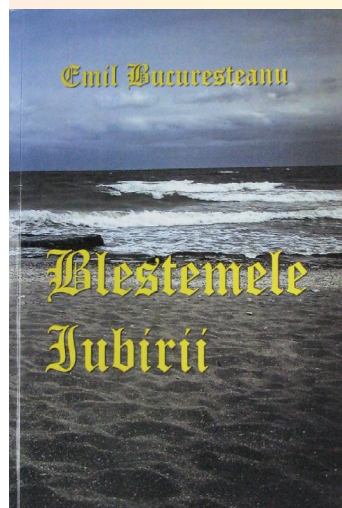
cați de viciile vechii orânduiri, atinși de morbul arivismului și al parvenitismului, în stare să treacă peste cadavre pentru un loc mai în față, pentru un socru bine situat, cu catedră la oraș și casă „pe pământ”, pentru multe avantaje pe care le oferea regimul comunist celor servili sau mai puțin scrupuloși. La ce bună dragostea, par a se întreba tinerii eroi ai acestei lumi, de vreme ce, prin dragoste, nu-ți apropii nici unul din felurile vieții? La ce bună dragostea, dacă nu în ea îți găsești bucuriile, ci în modul în care, mimând-o, reușești să-i slujești servil pe cei mai mari ție? Adică pe cei care făuresc sau distrug destine, trăitori într-o lume paralelă, cea a activiștilor de partid, prezenți în toate, atotștiutori și singurii competenți. Sunt memorabile discursurile seci ținute de ei la consfătuiri sau cu alte prilejuri, limbajul de lemn cu care erau blagosloviți toți cei de-i ascultau smeriți. Nu este uitată nici securitatea, ochiul și timpanul partidului, insinuată în viața oamenilor, modelându-le mișcările și anulându-le personalitatea, adesea, pentru a-și atinge scopul, folosindu-se de bătă și pistol.

Nici nu se putea ca pe fondul acestei lumi pervertite, minată de tot felul de tare, sentimentul curat al iubirii să-și găsească locul. Conviețuiesc, într-o adevărată devălmășie, trădarea, minciuna, înșelătoria, abandonul, compromisul, prostituția, incestul. O dragoste adevărată nu poate sfârși decât pe fundul mării, departe de răutățile lumii și cortegiul ei de neîmpliniri, așa cum se întâmplă cu o tânără învățătoare, poate cel mai curat, mai pur, mai nevinovat personaj din roman. Când, arareori, se ajunge și la o oarecare concordie, personajele descoperă că viața de familie nu-i chiar atât de simplă, o acceptă

blazați și o încheie gândind la tinerețea irosită. La vârsta senectuții, cei de la țară mor neputincioși, cu coasa în iarbă, istoviți de pământul redat prea târziu, cei de la oraș se adună în chioșcul „de socializare” din parcul de-o șchioapă dintre blocuri și pun țara la cale, comentând fără vlagă și cu oarece pricepere investițiile fără rost ale nu știu cărei ministrese, prestația deplorabilă a unui parlamentar în Parlamentul UE, instalarea fără nici o noimă a bordurilor, agresiunea castanilor căzuți victimă toporului pentru că așa vrea primarul, vopsirea școlilor în portocaliu... Când ies pe stradă, se salută ceremonios cu fostul activist pecere care i-a făcut de rușine ca să se dea mare în nu știu care consfătuire, cu tovarășul colonel de securitate stabilit în străinătate și de unde vine an de an să sărute pământul sfânt al patriei, cu fostul lucrător comercial stăpân acum pe cel mai mare hotel din oraș, cu atâtea și atâtea alte cinstite fețe care se plâng de pensiile mici, de scumpirea mâncării, de fabricile vândute la fier vechi și de multe, multe altele. Viața urbei se învârtă într-un cerc vicios, în vreme ce ferparele din Carpatul, ziarul județean, se înmulțesc de la o zi la alta, iar blestemele iubirii trec în uitare sau rătăcesc prin romane, chinându-se să-și găsească un loc în sufletul cititorilor..

Imprevizibil și complex, romanul semnat de Emil Bucureșteanu este o carte de suflet, scrisă cu luciditate și participare afectivă, o oglindă pusă în fața unor fapte memorabile, o carte cinematografică (un scenarist bun ar putea scoate de aici un film de calitate), alertă și plină de substanță.

Tania NICOLESCU

Vesuki

VERDE VIU

Blândețea altei nopți
se deșiră cu iuțea firului
scăpat din ochiul ciorapului de mătase
și mă lasă încă levitând
în golul de lumină orbitoare
pe care-l umple
numai bâzâitul monoton
- negreșit doar de bine –
al muștei de un verde atât de viu
în haotică rotire peste
crucea trupului meu.

UNDE

Și mai mult
mă afund în nisipul fierbinte
tot stăruind în încercarea de a uita de mine
dar vântul încă-l răcolește căutându-mă nerăbdător
unde ești mă tot întreabă șuierându-mi pe la urechi subțire
unde sunt mă mir observându-mi în sfârșit prezența
ascunsă de soare sub frunza lată de brustur
și în absența oricărui răspuns cu susuru-i catifelat
mă învăluie tăcerea totuși urechea încă se ciulește
în așteptarea foșnetului cu care negreșit o să încolțească iarăși
începutul.

TOTUȘI VIAȚĂ

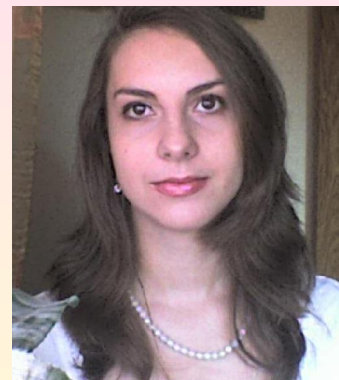
Peste marginea paginilor
rămase de-o eternitate albe
străfulgeră irizări verzi aurii de zile
agile șopârle
ce se fac nevăzute-ntre-o clipă în abisul nimicului
lăsându-mă mereu aninată
de tremurul aripii de flutur
strivit sub sticla cerului fierbinte.

SEMNUL

Felina nopții iarăși își strecoară
pupila fosforescentă
privindu-mă fără clipire drept în ochi
ca pe un șoarece înțeleiat în arșița nopții
și neclintită
îmi pânzește îndelung
la singurul sunet ce mai sparge tăcerea
prelinși pe fața de pernă în ritm de staccato -
ecce homo.

Andreea ION

Vesuki

Călătorie aievea

Se rostogolește cerul
printre frunzele de nuc,
înghețat de atâta soare
care strigă la el,
acoperindu-i gura.

Furtuna albă se pornește
plângând cu apă clocotită,
plesnește gândul copt
de o tăcere adâncă
și dă cu biciul în marea
care încă își mai strigă
visul.

Doar Ulise călătorește încrezător.

Chemare

Mă-ntreabă privirea
unde-i corabia bătrânului Odiseu.

Zarea îngustă e-n flăcări,
munții se topesc
așteptând apa seacă
a visului rămas printre ruine.
Tăcerea îneacă marea,
doar valurile mai răspund
în amnezia sorții
că a fost cândva... demult.

Un clopot alb, de sticlă,
ciuruit de ploii,
printre nisipul umed
mai cântă, azi,
vioi.

Pădurea strigă la Ulise,
să vină înapoi!

Destin

Se frânge trestia de atâta apă,
vântul bate a pustiu
împrăștiind cenușa arsă
peste sufletul meu,
viu.

În el, parfumul unui fir de iarbă
rupt din poiana lui Iocan
miroase a desacralizare.

Ulise a orbit din nou.

O nouă călătorie

L-am rugat pe Ulise
să mă ia cu el
în călătoria vieții,
pe marea învolburată,
ținându-mă cu mâna albă
de un catarg bătrân.

Am întins gândul
spre corabia lui
și visul,
visul meu s-a arcuit
atingând munții somnoroși,
ațipind la umbra lor
cu un ochi albastru,
fără a putea urca
pe scara sorții mele.

Totu-i departe și destinul
se-ncăpățânează să fie același,
mereu...

Rembrandt - Danae

James FREEMAN, Justin QUINN, Elizabeth WINDER
(Anglia)

versuri

James Freeman s-a stabilit în Cehoslovacia în 1993 pentru a scrie, întrucât este un oraș fermecător și necostisitor. Liniștea și frumusețea orașului l-au captivat, determinându-l astfel să rămână. Poeziile sale, *Niciun tramvai nu duce la Kacerov* și *Noi Cortine de fier* au fost publicate în volumul *Povestiri din Praga*.

Niciun tramvai nu duce la Kacerov

Praga m-a metamorfozat într-un om-tramvai uneori, ușile-mi rămân înțepenite: ori nu se mai închid, ori nu se mai deschid, strivindu-mi umanitatea dar tu locuiești în Kacerov unde niciun tramvai nu duce. Am încercat toate mijloacele de transport Metrou mai rapid, scări rulante, scări, am mers alene pe jos, câteva străzi armonizându-mi pasul cu al tău. Să încerc poate cu un taxi, dar nu mă pricep să le chem și niciun tramvai nu duce la Kacerov. Ne-am întâlnit duminică pentru o gustare, plimbând apoi câinele lăsat în grijă în parcul Sarka unde zăpada de săptămâna trecută încă se mai împotriva dezghețului pricinuit de primăvară și de gândurile primăvăratice intermitente, dupămiază târziu, tot la metrou am sfârșit și niciun tramvai nu duce la Kacerov. Zilele acestea, merg mult pe jos, gândindu-mă la roți metalice. Deasupra capului meu - scântei de un albastru metalic, nerăbdătoare, soneria tramvaiului zăgăne la mașinile de pe banda necorespunzătoare, dar și la mine, căci și eu staționez pe banda necorespunzătoare nu înaintez, soneria mereu în spate, și niciun tramvai nu duce la Kacerov, aș putea avansa, dar aici mi-e locul, prea mulți se-ntorc; e timpul să-nvăț limba, să m-acomodez, să-mi accept eul tramvaiesc scârțâitor acum e un alt mijloc de transport de aici către acolo. Aici suntem noi și nu ne-ndreptăm într-acolo. Pentru că niciun tramvai nu duce la Kacerov.

Justin Quinn (n. Dublin) - Poet și critic, locuiește în Praga și a publicat patru volume de poezie: *Pasărea 'O'o'a'a'*, în 1995, nominalizat la Premiul pentru poezie avangardistă, *Intimitate*, în 1999, *Fuzelaj și Valuri & copaci*, în 2006. Poeziile sale, *Cafeneaua Saint Nicholas*, *Peisaj din autobuz* și *Lunci* au fost republicate în volumul *Povestiri din Praga*.

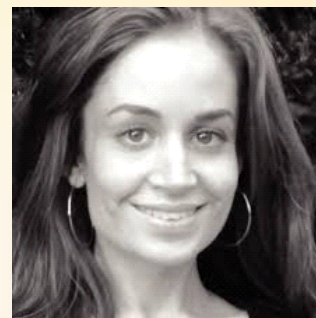
Cafeneaua Saint Nicholas

Mergi până în capul scărilor, apoi cobori în pivnița crepusculară cu arcade florale, chelnerițele se strecoară printre oamenii care dansează pe muzica celor de la Rebirth of the Cool - sunete puternice de bass trepidează prin străfundurile încăperii, deasupra lor plutește o melodie melancolică, mlădioasă de soprană. Nu pot desluși versurile dar glasul-i dulce cântă despre iubire și la vie en rose - iubirea e vâltoarea ce plutește, se răsucesce și fâșnește unduind șoldurile fetei ce tocmai îmi aduce o bere. Nu prea zăbovește, mijlocul e dezgolit, pare atât de Tao printre toate acestea. Vai, cât de domol, de iute alunecă acum - Pantalonii negri, mulați și cu talie înaltă se aprinseră - înapoi în vâltoarea sistematică a clientelei sale globale, strâmtoarea hainelor KOOKAÐ și GAP, ironiile lor istovite și rafinate, trupul ei absorbit de împingerea și unduirea lor gura ei, mâinile, ochii ei... Câteva zile mai târziu, dau peste bon - data, ora, halba mea înregistrată, un inventar detaliat al scurtei noastre tranzații, o chitanță pe care e tipărit ID-ul casei de marcat - numele ei numerotat despovertat de accent - SARKA 03.

Traducere de
Alexandra Munteanu,
masterand MTTL

MTTLC
Masteratul pentru Traducerea
Textului Literar Contemporan

Elizabeth Winder - poetă, opera sa fiind publicată în revistele *FIELD* și *Phoebe*. Poezia sa, *Sora lui Kafka*, a fost publicată în volumul *Povestiri din Praga*.

Sora lui Kafka

Se cațără pe acoperișul înclinat,
purtând o rochie neagră
și ducând cu ea un volum de Faust.
Un bărbat înalt stă pitit după jgheab,
filmând-o cum dă paginile -
material pentru filmele sale mute.
Ațipește -
pantofi roșii proțâpiți în turta dulce,
înășurați în umbra Castelului Praga.

Sub pleoapele-i pământii stă gravată
o litografie:
Părul tuciuriu & ochii tucirii ai lui Kafka.
Turnul plutește deasupra ei,
chipul lui se preschimbă - maxilarul i se
îndulcește & buzele-i devin bujori.

Cineastul înalt își aprinde luleaua.
El nu are o soră.
Nu poate ști că gingășia ei e teama
dindărătul unghiurilor timide
ale unui băiat.

Plouă când revine el.
Ea e încă cufundată în somn,
cu fața îmbrobodită
în cel mai tuciuriu păr ud.
O seamănă cu fumul safiriu ce se înalță
misterios în rotocol de după jgheab.

Aceste poeme sunt
traduse în cadrul Proiectului
Internațional Poetry PRO,
coordonat de Lidia Vianu, Director
al Masteratului pentru Traducerea
Textului Literar Contemporan -
Universitatea din București,
<http://mttlc.ro>

Poeemele vor apărea în volumul trilingv *Prague Tales*,
tradus în limba română de Contemporary Literature Press.

Nicolae BĂLAȘA

Despre nesimțire, tărtăcuță și inimă împietrită

Dragii mei,

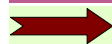
Vedem, simțim, observăm, gândim, pe scurt, știm cu toții că viața (ne) este planificată, probabil, chiar înainte de a fi aduși pe lume, apoi, cu siguranță, normativizată, uneori peste puterile noastre de a răbda. Sute de mii, la nivel planetar, chiar milioane de oameni, de la cei de știință (grupăți în complicate, uneori misterioase echipe de cercetare), până la politicienii (în sensul bun și nobil al cuvântului, lăsăm la o parte hahalerile bulevardiere, adunate de-aiurea, doar pentru a ridica, prin imitație, mâna), din alte mii de parlamente statale, consilii regionale sau locale, gândesc, sintetizează și formulează principii, concepte, legi, (evident, cu caracter emergent), după care noi, toți, ne mișcăm prin lume în așa fel încât să nu fim într-o permanentă stare conflictuală. Cu alte cuvinte, să nu devenim „omul lup pentru ceilalți oameni)” (*homo homini lupus*) (ca să-l cităm pe J. J. Rousseau) și, la nivel planetar, să existe, cel puțin formal, un anumit tip de echilibru exprimat prin ceea ce numim pace socială. Dacă tot am amintit de gânditorul francez, simt nevoia să-mi reafirm rezervele (argumentarea o voi face cu altă ocazie) față de principiul enunțat în Contractul social, chiar dacă acesta, după unii, ar putea fi revalorificat prin raportare la legislația actuală, concentrată în ceea ce perioada (post)modernă numește Drepturile omului. Las la o parte problema feminismului, principala carență judecată de alții (de exemplu M. Wollstonecraft în lucrarea *A Vindication of The Rights of Women*) și reamintesc doar faptul că toate ar fi bune și la locul lor, adică toate ar putea fi aplicabile spre binele omului (chiar și principiul gânditorului francez), dacă el, omul, nu ar avea ca parte în el și structura subiectivă, universal manifestă. În om există și binele, și răul (ambele într-o permanentă fierbere și frământare), stare ce provoacă, fie și numai contextual, dezechilibrul la nivelul individului sau, după caz, în suprastructură, la nivel de societate. Pentru a fi în univers, cu noi înșine și cu semenii, în pace, domnul Iisus ne îndeamnă spre iubirea aproapelui iubind, nu făcând calcule (raționale) încărcate, de meschin. „Cu auzul veți auzi, dar nu veți înțelege, și cu privirea veți

privi, dar nu veți vedea. Căci **inima** acestui popor s-a împietrit” (Biblia, Ed. Institutului Bibic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001, p.1475). Orb să fii și tot vezi, din aceste cuvinte, locul și rolul emoției, rolul spiritului, al inimii, în starea de a fi a omului. Apoi, despicarea firului în patru cu insistență... În afara cercetării științifice, am îndoieli! Se știe că și Kant, cel mai mare raționalist al lumii, a greșit în formularea adevărurilor subiective (problemă mult dezbătută de neokantieni). Din perspectiva noastră, gânditorul german are puncte „slabe” chiar și în problema adevărurilor apriori și aposteriori. Ele apar mai ales în condițiile în care nu se ține cont, în primul rând, de natură, cu structură, în parte, subiectivă, universal manifestă (după cum am spus și adineauri), apoi de subiectivitatea umană, și ea parte a universalului, în al doilea rând, de contextul exprimării Ființei (sau dacă acceptați, a lui Dumnezeu), prin om și de către om, context ce cuprinde, cu siguranță, intenționalitate și, evident, interes din partea lui, a omului trăitor în lume (în special la nivel comunicational). Că cel „aruncat-în-lume” (echivalentul Dasein-ului formulat de Heidegger), ar fi, din perspectiva teologiei, Adam și Eva. Sau ar putea fi însuși Dumnezeu panteist, Dumnezeu coborât în natură. Complicată chestiune!

Dragii mei, desigur, nu mi-am propus o discuție mult prea încărcată, deși nu este rău să mai și reflectăm, uneori, asupra noastră, asupra felului nostru de fi prezenți în lume, că de-aia a pus, în noi, Cel de Sus (sau cine vreți voi, că de pus, cineva a pus!), de toate. De data aceasta, problema care mă frământă este una ce vizează nesimțirea (nu doar ca un simplu atribut agățat de cineva sau de vreun fenomen și exprimat după aceea de către dicționar), ci ca stare manifestă. Și pentru început, desigur, îmi pun problema dacă suntem aduși pe lume cu nesimțirea în sânge sau devenim astfel, pe parcursul vieții, într-un fel de rătăcire, aici, pe suprafața pământului. Desigur, prima mea frământare face trimitere la rădăcinile nesimțirii, la un fel de arbore genetic al ei, care, de cele mai multe ori, merge până la... al nouălea neam. A doua, ține mai degrabă, de partea lumească, de sis-

temele social-politice (că aici, nesimțire cât cuprinde!), de normă și normativitate (cele două cuvinte nu sunt sinonime, al doilea face trimitere și la prezența normei activ în lume), obiectiv, de noi, repet, ca structură subiectivă. La prima vedere, de exemplu, un lipsit de personalitate, un papă lapte, un nespălat, un jegos căruia nu-i pasă, sub nici o formă, de cei din jur etc., ar fi prototipul nesimțitului. Puțin mai atenți și o idee mai pretențioși, am putea spune că lipsa (de orice, când ești cu lipsă, e vai!...) face doar trimitere spre nesimțire. În discuțiile noastre anterioare, atât cât s-a putut, am formulat opinii despre frustrați, despre nulități etc. De data aceasta, sunt tentat să cred că nesimțirea este, de la sine, incusă în termenii enunțați. Adică sunt tentat să cred că un frustrat nu este pe deplin frustrat dacă nu este și nesimțit, că o nulitate (un neica nimeni, cum i-am spus noi, mai pitoresc), nu este o nulitate dacă nu este și nesimțitul nesimțitilor (ca să folosim și aici un superlativ, sper, de limba română, permis). Un Țârdel nu ar fi un Țârdel V. Limbric cu „ștaif”, dacă nu ar fi și un mare... Nu mai vorbesc de coana Joițina. Nu se poate vorbi de o joițină în toată regula dacă nu putea a toate, nesimțirea fiind, printre ele, la prima vedere.

Revenind la primă mea neliniște, după multe și atente observații, îmi dau seama că nesimțirea e transmisă genetic. Cei de la Școala de la Palo Alto, cel puțin în această chestiune, au dreptate. Nesimțirea vine din neam, din spate. Ca individ ce abia a crăpat ochii, ai doar posibilitatea, fie de a o dezvolta și a ieși cu ea în lume (ca un nesimțit cu renume, ca să mai și glumim, deși nu prea e cazul), fie de a o frânge, de a o ghemui în tine, cât să scapi cumva de rușine și tu, și neamul, în fața ei, a lumii. Pe ultimii îi lăsăm în plata domnului. Printre ei putem fi oricare dintre noi, însă dacă dăm jegul jos de pe creier, adică dacă ne școlim, dacă îl mai dăm și pe cel de pe spinare, adică ne spălam la propriu, chiar dacă apa costă, dacă ne însușim norme, dacă le mai și respectăm, adică le punem în practică, dacă învățăm ce e viața, ne plasăm cumva corect în ea și o mai și prețuim (ne prețuim pe noi, dar și pe alții, că altfel narcisismul patologic putea mai rău decât nesimțirea), într-

un cuvânt, dacă ne zbatem să fim și noi oameni, putem să îndreptăm carențele neamului din care facem parte sau ale omului, în general. În astfel de situație, vom fi iertați de micile nesimțiri aproape oricând și, repet, oricui, manifeste. Pe nesimțirii de ocazie, din întâmplare, vreau să spun, după spusele unui popă (preot uitat în nu se mai știe care văgăună dincolo de Seculești, peste un deal de satul meu), îi iartă chiar și Dumnezeu.

Ce ne facem în cazurile contrare? Adică ce ne facem, de exemplu, cu cel ce pute a prostie, iese (pe canalele media, că are parale) în fața neamului, ca păduchele nespălatului în frunte și strigă: „eu vreau!... Vreau tot! Și eu pot fi ministru, pot fi,... că am lipit afișe și am prostit prostimea (ieri, astăzi, și mă angajez în a prosti și în viitor, cât voi trăi), pot fi chiar și președinte”?! Cu ăștia e mare comedie! Chiar comedia dracului! Vedeți că doar mâine nu sunt alegerile prezidențiale viitoare!

Ce ne facem cu cei care put a lene, însă nu așa oricum, ci conștienți că doar în acest fel pot trăi ani mulți, fără a-și face griji, cu mâna întinsă și la mila vieții? La ei, nesimțirea geme. În marea lor majoritate, sunt și parșivi, și nespălați, la propriu. Astora le stă pe limbă doar văietatul „N-am! Auuu, mă doare!” Pentru ei, în realitate, durerea e doar în cot, și, evident, de orice și de oricare. Totuși, uneori și pe ei lenea îi afectează, îi ustură, însă unii și-au inventat, la timp, anestezicele, alții și-au găsit cumva proștii care să-i accepte, cei mai mulți au însă imunitate totală, încă de pe vremea când abia au fost concepuți. Asta da carte de vizită, ăsta da pașaport cu care să intri în viață!

Ce ne facem cu cei ce au jegul pus pe creier, de un deget, însă nu dau un pas înapoi. Se lamentează, se adună, se urcă la tribună oriunde, în piața publică, zbiară, stau și în cap, spunând aceleași bazaconii „suntem doar noi deșteptii neamului! Acum, și-n vecii vecilor!”. Doamne, ferește! Ce să facem?!... Telectuali cu tradiții! Vedeți că sunt cam la tot pasul, deși Brucan le mai dăduse cel mult douăzeci și cinci de ani, până aveau să se retragă cumva (nu au făcut-o din nesimțire, ea, nesimțirea, boală a dracu!) sau să dea, într-un fel, colțul, adică, mai pe românește, ortul popii. Îi veți recunoaște în orice moment doar dacă îi ascultați. O să-i simțiți atunci cum le miroase, de la distanță, a hoit, până și cuvântul.

Ce ne facem cu cei care doar scârța, scârța (pe hârtie) și fâs-am-fâs, în poezile? Cu ei, cu ăl de Șterulă, cei care spun oriunde și oricând „suntem și noi niște personalități, suntem puietii neamului! Să ne plasați în enciclopedii și dicționare, doar la capitolul „genii!””. Vai de mama lor!

Ce ne facem cu cei care au drept principiu

de a trăi doar egoismul? Cu cei care nu ar da nimic, niciunde, însă ar lua din orice loc, crezând că li se cuvine?

Ce ne facem cu cei care, pentru o mică rugămintă (să spunem, un telefon dat cuiva când te afli într-o oarecare încurcătură sau ai nevoie de un mic sprijin), îți cer până și pielea de pe tine? La ăștia, termenul de altruism nu e doar gol de conținut, ci el, termenul, cu siguranță, nu există.

Ce ne facem cu cei ce sunt curve din naștere? Cu cei ce în mintea lor ești doar marfă, cei ce te pasc și te vând pe neașteptate?!

Ce ne facem cu cioc(ciolista) care s-a înscris la premiul nobil, de stupidă, pentru oralul (discurs în grup, de socializare), oral din care ar fi rămas gravidă? Meseriașă, nene! Profesionistă! Și totuși, concurată de aceea cu țapliga luată, contextual, de la o nu se știe ce tribună. V-am mai vorbit data trecută.

Ce ne facem cu cei cărora le oferim o carte, strop de rouă pentru suflet, un pahar cu apă sau o invitație la un spectacol și ei nu sunt în stare să spună nici mulțumesc. Doamne, cât de nesimțit poți fi în astfel de situații?!

Ce ne facem?... Și, mai ales, ce ne facem când cele descrise mai sus sunt concentrate toate, într-un singur cuvânt, iar el e identic cu nesimțitul chiar de lângă tine? Când tu, ca om la locul tău, nu te poți feri de el fiindcă nu ai la îndemână antidotul?

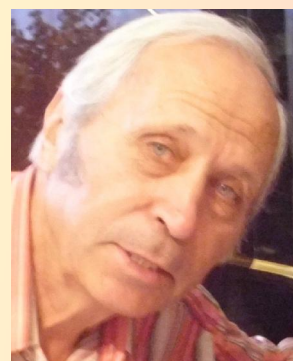
Ce ne facem?... Că întrebările curg gâră!

Fraților, când mă gândesc la faptul că nesimțitul are și tărtăcuța (cu terci cu tot) și inima împietrită, îmi vine să iau câmpii! Mă întreb: pentru astfel de situații (descrise mai sus), oamenii de știință, parlamentele lumii, noi toți, ce ne știm bine lungul nasului, putem formula norme, legi, putem descoperi antidotul sau altceva (că nu găsesc cuvântul), pentru a trata (vindecarea ar fi de Premiul Nobel!) sau măcar a pune în carantină, într-un loc aparte, nesimțitul? Voi ce credeți? Voi ce ziceți?

În cazul de față, din punctul meu de vedere, se impune, totuși, măcar o firavă concluzie. Fără un gram de bun simț, trăind doar așa, împăiat, ca momăia, nu poți fi.

Dragii mei, deși puține, de data asta, cam astea ar fi neliniștile mele, neliniști de sub dealurile Seculeștiului, sat prin care s-ar fi plimbat, cândva, Dumnezeu cu cercul. Mult timp, au existat și urme. Țipau ele, auzea El, auzea și tot globul! Astăzi, și de pe aci poți urla, că tot nu te mai aude nici măcar dracu. A descoperit și sarsailă, ăsta, manelele, iar acum ascultă taraful. Târli-târli, hopa-țopa, țopa-hopa! Ia hora, neamule! Târli-târli, hopa-țopa! Posibil slogan, pentru campaniile (de tot felul), viitoare. Nu de alta, dar cam cu asta se începe oricare mare manipulare. Târli-târli, hopa-țopa, țopa-hopa! Iar neamul pune ștampila apoi urlă. De foame, de una de alta...

Mihai HORGA

UMBRA

Motto: *Fiecare buruiănă are umbra ei*
(Domnica Gârneață-Inel, inel de aur)

Dacă pentru fiecare
Am avea câte un soare
La zenit, pe cer, deasupra
Nu ne-am putea vedea umbra

Dar stăm sub un singur soare
Cu toții-și mic, și mare
Cum, din casă am ieșit
Umbra ne-a și însoțit

Chiar și când norii persistă
Umbra n-o vezi, dar există
E noapte și te-ai culcat
Umbra-i lângă tine-n pat

Orișice ai încerca
De umbră nu poți scăpa
Și-n finalul traiului
Omul intră-n umbra lui

Ar mai fi un mare of
Nici desculț, nici cu pantof
Să sari peste umbra ta
Nu poți-oricât ai vrea

Și dacă așa stă treaba
Să nu faci umbră degeaba
Cât trăiești pe-acest pământ
Ar fi ultimul cuvânt...

COMETA HALLEY

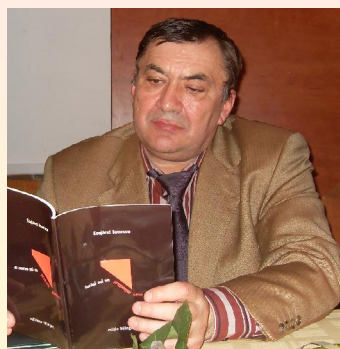
De mii de ani colinzi prin lume
De unde vii, nu știm anume
Nu poate, orice muritor
Să-ți vadă globul lucitor
Unii te văd numai o dată
Trecând pe bolta înstelată
Iar altora-putini, în viață
De două ori, le ieși în față
Un lord englez te-a observat
Edmond Halley a studiat
A ta orbită, ce te-arată la 76 ani - o dată
Dar, prezicând când vei apare
Cu puțin înainte, moare
Posteritatea n-a uitat
Cu numele-i te-a botezat

.....
Ai survolat a noastre case
Veacul trecut, în 86
Dar din nou, când vei reveni
Câți dintre noi te-or mai privi?!...

Stejărel IONESCU

Veksuhi

poema concepției

am visat un pustiu ce făcea lacrimi de lumină
iar de pe cărarea ce încă nu o știam
venea săgeata trăgând crucea după ea
unite cu zala concepției,
clocotea interiorul
și era dorință și durere,
mereu cineva cu o floare în mână
îmi tulbura concepția
cu un milion de concepții,
de data asta lacrima s-a scurs
spre sumbrul și înneguratul interior al concepției
iar după ea mii sau chiar milioane de lacrimi
curgeau pe coridorul strâmb și neregulat al concepției mele
apoi cu o efortare a unui apus însângerat
am apărut eu, o plească,
care creștea peste funeraliile unui alt embrion demult apus
și clocotea în mine vulcanul sfânt
al unei iubiri demult dispărute,
eu, noua concepție a unei vieți interioare
luminată de nesomnul îngerilor
și udată cu lacrimile de lumină
ce se adăugau neconținut concepției mele.

poema nașterii

din copacul găunos ce îmbrăca gheana vieții
într-o noapte târzie,
m-am legat de pustiu
cu cordonul ombilical,
când animalele pădurii veneau
să îmi devore placenta
fiecare îmbrăcându-mă pe rând
cu haina nașterii mele,
ursitoarele pădurii îmi preziceau viitorul,
una zicea că voi fi ministru
iar cealaltă că îi voi mătura pe miniștri,
au prins o găscă și au ciupelito
și în timp ce ele preziceau
tot felul de baliverne
eu am găsit o peană
de la găscă ciupelită
și am scrijelit cu ea coaja copacilor
având grijă să îmi port destinul
în acea peană
scriind de atunci catrene
pe crucile mormintelor
cu sângele celor crucificați
pe scheletul penei de găscă.

Rembrandt - Jacobs luptând cu îngerii

Tudor-Cristian GONGU

Veksuhi

Dor aparte

Soarele, ca o lumină înghețată între nori,
Dup-o noapte fără lună se revarsă peste zori.
Cerul e pătat de vânt și miroase a răcoare,
Pomi-și scutură mireasma și-o aruncă-n depărtare.
Timpul zboară printre vise, amintirile ucid
Fiecare picătură din prezentul prea perfid.
Se amestecă-anotimpuri ca un cocktail oriental
Care umple fără zgomot două cupe de cristal.

Mă-nfășor cu dimineață peste trupul cald și gol
Alungând ultimul semn dinspre noaptea de nămol.
Așteptarea îmi transformă clipele în munți de foc,
O aștept pe EA dar timpul parcă s-a oprit în loc.
Doamne, cât îmi este dor să o văd, s-o regăsesc,
Să o strâng cu forță-n brațe, s-o sărut și s-o iubesc!
Să o mângâi, să o simt între mâinile-mi captivă,
Să mă lase s-o sărut, dulce, gura ei naivă...
Și pe când mă pierd în păru-i galben, moale, fin,
Să jucăm un joc pe care numai eu și ea îl știm!
Din aproape în aproape, pas cu pas s-o strâng mai tare
Și s-o simt la brațul meu caldă și fremătătoare...
Timpul urlă și chemarea, gata, nu mai are scuze.
Doamne, câtă fericire a va fi la noi pe buze!
Foc în ochi, cenușă-n trup, mâini sălbatice, fierbinți,
A rămas numai un pas de la noi până la sfinți!

Răsuflarea să i-o simt, lipită de trupul meu,
Clipele de fericire să ne ducă-n apogeu!
Desclești apoi cu greu după gustul de amor,
Goală toată să îmi spună că tot anul i-a fost dor...
Să mă vadă și să vină, fiindcă știe c-o aștept,
Fiindcă inima ei galbă bate doar la mine-n piept.
I-a fost dor ca s-o iubesc, lacom ca un uragan
Dar îi pare rău că - iată - ne vedem din an în an...
Și iar plânge fiindcă pleacă, și-o să-i fie dor amar
De acela ce-o așteaptă și-o iubește-așa barbar!
Ea se duce... și eu plâng, plâng mereu și plâng în van,
De acuma ne-ntâlnim tocmai... tocmai peste-un an!

Tot așa visez mereu, așteptând-o să revină,
Ea e ziua luminând și e noaptea de lumină.
Dumnezeu împarte vise, catifea și răstignire.
Eu aștept din an în an clipa sacră de iubire!
...De aceea când Iubita vine, coborând ușor,
Sufletul, simțirea, gândul - se hrănesc numai cu dor.
Pare personificat... poate pare amăgire,
Însă pentru mine
TOAMNA este singura iubire...

Andrei POTCOAUĂ

Scrijelite temelii de mileniu

În prima parte a anului 2013, din nou, **Nicolae Maroga Enceanu**, membru al Uniunii Scriitorilor din România, editor, publicist și fondator al publicațiilor „Mesagerul Olteniei” și „Nucu oltenesc”, reușește să surprindă societatea culturală a Olteniei cu un nou volum, al doilea, din suita intitulată, cu titlul inteligent ales, „Scrijelite temelii de mileniu”, lucrare antologică, în care colacionează „proză scurtă” - relatări ale unor evenimente care au marcat viața românilor dar și a altor popoare...

Parcursul volumului ne permite identificarea unor docte microeseuri cu teme din variate domenii ale științei și tehnicii, precum și relatări ale unor evenimente, care, la momentul dat, au impresionat omenirea sau locuitorii anumitor zone ale planetei determinat de faptul că au generat mutații importante în peisajul local sau impact major în viața unor colectivități ce viețuiesc pe arii întinse ale globului.

Eseurile, de mici dimensiuni, publicate în diverse numere ale celor două publicații, al căror fondator și redactor-șef este, ne per-

mit să identificăm atât spiritul enciclopedic al autorului cât și capacitatea sa de sinteză. El reușește pe spații restrânse să prezinte fenomenele în derularea lor și conexiunea acestora cu cauzistica generatoare, dar și impactul asupra viețuitoarelor, fie că acestea constituie colectivități umane sau componente ale regnului animal ori vegetal aflate în diferite etape istorice cunoscute ale Terrei.

Fiind o lucrare cu caracter antologic, reunind eseuri abordând diverse tematici, apreciem că ar fi fost util ca autorul să renunțe la înserarea lor în volum în raport cu cronologia aparițiilor acestora în publicații, și să le grupeze pe „teme”, modalitate științifică. În acest mod ar fi crescut cu mult valoarea volumului, mai ales dacă în „capul” fiecărei teme ar fi înserat o scurtă prezentare prin care să puncteze importanța acestora pentru omul contemporan, atât din punct de vedere științific, dar și moral-educational, fațetă pe care noi o considerăm esențială pentru demersul autorial.

Problemele esențiale ale contemporaneității, în capul cărora „protecția mediului” și „utilizarea rațională a resurselor naturale” sunt cu multă acritate tratate, scot de multe ori în evidență modalități, procedee și realizări ale omului în lupta sa pentru supraviețuire în condițiile extreme ale unor zone ale planetei.

Pornind de la prefața autorului „Lucrarea naturii. Persecuții și tragedii”, avem posibilitatea să identificăm o serie de eseuri cu valoare „de atenționare”, „de ultim avertisment referitor la nece-

sitatea asigurării protecției mediului”, creindu-se un adevărat parteneriat între natură (casa noastră) și om (locatarul casei), parteneriat al cărui scop primordial trebuie să fie conservarea elementelor constitutive ale ecosistemelor naturii cu influența conservatoare a elementelor constitutive ale acesteia, cu influență primordială asupra vieții, dar și utilizarea judicioasă a resurselor puse la dispoziția omului de către mediu, astfel încât să fie asigurată continuitatea vieții în perioadele următoare.

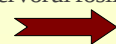
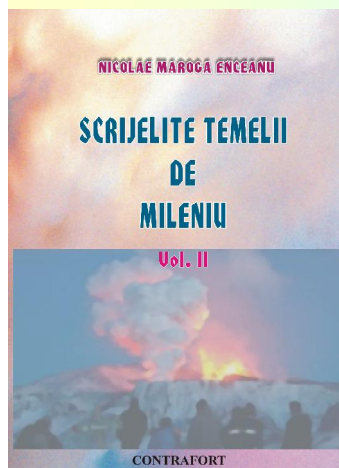
Remarcăm ca incitante texte: „Cum va fi influențată România de schimbările climatice”, „Vulcanul islandez, monstrul care a sufocat Europa”, „Luna aprilie (a anului 2010) a fost cea mai caldă din istoria Terrei”, „NASA avertizează: explozii solare devastatoare vor lovi Terra cât de curând”, „Încălzirea globală poate duce la dispariția unor țări”, „Arctica se încălzește într-un ritm fără precedent”, „Încălzirea globală gonește plantele și animalele spre poli”, „Clima viitorului va schimba fața Terrei”, „Ploile acide, moartea care vine din cer” ...Aceste texte au, în conformitate cu percepția noastră, rolul de a trezi conștiința societății și a o determina să adopte măsuri care să perpetueze actuala situație în care modificările ecosistemelor nu au devenit ireversibile, cu tendința de a distruge viața...

Problema apei, element vital al vieții pe pământ, este abordată sub aspectul necesității protecției, utilizării raționale, dar și al identificării unor surse capabile să asigure viața o lungă perioadă

de timp în texte ca: „Baikal, ochiul de cer al Siberiei”, „Un râu uriaș a fost găsit pe fundul Mării Negre”, „Marea de apă dulce de sub Sahara”.

În ultimul text menționat este redat un aspect al luptei omului cu natura în scopul asigurării supraviețuirii sale... paleopa acumulată în gigantul acvifer situat sub cel mai mare și cumplit deșert din lume, Sahara, descoperit în anii 1950 cu ocazia prospecțiunilor pentru identificarea unor zăcămintele de petrol pe teritoriul Libiei (acvifer situat sub teritoriul Sudanului, Ciadului, Egiptului și Libiei, cu un volum estimat de 150.000 kilometri cubi de apă dulce) a fost pus în valoare și utilizat în anul 1984 în cadrul proiectului „The great Man-Made River Project”, un complex tehnic conținând sisteme performante de forare la mare adâncime, conducte, rezervoare, pompe, precum și o uriașă infrastructură tehnologică destinată acoperirii necesităților de apă ale unei populații de cca 70 de milioane persoane (prin cele 1.300 puțuri de mare adâncime se extrag zilnic 6,5 milioane de metri cubi de apă care printr-un complex de conducte cu diametrul de 4 m și o lungime de peste 4.000 km transportă apa spre orașele libiene din nordul țării...proiectul însumând o valoare de peste 20 de miliarde USD asigură în prezent apă, și în perspectivă, pentru foarte mulți an, pentru populația acestei țări.

Acvifere similare au fost identificate în subsolul Iordaniei (la Disi), sau al marilor câmpii nord-americane - rezervorul fosil

de la Ogalalla - ori cel de sub deșertul Kalahari sau Thor, inclusiv în lacul Vostoc - de sub ghețurile perene ale Antarcticii.

O atenție deosebită se acordă cataclismelor naturale (cutremure, erupții de vulcani, inundații, etc.) dar și celor determinate de acțiunea omului care, în mare viteză dorește să rezolve probleme punctuale, de moment, ale societății umane. Sunt redată cu acuratețe marile cutremure produse în timp pe Terra, în zonele ce formează lanțul vulcanic ce înconjoară oceanul Pacific sau, punctual în diferite zone ale Europei, ca urmare a acțiunii generate de deplasarea plăcilor tectonice, dar și dezastrele ecologice determinate de om redată în eseurile „Cel mai mare dezastru ecologic din secolul XXI. Tragedia din golful Mexic” - din 20 aprilie 2010, la exploatarea petrolieră prin puțul Deepwater Vlarizon” - sau „Cele mai toxice locuri de pe pământ”, în care sunt nominalizate râul Citarun din Indonezia, în bazinul căruia trăiesc 5 milioane de oameni, din care mulți folosesc apa sa ca sursă din care alimentează gospodăriile; râul Yamunna, din India,

afluent al Gangelui, ce traversează capitala Delhi, și constituie colectorul de gunoarie al zonei dar și sursă de apă pentru milioane de indieni. Orașul Linfen (China) cu cel mai poluat aer din lume determinat de activitatea de extracție a cărbunelui și utilizarea acestuia în termocentralele din zonă sau „Girul nord Pacific”, groapa de gunoi a oceanului Pacific, zonă în care converg și se acumulează determinat de curenții marini rezidiile existente în imensitatea acestei acumulări de apă... Activitățile extractive de minereuri din Kabwe (Zambia) și Appalache (West Virginia, SUA) au generat din exploatarea miniere și prelucrarea minereurilor obținute din această activitate a zonelor un mediu toxic infestat cu plumb, cadmiu sau rezidii de la prelucrarea cărbunelui... În mod similar depozitarea rezidiilor chimice sau cele rezultate din activitatea nucleară generează pe termen lung o poluare masivă care crește mortalitatea în zonă...

În rândul catastrofelor ecologice produse de activitatea omului, catastrofe care au influențat pe termen lung ecosistemele zonelor, se pot enumera „tragedia nucleară de la Cer-

nobâl”, produsă la 26 aprilie 1986, cel mai mare dezastru produs de om care, a determinat decesul a 60.000 de persoane și afectarea altor peste 2 milioane de oameni, „accidentul din 2 decembrie 1984 de la uzina de pesticide din Bhopol (India)” cu 15.000 de victime și afectarea cu cianuri a peste 500.000 persoane, „focurile din Kuwait” determinate de incendiarea puțurilor petroliere din zonă sau „tragedia din Alaska” generată de avarierea unui petrolier și deversarea în ocean a 50.000 mc de petrol care a afectat fauna și flora acvatică... modificarea ecosistemului zonei „mării Aral” ca urmare a utilizării apelor râurilor Amudaria și Sârdaria pentru irigarea suprafețelor aride din Asia centrală (în acest caz catastrofa produsă generând diminuarea apei mării Aral cu 90% a condus la distrugerea ecosistemului zonei, o catastrofă fără egal, produsă de activitatea omului ce nu mai poate fi remediată) ...Exemplificările se pot continua pentru a sensibiliza opinia publică în scopul adoptării de măsuri care să producă efecte durabile și conservarea ecosistemelor din zonele în cauză ce pot fi afectate în mod ireversibil...

Autorul semnalează prezența unor fenomene ce uluiesc oamenii... În eseu „Triunghiul morții din Marea Neagră” sunt prezentate fenomenele ce se produc în zona Insulei Șerpilor, pe o suprafață de aproape 8-10 kilometri pătrați, (zonă aproximativ triunghiulară în care se manifestă o formă stranie de magnetism, anomalie magnetică ce se deplasează în prezent spre Sulina, determinând dispariții misterioase de vase, avioane... Zona este ocrotită de navigatorii ce traversează frecvent arealul în cauză...)

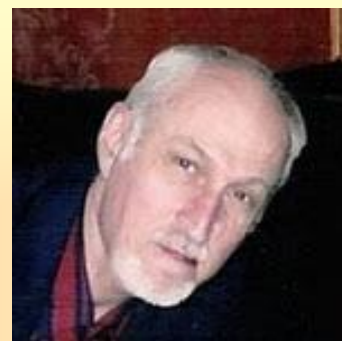
Sunt o multitudine de prezenți în care se abordează varii teme, ce interesează omul contemporan: viața, longevitatea, bolile cu impact major în societate („Maladii ale epocii moderne”), internetul, problema OZN-urilor sau a extraterestrilor, etc., motiv ce ne determină să recomandăm cu căldură parcurgerea filelor volumului, pe care-l considerăm o „microenciclopedie” din care se pot extrage cu-șoșințe utile fiecăruia dintre noi, dar în același timp acesta apreciem poate constitui o „microinstrucțiune” ce trebuie asimilată și aplicată de fiecare dintre noi în scopul de a asigura perpetuarea ființei umane pe Terra!

Boris MARIAN

Zăludă

Copiii nu se fac peste noapte, nici fructele coapte,
nu știi, zăludă, cu cine ești rudă,
rupe-mi o pleoapă, am să te pot recunoaște,
fiul tatălui tău, hău din hău, cu cât ești mai modest, treci la rest,
de ce să iubești moartea dacă, romană, sarmată,
n-ai înțeles bucuria unei păsări cântând,
nici strălucirea în ochii profesorului de Gând,
ai grijă ce vorbești, îmi șoptește,
te aud copiii și te spun lui nea Pește.
Iar o idee este mai importantă decât o catedrală,
spune spânul închinându-se pe ascuns,
ferește-te să devii victima adevărului,
omul își suflă nasul cu putere, dar adevărul creator de iluzii?
Viața-i frumoasă, palpită, ca o pipiță,
O bomboană îți schimbă gustul,
Naiv ca o gură de incendiu,
El știa că afectarea este semnul indiferenței,
Vântul sufla mai ușor ca o frunză,
Casele păreau solfegii solidificate,
Băltoacele aurite de soare ne orbeau,
Vorbeam și ne certam în gând,
Tăceam ca două afeturi de tun.

Boris Marianisme

Zei, zei și iar zei

Umbre, shadows, trei ani la pușcărie,
Un om solid, nu te lua de el,
Totul e să-ți pierzi vremea,
Fă exerciții fizice și psihedelice,
Prăbușit foarte jos, în adânc,
De profundis, te rogi de zei mai mari și mai mici,
Dumnezeu o să privească ironic,
Nici un condamnat nu este vinovat, așa e Legea,
Nici cei duși la execuție, cam macabră chestia,
Norocos vei fi, de vei găsi pe cineva acasă,
Ultimele clipe sunt cele mai grele,
Vorbești cu un om, afli a doua zi că nu mai este,
Mincinosule, de unde vii?
Mmm, mormăi Shadow, vine furtuna.
Ne împachetăm lucrurile, ieșim, ne așteaptă zeii.

Eugen DEUTSCH

Janet NICĂ

SONET (ne)VEGETARIAN

Eu nu sunt amator de ceai
Ci doar de whisky-adus în țară
Cu o corabie stelară
Deși mi-ar da dureri de mai,

Sau m-ar lăsa fără de grai
În încercarea-mi temerară
De-a trage-aroma sa pe-o nară
Precum haiducul Șapte-Cai,

Și alte chestii-mi sunt pe plac:
Un scotch, o piesă de Shakespeare,
Ori o siestă-ntr-un hamac...

Deci scriu aici cu tibișir:
E cert că alcoolul fierbe
Dar... nu se bagă în proverbe!

SONET ANTI-ZODIACAL

Nu cred că-i bine să fii taur
Contrat cam des de-un lăncier
Cu sulița-i din strașnic fier
De parcă luptă c-un balaur.

Cred că acel cu fuse faur
Al zodiilor cu mister
A fost un fel de pișicher
Ce aștepta un ban de aur.

Sunt OM (mă bucur!) din născare
Și cred că e o treabă bună...
Deci, mă întreb: E bine oare

Mari coarne soața să îți pună?...
Căci de ești TAUR poți fi bou
Și pentru bancuri ești... erou!!!

SONET VIVANT

Am înțeles că ești o fiară,
Că nu iubești străbunul CEAI,
Luceafăr pe picior de plai,
O teoremă populară.

Tu vrei o țuică mai amară
Să simți pe limbă veseli cai,
Și dacă whisky vrei să ai,
Îți dau rețeta de la țară:

Să fierbi în oală atingic,
Cu odogaci și bibernil,
Cu sămăchișe, borangic,

Pipaci și cabă, arpagic,
Și franținel... De bei un kil,
Te culci bătrân, te scoli copil!

SONET CURAT REAL

De ce, maestre, nu mă mir
Că omul nu-i, în toate, om?
Și omul e, adesea-n pom,
De l-ar chema chiar Trandafir!

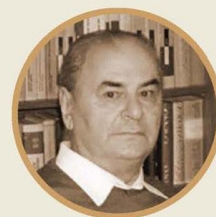
Nu vezi că veselul delir,
Băgându-și coada în atom,
Făcu măgar din om bonom,
Umor din zei de glaspapir?

Să pară-atunci un lucru nou
S-afirm că broasca este graur?
Căci de la CER primești cadou

Un fel de regulă de aur,
Anume: să te naști ca TAUR
Cu șansa de-a ajunge... BOU!

**Cărți primite
la redacție**

Viorel Dianu

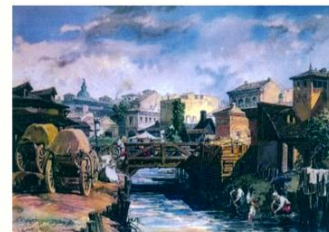
**FANTEZII
ILUMINATE**

OPERA OMNIA
PROZĂ SCURTĂ CONTEMPORANĂ

Ștefan Lucian MUREȘANU

**MĂRGELELE
DIN
CHIHlimBAR**

(roman istoric)

Editura Victor

IONEL POPA

**RECITIRI DIN
LITERATURA ROMÂNĂ
- II -**

Editura Criserv
2009

Ioan UASIU

Poezia este „calea spre lume” a scriitorului Geo Galetaru

Geo Galetaru, neobositul și talentatul poet al Banatului, a debutat în presa literară din partea de vest a țării, prin 1970, pentru ca debutul său editorial să fie marcat prin tipărirea volumului de poezii „Inefabila ninsoare” la Editura Facla din Timișoara, în 1981. De atunci și până în prezent a mai tipărit vreo 20 de volume, proză scurtă, poezii, un roman și

poezii pentru copii. În paralel, Geo Galetaru a publicat în paginile unor prestigioase reviste din țara noastră și cronici literare referitoare la cărțile unor confrăți. Recent a pus bazele, la Dudeștii Noi, acolo unde este profesor la școala din localitate, unei minunate reviste literare, căreia i-a găsit un inspirat titlu „Sintagme literare”.

Volumul „Calea spre lume”, apărut anul trecut la binecunoscuta editură Eurostampa din Timișoara, este unul al metaforei adânci, al sărbătorii cuvintelor, al purității și sincerității. În poemele sale, poetul se dovedește a fi un bun cunoscător și mânuitor al limbii române, un adevărat șlefuitor al cuvintelor, cu care, adeseori, se joacă frumos, impresionând astfel cititorul.

„În ea se scaldă aceste iluzii fosforescente/care trec prin viața ta ca niște gândaci aurii.” (Acele iluzii fosforescente - pag. 61), „și timpul crește în urmă

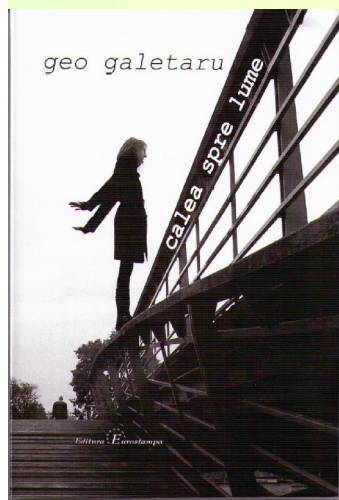
ca o ciupercă otrăvitoare” (Îngerul taie noaptea în felii - pag. 65), „copacul se pricepe prea bine/ să moară în picioare” (Calea spre lume - pag. 66), „vine un sens auster să se adape/ la fântânile pribegie, doar sufletul/ își plimbă rănile pe cerul înstelat.” (Doar sufletul - pag. 80), sunt doar câteva dintre metaforele memorabile pe care ni le oferă, generos, acest poet constant în demersul și discursul său liric.

Elaborate cu patos și fervoare, versurile pe care ni le pune la îndemână, de fiecare dată, Geo Galetaru, sunt captivante și ușor de memorat: „...fericirea ca un salt peste clipe/ ca o respirație scurtă între două dezastre... lăsați-mă să-mi sprijin fruntea/ de muntele acela de gheață” (Vinovăția lucidă - pag. 154), sau „acum învăț din mers sintaxa umbrei/ mă așteaptă la colț o glorie sălbatică” (Sintaxa umbrei - pag. 99). Chiar dacă poetului îi place să cultive versul alb și mai puțin versul

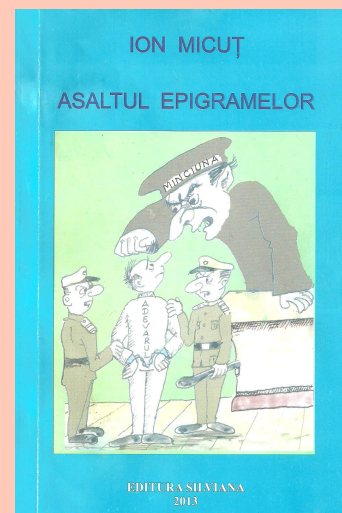
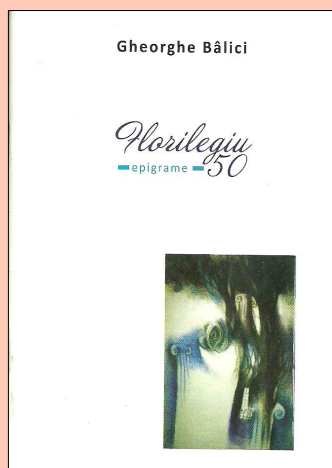
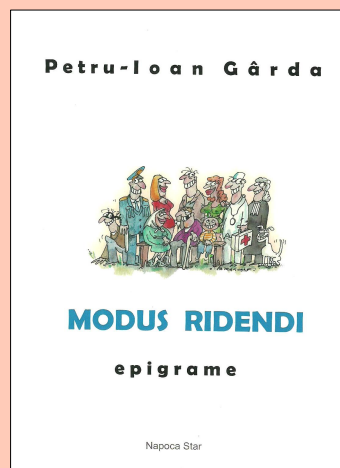
clasic, cu ritm și rimă, poeziile sale au o muzicalitate interioară, shakespeariană, amintindu-ne pe alocuri și de regretatul Nichita Stănescu.

Ambițios din fire, Geo Galetaru se află, așa putea spune fără teama de a greși, într-o permanentă competiție cu sine însuși, poeziile incluse în acest volum lăsând impresia unor mici vulcani ce erup în momentul când nici nu te aștepti: „precaritatea-și găsește reversul/ în tandrele apocalipse, iernatice/ dinastii ale renunțării, și deodată/ această flacără amară mutilându-ți destinul” (Obiectele și visarea - pag. 171).

Consecvent cu sine însuși, ca poet al metafizicii solare, versificând într-o limbă modernă, debordantă, Geo Galetaru reușește să ne dovedească și să ne convingă cu fiecare nou volum tipărit, că este mereu un poet capabil de nebanuite surprize. Iată de ce, așteptăm cu interes următoarele-i volume de versuri.

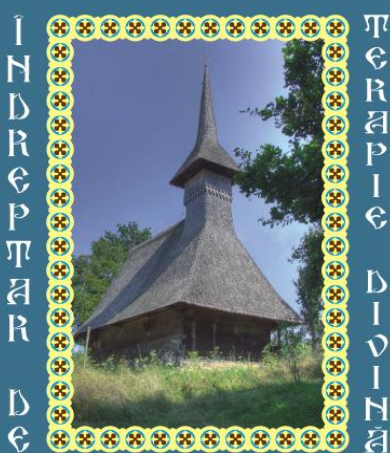
Cărți primite la redacție

Sorina-Mihaela BOTIȘ

Îndreptar de terapie divină

Pr. Radu Botiș
Cezarina Adamescu
Constantin Vlaicu

„Îndreptar de terapie divină” - breviar sufletesc - poate reprezenta o „carte de căpătâi” și un „îndreptar” de mult folos pentru fiecare dintre noi care acceptăm întru totul că Mântuitorul Iisus Hristos a coborât din slava cerească, luând chip de rob, pentru ca omenirea să fie reabilitată și absolvită de păcatul neascultării protopărinților noștri.

Structurată în cele trei cărți: „*Pâine pentru suflet - Sfaturi creștine*”; „*Reflecții creștine. Gândește-te la sufletul tău*”; „*Modelul sfinților*” - și presărate, precum câmpul cu grâu cu macii, poemele creștine, atât de înmiresmate, lucrarea părintelui Radu Botiș se vrea o reală povătuire, dar totodată și un semnal de alarmă atât pentru copilul care începe să cunoască rolul și rostul pe care îl reprezintă viața împlinită cu fapte bune, cât și pentru omul matur care trebuie să fie pregătit în permanență pentru întâlnirea cu Salvatorul său. Rugăciunea, smerenia, răbdarea, înfrânarea, învățătura adevărată, încercările, puterea harului divin, credința, nădejdea și dragostea, trebuie să încerce inimile noastre, căci fără de toate acestea, trăim în zadar pe pământ. Omul, fiind creat pentru preamărirea lui Dumnezeu, poate să deslușească în aceste învățături, lesne de parcurs, frumusețea „unui cer și a unui pământ nou” - pentru

împlinatorii voii Tatălui Ceresc.

Încă din școală (în cadrul orelor de religie), dacă vor fi cunoscute aceste „*Sfaturi...*”, vor contribui, cu siguranță, la formarea adultului de mai târziu; copilul de azi va conștientiza că și el face parte din rândul acestei Biserici Luptătoare de pe pământ, contribuind totodată la mărețul plan de mântuire pentru care Cel fără de păcat s-a supus voii lui Dumnezeu, ajungând să fie răstignit pe cruce pentru păcatele și fără-delegile noastre. Hotărât să lupte împotriva răului, întru desăvârșire, creștinul va reuși să aprofundeze rostul încercărilor prin care trece adeseori, având în conștiința sa porunca răbdării și a iubirii.

Acceptând faptul că toate în această viață sunt îngăduite asupra noastră, cu voia lui Dumnezeu, cel credincios va găsi întărire, hotărât să păzească ceea ce Creatorul tuturor celor văzute și a celor nevăzute îi cere.

Parte a unei lucrări mai ample, prezenta carte vine în întâmpinarea celui ce va parcurge aceste pagini, deschizându-i perspectiva nesfârșitelor bucurii cerești.

Cu această nădejde de netăgăduit, luând crucea pe umerii noștri în fiecare zi, purtând-o cu demnitate dar și cu dragoste, aceasta va deveni mai ușoară, căci va fi purtată cu mulțumire și resemnare, așa cum au purtat-o și Sfinții lui Dumnezeu, conducând în cele din urmă la bucuria nemeritată, glasul Drep-tului Judecător găsindu-și împlinire: „...*Veniți, binecuvântații Părintelui meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*” (Mt. 25, 34).

Și faptul că lucrarea apare sub formă colectivă, alături de alți doi scriitori laici, dă răspunsul la problemele ce frământă omenirea și alcătuiesc noi modalități de expresie sacră, Cuvântului bun și ziditor al lui Dumnezeu, așa cum îl percepe creștinul zilelor noastre. S-a ales această modalitate de tratare a temelor creștine, din puncte de vedere diferite și cu mijloace deosebite, pentru a se distinge varietatea gândirii omenești, dar și pentru a sublinia că, fiecare în statutul său de viață îl poate sluji cu credință și devoțiune pe Iisus Hristos, Mântuitorul nostru.

Llelu Nicolae
UĂLĂREANU (SÂRBU)

Ceresc

Dintr-o închipuire în alta

La cumpăna nopții stelele își mascau privirea, fluviul prindea în brațe apele zbuciumate, gândurile se înșirau în perdele la orizont prin care femeile priveau lumea cu tălpile goale pornită pe drumuri,

cum cuvintele neascuțite pe nici un tăiș de iubire visau îngemănarea coapselor cu întunericul și o căldură somnoroasă sub piele.

Cât de vinovat poți fi să rămâi undeva uitat, cineva să te găsească fără identitate și să te crezi mai departe important iubit chiar.

Nu știu dacă Dumnezeu mai e în tine în orice loc ai însera sau dacă aici trebuie să ajungem cu toții când moartea ne va face cu ochiul și ne prefacem că n-o vedem.

Fără să știe până unde

Plânge într-o încăpere a inimii el nevăzătorul închis în sine, omul cu gândurile dispuse pe verticală într-o coloană prin care urcă visele.

Pune flori sub tălpile femeii și o sărută mai sus de glezne, cuvintele nu se mai spun, se ating ochii lor prind cerul sub pleoape.

Simt cum noptea se dezvelește de întuneric, sub hainele ei fluide pielea arde și te cară prin sângele-i feciorelnic ca pe o madonă prin vis. Luminând întinderea albă a somnului vede plinul paharului ca ajutor și până la istovire se aruncă în luptă cu armele pe care nu le mai are.

Când totul trece ca o vizită medicală bucuria se ascunde în alb timpul îngemănat cu un fluviu curg mai departe fără să știe până unde.

Dorina MĂGĂRIN

Prima enciclopedie poporală în limba română (1898-1904) și aportul bănățenilor la editarea ei

La sfârșitul secolului al XIX-lea, concomitent cu procesele de integrare a Transilvaniei, Maramureșului, Crișanei și Banatului în Ungaria, poporul român a reușit să instituționalizeze și să dezvolte un sistem administrativ-confesional-cultural național autonom, centralizat și coordonat de Mitropolia greco-ortodoxă din Sibiu, de Mitropolia greco-catolică din Blaj și de unele asociații culturale, între care ASTRA (Asociația Transilvană pentru Literatură și Cultură Poporului Român), fondată încă din 23 octombrie 1861, la Sibiu, a avut rolul cel mai activ.

Mai mult decât în celelalte unități administrative majoritare românești din Ungaria, dar și față de România, în Banat a existat o bază socială continuată, de asimilare, transmitere și creativitate culturală, mai largă decât media națională și această bază a avut capacități inegalabile de integrare comunitară-națională a culturii, corespunzătoare dezvoltării economice, sociale și politice și între anii 1867-1918.

Predominanța relațiilor interculturale în viața Banatului a fost determinată de existența unei originale comuniuni administrative, economice și culturale, ca în nici o altă unitate administrativă-teritorială majoritară românească, din fosta Austro-Ungarie, comuniune determinată mai ales de toleranța și relativa libertate a relațiilor culturale, de administrația militară specifică, bazată pe

comunioanele militare-familiale din fostul teritoriu grăniceresc al *Regimentului româno-bănățean nr.13* și al *Companiei 12 Berzasca* din *Regimentul sârbo-bănățean nr.14*, de administrarea încă din 1855 a domeniilor S.T.E.G.-ului, respectiv administrarea Societății imperiale și regale privilegiate de stat a căilor ferate (Kaiserliche und Königliche privilegierte Staatseisenbahngesellschaft).

Existența în Banat a unei pleiade culturale unice a fost tocmai rezultatul socializării culturale excepționale, mai ales prin intensificarea și generalizarea formelor comunitare ale educației școlare și prin dezvoltarea relațiilor interculturale între toate comunitățile naționale regionale.¹

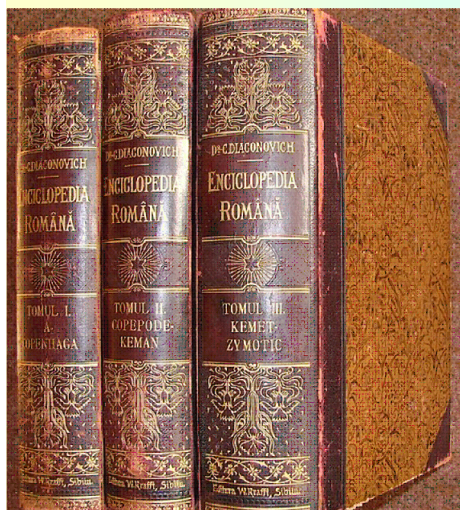
O asemenea efervescență culturală i-a inspirat și motivat și pe coautorii „cărășeni și severineni” ai primei enciclopedii naționale², coordonați de Cornel Diaconovici, originar din Bocșa Montană. Dintre acești coautori am reținut pe Iosif Bălan, profesor din Caransebeș (economie), Alexandru Balaș (Lissa), magistrul silvic din Caransebeș (silvicultură), Ioan Boroș, canonic din Lugoj (liturgică), Aurel Cosma avocat din Timișoara (jurisprudență), Adrian Diaconu, arhitect din Bocșa Montană (arhitectură), Vincențiu Grozescu, protopop din Lugoj (istoria Banatului), Aurel Iana, preot din Maidan (folclor), Sofroniu Liuba, învățător din Maidan (folclor), Mihai Pop, medic din Găvojdia (medicină), Constantin Popazu, medic din Caransebeș (medicină), George Popovici, protopop din Lugoj (istoria bisericii), Radu Demetriu, episcop din Lugoj (istoria bisericii), Radu Iacob, notar din Lugoj (teologie), Ilie Trăilă, avocat din Oravița (etnografia Banatului), Victor R. Vlad Delamarina., sublocotenent din Lugoj (marină), Iuliu Vuia, învățător din Comloșul Mare (biografie), Ștefan Velovan, bănățean din Rusca-Montană, profesor stabilit la Craiova (pedagogie).³

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea s-a continuat în Banat o pătură liberală, cu venituri anuale ce depășeau 100 florini, formată din așa numiții «viri-bărbați» sau

«viriliști». Aceștia, alături de numeroși țărani și meseriași vor constitui cvasi-totalitatea consumatorilor de presă, dar și finanțatori sau cofinanțatori ai publicațiilor, colaboratori, editori sau redactori.

Apariția enciclopediei nu a fost întâmplătoare, mai ales că o astfel de operă presupunea vaste cunoștințe, o bună organizare și foarte mulți bani. Publicistul Valeriu Braniște afirma că ideea de a scoate o enciclopedie i-a venit lui Cornel Diaconovici înainte de a se fi stabilit la Sibiu, pe când se afla în Timișoara⁴. Ion Clopoțel, un alt publicist apropiat de al enciclopeditului Diaconovici, precizează în cartea *Amintiri și portrete* că în fiecare an, Diaconovici făcea câte două-trei călătorii la București pentru a completa șirul colaboratorilor⁵ și că „pentru enciclopedie a încheiat contract cu editorul Krafft luându-și răspunderi și garanții materiale cu propria sa avere. Fără astfel de asigurări materiale pozitive, cele mai grandioase proiecte ar fi fost spulberate în vânt. Diaconovici nu era omul hazardului, ci al socotelilor exacte. Se așeza pe temeiuri solide, de nezdruccinat.”⁶

Conștient de însemnătatea „enciclopediilor populare” apărute la toate popoarele culte, Comitetul central al Asociațiunii Transilvane pentru Literatură Română și Cultura poporului român a decis, în ședința din 7 februarie 1895, publicarea *Enciclopediei Române*, iar conducerea acestei lucrări a fost încredințată membrului și prim-secretarului Corneliu Diaconovic. În „Cătră publicul cetitor român” din tomul I se ține cont de limitele culturale - înștiințarea sau informarea și realizarea prin informare a unor obiective culturale, sociale și comunitar-naționale prioritare, strategice, obiective raportate la istoria de atunci și la istoria viitoare, atât a autorilor articolelor, cât și a comunităților pe care acești autori le reprezentau. Tot aici se menționa: „Enciclopedia Română va cuprinde cel puțin 2 tomuri de câte 60 coale de tipar, și va apare în editura librăriei W. Krafft în Sibiu, în fascicule de câte 6 coale, cu numeroase ilustrațiuni și harte. În caz de

trebuință se va da publicațiunii o întindere mai mare”.⁷

Întinderea enciclopediei era impresiionantă pentru acea vreme întrucât cuprindea 37.622 de articole. Diaconovici, „în întocmirea *Enciclopediei*, nu s-a aventurat într-un câmp neștiut, ci cunoscând mai multe ediții străine de acest gen și-a ales un model german, respectiv *Meyer's Conversations-Lexicon*, din care a preluat unele titluri de articole”.⁸

Ideea conducătoare a *Enciclopediei Române* a fost „a deschide o nouă și bogată resursă pentru înăvuierea culturii și întărirea conștiinței noastre naționale”,⁹ iar modalitatea de lucru „a fost întocmirea de fișe, stabilirea numărului de termeni, domeniul de activitate, stabilirea colaboratorilor pentru sistematizarea lucrării. Coordonatorii enciclopediei au stabilit următoarele reguli pentru un conținut unitar: ortografia, alfabetul, estensiunea, obiectivitatea, punctualitatea...”¹⁰

În realizarea enciclopediei, Diaconovici apelează la celebritățile contemporane ale științei și literaturii, români și străini. Deși la textul lucrării au fost implicați circa 200 de autori, cei care au rămas credincioși acestei munci colosale au fost până la urmă în număr de 172.¹¹

Referindu-se la atragerea colaboratorilor care nu erau salariați, Diaconovici afirma: „mulțumită legăturilor personale ce le aveam încă de mai înainte cu o mare parte a cercurilor literare românești, apoi mai ales în urma sprijinului ce mi l-au dat mai mulți bărbați distinși din Regat mi-a și succes a angaja un imponent grup de autori din toate ramurile științifico-literare.”¹²

Cu prilejul împlinirii unui secol de la publicarea ultimului tom al enciclopediei, în 2004, academicianul Eugen Simion menționa că „Niciodată până atunci n-au colaborat în vederea vreunei lucrări atâția savanți din toate domeniile...”¹³ și că „Enciclopedia română a rămas o sursă de informații neegalată încă, în mod special în privința personalităților, evenimentelor și datelor de epocă.”¹⁴

Enciclopedia a fost publicată atât în volume, cât și în fascicule. Cele trei volume se prezintă într-o elegantă ținută tipografică, având coperta din carton presat, cotor și colțare din piele neagră, cu decorațiuni din motive vegetale și geometrice imprimate auriu. Forțat este din hârtie decorativă cu vrejuri de acant și textul imprimat pe hârtie velină de bună calitate - dau lucrării trăsături specifice cărții bibliofile.¹⁵ Opul enciclopedic apărut în trei volume, legate luxos, costa 80 de coroane, iar nelegat, în fascicule, costa 70 de coroane.¹⁶ Apariția fasciculelor era le-

gată de inițialele alfabetice în care se încadrau articolele, iar difuzarea lor se făcea prin abonamente, acestea reprezentând sursa primară financiară pentru editor. Cealaltă sursă de finanțare a editării enciclopediei o reprezenta „difuzarea volumelor întregi, legate frumos și cu o ținută demnă de orice publicație europeană”¹⁷ prin librării. Deși costurile editării enciclopediei s-au ridicat la „aproape 100.000 de coroane, Asociațiunea nu a trebuit să jertfească nici un singur filer pentru ea.”¹⁸ deoarece Diaconovici, pentru a ocoli orice risc din partea editurii Krafft, a lansat liste de abonamente.¹⁹ Fasciculele apăreau la un interval de 6 săptămâni, iar costul uneia era de 1 filer în Banat și Transilvania și de 2,50 lei pentru România. Fasciculele se puteau procura numai în tom întreg (alcătuit din 10 fascicule), iar achitarea costului se făcea anticipat pentru minim o fascicolă sau un tom.²⁰

În perioada când a fost terminată editarea enciclopediei, în septembrie 1904 s-a ținut la Timișoara Adunarea generală a ASTREI. Cu acest prilej s-a votat să se mulțumească tuturor celor care au contribuit la terminarea unei opere ce părea a fi o utopie.²¹

La terminarea enciclopediei, Diaconovici era îndreptățit să constate: „Enciclopedia Română este fără îndoială cea mai vastă și mai complicată dintre toate publicațiile apărute până azi în limba română”.²² În fața criticilor și reproșurilor, firești și inevitabile, Diaconovici precizează că enciclopedia i-a reclamat o muncă imensă de opt ani²³ și că atunci când unii colaboratori nu au răspuns, a fost nevoie să pună la dispoziție propria-i bibliotecă, compusă din peste 5000 de volume, precum și cărțile ce le-a cumpărat pentru redactarea Enciclopediei.²⁴

În semn de recunoaștere a meritelor lui Diaconovici pentru editarea acestei premiere în lexicologia românească *Enciclopedia Română* este distinsă cu Medalia de Aur la Expoziția științifică de la București din 1903.²⁵

Structura enciclopediei și modul concret cum au fost selectate informațiile, precum și predominanța unora sau altora dintre informații au determinat specificitatea culturală și istorică a acesteia, i-au conferit *Enciclopedia Române* o valoare documentară și originalitatea, în contextul general al societății.

Nu am fi reușit, să redactăm această lucrare, fără sentimentul apartenenței totale la viață și drama continuă a poporului român atât în epoca modernă cât și în cea contemporană, pe care prea puțini istorici naționali și străini le-au sistematizat; în acest sens, conștim și noi la actualitatea concluziei pesimiste, exprimate acum mai bine de șapte decenii, de Virgil Birou: „Limba, trecutul, arta populară, folclorul bănățean

întreg, încă nu au fost studiate, decât de amatori, iubitori pasionați ai gliei autohtone. Învățați, esteți și etnografi încă nu au deprins din lucruri și fenomene legile diriguitoare ale firii și ale manifestărilor românești pe plaiurile, prin munții și prin câmpiile bănățene.”²⁶

Note

¹ Biblioteca Județeană „Paul Iorgovici” Reșița, *Un enciclopedist român aproape uitat: Dr. Corneliu Diaconovici*, Reșița, Editura Timpul, [s.a.], p. 27-34

² *** *Enciclopedia română*, tomul I, II și III, Sibiu, Editura W. Krafft, 1898, 1900, 1904

³ Ibidem, „autorii Enciclopediei Române” + primele pagini, nenumerate

⁴ Valeriu Braniște, *Amintiri din închisoare*, București, Editura Minerva, 1972, p. 258

⁵ I. Clopoțel, *Amintiri și portrete*, Timișoara, Editura Facla, 1973, p. 136

⁶ Ibidem, p. 131

⁷ *** *Enciclopedia Română*, Sibiu, Editura și Tiparul lui W. Krafft, 1898, tom. I („Cătră publicul cetitor român”)

⁸ Vasile Petrica, *Dr. Corneliu Diaconovici (1859-1923) - enciclopedist și ambasador al culturii române*, Reșița, Ed. Tim, 2009, p. 191

⁹ *** *Enciclopedia Română*, Sibiu, Editura și Tiparul lui W. Krafft, 1898, tom. I (prefață la tomul I).

¹⁰ Petru Istrate, *Contribuții brașovene la realizarea și editarea Enciclopediei Române*, „Transilvania”, (2004), nr. 9-10, p. 100

¹¹ Vasile Petrica, *op. cit.*, p. 190

¹² Dr. C. Diaconovici, *Enciclopedia Română. Raport despre terminarea publicațiunii, prezentat Comitetului central al „Asociațiunii”, în ședința sa din 31 martie 1904*, „Transilvania”, XXXV (1904), nr. 2, p. 55

¹³ Eugen Simion, *Mesajul Președintelui Academiei Române*, „Transilvania”, 9-10 (2004), p. 2

¹⁴ Ibidem

¹⁵ Biblioteca Județeană „Paul Iorgovici” Reșița, *op. cit.*, p. 46

¹⁶ Ibidem, p. 48-49

¹⁷ Vasile Petrica, *op. cit.*, p. 165

¹⁸ Ibidem, p. 168, apud. Dr. C. Diaconovici, *O dare de seamă*, „Transilvania”, Analele Asociațiunii, 1903, nr. 5, p. 219

¹⁹ I. Clopoțel, *op. cit.*, p. 135

²⁰ Vasile Petrica, *op. cit.*, p. 171

²¹ „Drapelul”, an IV, 11/24 septembrie 1904, p. 1, apud. Vasile Petrica, *Dr. Corneliu Diaconovici (1859-1923) - enciclopedist și ambasador al culturii române*, Reșița, Editura Tim, 2009, p. 193

²² I. Clopoțel, *op. cit.*, p. 134

²³ Ibidem, p. 135

²⁴ Dr. C. Diaconovici, *op. cit.*, „Transilvania”, 1904, nr. 2, p. 64

²⁵ Biblioteca Județeană „Paul Iorgovici” Reșița, *op. cit.*, p. 20

²⁶ Virgil Birou, *Năzuințe și realizări. Etape din viața culturală bănățeană*, Timișoara, Editura Institutului Social Banat-Crișana, 1941, p. VIII

Marin VOICAN-CHIOROIU

Din cuvinte-am sădit flori

Horă

Muzica și versurile:
Marin Voican-Ghioroiu

Din cu-vin-te'am să - dit flo - ri _____ În gră-di-na

Ra-iului, Dor — și nu-mai dor, Pentru fai-ma nea - mu -

lui, _____ Pentru fe - te și fe - - - ciori _____

Să le poar - te'n săr-bă - tori. _____

Din cuvinte-am sădit flori
În grădina Raiului,
Dor și numai dor!
Pentru faima neamului,
Pentru fete și feciori -
Să le poarte-n sărbători.

Amară pâine mănâncă,
Dorul de țarl-l usucă...
Dor și numai dor!
Jalea și plânsu-l îneacă,
E cuc singurel pe creacă -
Sete-i e și n-are apă...

Mama lui când îl năștea,
Mai bine-o floare sădea,
Dor și numai dor!
În grădina părintească...
Să rămână, să-nflorească.

Cine pleacă prin străini..."
Așa zic și cei bătrâni:
Dor și numai dor!
"Este floare printre spini,
Făr?ă apă, fără soare...
Se usucă și-apoi moare."

Lângă mamă să trăiască,
Cu dragoste s-o-ngrijească,
Dor și numai dor!
Bătrânețea să-i aline...
Să nu-mi stea singur în lume,
Să n-aibă dorul cui spune.

Românul care-și iubește
Plaiul, portul și limba,
Dor și numai dor!
Fericit e cât trșiește,
Si se află-n țara sa.

Ion C. HÎRU

Gluma când e spusă bine, O ascultă orișicine

Nu știu cum se face că, de vreo câteva săptămâni, încerc să scriu niște rânduri despre un prieten drag mie, mult iubit de întreaga noastră familie, dar nu am reușit acest lucru decât acum. Acest prieten a fost însoțit de noi în fața altarului sfânt al Bisericii din Domnești Muscelului, unde s-au legat prin cununie doi iubitori de muzică, de oameni și de Dumnezeu, Marin și Rodica: el - scriitor-compozitor talentat, ea - soprană renumită care împletește muzica populară cu cea clasică, excelând în amândouă, prin vocea sa remarcabilă.

Marin Voican (fiul lui **Ilie Voican** din Ghioroiu, cătunul **Delureni**, numit și **Dealul Viilor**) a fost mereu un împătimit al cântului și al jocului popular, un mare iubitor al folclorului românesc, stând sub aripa ocrotitoare a unchiului din partea tatălui, **Gheorghe Voican**, prim-violonist la Ateneul Român, cel care a intermediat apropierea lui **Marinică** de iluștrii rapsozi și interpreți de muzică populară, acesta ajungând să cunoască bine pe **Maria Tănase**, **Maria Lătărețu**, **Ion Luican** (și lista ar fi foarte bogată), venerându-i, iubindu-i, neîncetând nicio clipă să-i asculte, pe scenă sau cu alte ocazii, mai cu seamă prin cârciumi, unde celebrii cântăreți făceau ca mustul și pastrama, micii, fripturile și vinul rubiniu de **Delureni** să alunece mai bine pe gât, creând atmosferă.

Fiu de cârciumar, **Marin Voican** a privit atent, cu ochii și cu sufletul său de copil de la țară, la tot ceea ce oferea cârciuma, mai ales veselie, cântecul și jocul popular, toate stimulate de vraja unui vin bun, însoțit de mititeii (pârjolii la grătarul cu mangal ori cărbuni din lemn de prun) sau de pastarama

de noaten ce se topea în gură. Își amintește și acum destul de bine aceste imagini, încă neșterse din memorie și din suflet, reunindu-le în volumul intitulat **Amintiri din cârciumioară**, deși el însuși, culmea, nu este un admirator al lui **Bachus**, dimpotrivă.

„Bun e mustul când înțepă,
E ca gura de fecioară...
N-ai mai bea un strop de apă,
De m-ai picura cu ceară”.

Mare iubitor de poezie, **Marin Voican-Ghioroiu**, fost membru al Cenaclurilor marilor dispăruți **Eugen Barbu** și **Barbu Alexandru Iamandi**, a publicat volume de versuri, chiar și piese de teatru. Peste 1572 de pagini, în trei volume, intitulate **Inimă de mamă**, alte volume de poezii în care și-a dovedit talentul său deosebit, manevrând cu dibăcie metafora, prezentă chiar și în titlurile volumelor: **În grădina raiului folcloric**, **Cununi de flori pentru eroi** (volum prezentat în anul 2004, la București, fostului președinte american **George W. Bush**), **La fântâna de la Dealu** (culegere de melodii inspirate din zona Dealul Viilor și satele de pe valea Peșenii: **Poienari**, **Mierea**, **Ghioroiu**, **Herăști**, **Știrbești**, **Căzănești**, **Uliciuiu**, **Bălcești**, **Otetelișu**), **„Soartă, cine crede-n tine”** (care cuprinde și volumul **Lângă ieslea Domnului**), în care autorul preamărește, prin cântec, sacrificiul Domnului nostru **Iisus Christos**, jertfa Lui pentru noi. Poet, prozator, publicist, compozitor, muzicolog... **Marin Voican-Ghioroiu** le-a închinat genialului sculptor gorjean **Constantin Brâncuși** și „măiastra” marea doamnă - **Maria Tănase**, un musical **Ne vedem la Paris** în care cele zece piese, cuprinse în C.D.-ul **Sus, în Deal, la Peștișani** sunt interpretate de **Rodica Anghelescu**, soția maestrului, solistă a Ansamblului **Ciocârlia**. Volumele **Dragoste-am cules din flori** și **Timpului i-aș plăti bani** însumează 612 pagini inspirate de pe frumoasele plaiuri ale Dealului Viilor, imagini dragi, despre care spunea: „Aceste imagini de suflet le-am privit cu nostalgie din prispa casei bătrânești, le-am dat strălucirea frunzelor stropite de roua dimineții când soarele se trezește la viață, am pus în vers și melo-

die... cântecul păsărilor și freamătul codrilor nemuritori”. În acest locșor „plai de rai” Dealul Viilor, poetul compozitor a primit de la Dumnezeu lumina binefăcătoare a zilei, într-un frumos aprilie al anului 1941. Ziua a fost, cum spune, plin de haz, **Marin Voican**, una plină de semnificații: „Am venit pe lume pe 1 aprilie, pentru a păcăli fetele”. Dar nu a păcălit pe nimeni, cinstit și demn și-a purtat prin viață, cu onestitate și înțelepciune; crucea sa, de multe ori grea și plină de spini, însă de cele mai multe ori acoperită de cununile de flori din grădina raiului folcloric, de unde a cules multă dragoste de viață și de oameni. În volumul XXXIX **Personalități române și faptele lor (1950-2000)**, scriitorul ne prezintă, în cele 103 de pagini, o retrospectivă a vieții, o „filă a cărții mele”, cum se confesează adesea, aducând pioasă recunoștință Divinității pentru răgazul de a rememora evenimente, oameni și faptele lor. Și iată, acum, interesanta piesă de teatru - **Cu Anton Pann în cârciumioara „La Deșliu”**, prezentând momente inedite din viața aceluia care a creat melodia imnului nostru național „DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE” - talentatul **Anton Pann**, cel supranumit de **Mihai Eminescu**, „finul Peșelei, cel isteț ca un proverb”, nume de faimă dat de **voievodul limbii românești**.

Pe numele său adevărat **Antonie Pantolean Petroveanu**, acest personaj carismatic al unei epoci în plină transformare culturală este prezentat de autor în două ipostaze importante, în una petrecând alături de **Nicolae Filimon**, **Pannaiot Enghiu**, **Barbu Paris Mumuleanu**, **Chiosea (junior)**, **Marin Serghiescu**, **Mănescu** și alții, iar în a doua „biciuind pe cei de râsul lumii”, prin slovele „Poveștii...” sale, cusute strașnic în proverbe nemuritoare, valabile ieri, azi și mâine. Credinciosul cântăreț este prezentat și în alte ipostaze, îndrăgostit de nepoata stareței **Platonida** de la Mănăstirea „**Dintr-un lemn**”. Reușește să o ia de soție pe copila de optsprezece pe care o iubea, aplicând proverbul ce spune că „fuga-i rușinoasă, dar e sănătoasă!”

Căutând în multe rafturi prăfuite, răsfoind prin „cărțile sfinte”, scriitorul **Marin Voican-Ghioroiu** află că nația română nu a dus lipsă de genii care să-și slujească țara cu demnitate și credință. O mare parte dintre ei a intrat în negura uitării și ici-colo se ivesc cărțurari care, din dorința de a arăta ce fel de neam suntem, șterg praful uitării, scoțând din arhivele neamului românesc numele acestor mari oameni. Auzim astăzi vorbindu-se des-pre așa-zișii patrioți, îmbogățiți peste noapte, politicienii guralivi, fariseii, a-devărați Iuda, trădători de neam și țară, pe a căror vorbă nu dai nici două parale și toți își găsesc, cu prisosință, locul în vorbele de duh adunate de inegalabilul maestru Anton Pann, cel care ne-a lăsat adevărate nestemate, culese din înțelepciunea poporului nostru. Și iată-l pe **Marin Voican-Ghioroiu** prezentând în cartea sa, pe „**finul Pepelei**”, pe **Anton Pann**, și astfel aflăm, când o citim, că multe le „**beteșuguri**” ce îl caracteri-zează pe om, apar când nu ține cont de vorba cu tâlc a celor din jur, realitate pe care o trăim și astăzi, ajungând la starea de „râsu’-plânsu”, iar „**priete-șugurile ce nu se leagă, devin apă chioară de la moară**”, din cauză că sfaturile înțelepte „**pe-o ureche cum intrară, pe cealaltă și zburară**”. Profesorul, folcloristul, literatul de origine aromână, **Anton Pann**, cel mai important muzician al primelor decenii ale secolului al XIX-lea, este prezentat de **Marin Voican-Ghioroiu** cu mult umor, ironie și respect, în cârciuma lui Deșliu, „**La încurcă lume**”, acolo unde vinul și rachiul curgeau „**ca Oltul și Siriul**”. Muzicianului **Anton Pann** îi plă-ceau și mândruțele („...**Popă dacă mă fă-ceam/ Jur, Mariță, eu la tine... nu iertam!**”). Cartea este o sinteză a „**Poveștii vorbeii**”, presărată cu proverbe și ziceri, adunate de **Anton Pann** din înțelepciunea poporului: „**Mâncarea e fudulie/ Dar să bei, e-o veselie**”, „**Fugi de lingușitori și de cei care te laudă**”, „**Capul omului când crește/ Câștigă ori păgubește**”, „**Câștigul m-ar bucura/ dar și munca e cam grea**”, „**Blestemul banului stă în vârful capului**”, „**Să ascuți cucul când cântă**”, „**Hoțul, chiar și când iubește, Hehe, la plată se calicește**”.

Versurile pline de tâlc, presărate cu ziceri și proverbe, nuanțate cu cântece (muzica și versurile de **Anton Pann**, ca de exemplu, „**Mult mi-e dor, surată, dor**”), dau o vioiciune aparte lucrării care, replică după replică, pare a fi o succesiune de imagini ale unei pelicule cinematografice. Modul interesant în care **Anton Pann** o scoate din mănăstire pe nepoata stareței **Platonida**, pe sora **Anica**, frumoasa care nu împlinise nici 18 ani, îndră-

gostită de profesorul de „muzichie”, este de-a dreptul nostim. În finalul scrierii sale, **Marin Voican-Ghioroiu** îl aduce în scenă pe Nastratin Hogeia, căruia Anton Pann i se adresează:

- „*Cât prin lume vei umbla,/ Tu la mine-i învăța:/ Haina îl face pe om./ Dar un proverb ne sfătuiește/ Tot omul haina croiește*”. (Cortina cade) „*Totu-i viu ca și-altădată/ Gluma dacă-i spusă bine/ Cu plăcere e gustată.*”

Epilogul scrierii ne aduce în vremurile noastre: „*Marele Pann, de-ar fi știut/ Cum roata vieții s-a-nvârtit/ Vă spun cinstit: „Ar fi-nlemnit!”/ Azi, pe scena vieții cântă/ Lupii aclamați de turmă.../ „De-aia nu găsiți de muncă!”/ Ne-ar spune cel înțelept./ „I-ați ales să vă conducă/ Cu minciuni v-au tras în piept!”*”

Cartea este un elogiu adus marelui scriitor și compozitor **Anton Pann**, geniu al poporului român, cel care a slujit cu demnitate înaltul ideal al ridicării românilor prin învățătură, care a crezut cu tărie în păstrarea tradițiilor și obiceiurilor, culegând mereu vorbe de duh din „*grădina luxuriantă a talentului*”. Pann a scris „*un veritabil tratat de morală practică*”, spune Tudor Vianu. El anunță nu numai structura „*Hanului Ancuței*” al lui Sadoveanu, susține criticul, ci și, „*ca un „homo duplex” specific artei sud-europene, dimensiunea tragică a Greciei stătătoare din Isarlâcul lui Ion Barbu.*”

Marin Voican-Ghioroiu, acest oltean de

pe meleagurile Gorjului, acest adevărat patriot de pe Valea Oltețului, cum rar mai găsești astăzi, cu o asemenea sensibilitate, modestie și talent... ne-a dat spre citire și delectare o minunată frescă a timpului în care **Anton Pann** biciuia prostia, înfieră hoția și nu ierta fărâdelegea. După ce autorul ne-a prezentat dragostea înaripată dintre **Maria Tănase**, „*măiastra Gorjului*” și **Constantin Brâncuși**, „*Marele Hobițean*”, două personalități ce greu se vor mai naște, greu vor mai încolți în glia românească altele, ne duce acum în „*Cârciumioara lui Deșliu*” și ne înfățișează pe **Anton Pann**, cel care oferă prin ziceri și proverbe adevărate lecții de viață, izvorâte din înțelepciunea poporului român, snoave, unele piperate, care pot ustura chiar lumea zilelor noastre: „*Snoava-i bună și nu-i rea/ Când presari piper pe ea/ Mai o cobză, un țambal/ Dacă-i bal, să fie bal!*”

Bunule român Marin Voican-Ghioroiu, de aici, de pe meleagurile Basarabilor, de pe potecile ascunse ale lui Negru Vodă, din sălașul Anei lui Manole și al Sultânicăii, de aici, de unde încă se mai aud, parcă, zornăind zalele romanilor din Legiunea a XIII-a Gemina, care și-au durat castru pe aceste locuri, de aici, de pe cursul Râului Doamnei Clara, râu ce a scădat lacrimile, sângele, durerile și eroismul cuibului de vulturi numit „*Haiducii Muscelului*”, îți strâng mâinile și îți mângâie inima sensibilă, tremurândă, ce vibrează la istoria acestui neam românesc născător de MARI OAMENI.

Rembrandt - Parabola bogatului avar

Constelații epigramatice

Corneliu BERBENTE (n. 8.08.1938)

Născut în com. Stavropoleos (Moreni), jud. Dâmbovița. A absolvit Liceul „Ienăchiță Văcărescu”, din Târgoviște și Facultatea de Mecanică, Secția Aviație, la Institutul Politehnic București.

Profesor universitar la Facultatea de Inginerie Spațială a Universității Politehnice București, decan al F.I.S. (1981-1989, 2000-2004), șeful Catedrei de Științe Aerospațiale „Elie Carafoli” (2000-2008), prorector al U.P.B. (2002-2008).

Doctor inginer în aerodinamică (1970), conducător de doctorat (1986), peste 92 de articole de specialitate, 33 de contracte de cercetare științifică (3 în străinătate), 4 monografii, 14 manuale. Membru al *American Mathematical Society* și membru corespondent al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe (1996). Membru al Clubului Epigramiștilor „Cincinat Pavelescu”, din București (1982) și membru fondator al Uniunii Epigramiștilor din România. Membru A.G.I.R., membru fondator și președinte de onoare, al Cercului Epigramiștilor Ingineri ING-EPIGRAMA, din cadrul AGIR. Scrie epigrame și poezii, apare în publicații de gen, a primit mai multe premii pentru creațiile literare. Apariții editoriale: „**Epigrame... și altele**” (1996). Este inclus în peste 25 de volume colective de epigramă.

Inteligența

Inteligența-i calitate
Ce leagă prin diversitate,
Opusă deci prostiei, care
Dezbină prin asemănare.

Instructaj

Prostia, cât ar fi de crasă,
Nu are caracter de clasă!
Se precizează așadar
Că nu se trece la dosar.

Relativ și absolut

Privită-n formă colectivă,
Prostia este relativă.
Dar individual văzută,
Prostia este absolută.

Egalitate

Și eu fac parte dintre cei normali
Și pot ca să pricep, la o adică:
În fața legii toți suntem egali,
Dar nu și-n fața celor ce-o aplică.

Presa

Adevărul și minciuna –
Contradicție expresă!
Ca să faci din ele una
E nevoie și de... presă.

Transformare

Azi, țaranul de la noi
Nu mai are car cu boi,
Dar, în frunte cu primarul,
Satul are boi cu carul.

Trompeta

În țara proștilor (secretă)
Ar fi, se zice, o trompetă,
Sunând tot timpul „Adunarea”
Și niciodată... „Deșteptarea”!

Argument

Ignorant cu leafă mare?
Nu-i nici rar, nici de mirare!
Cum se spune românește,
Neștiința se plătește!

Atenție!

Să fiți, la clasele primare,
Cu ochii-n patru-nvățători:
Din foarte slabii la dictare
Se recrutează dictatori!

Unui șef intransigent

În orice chestii, cum văd eu,
Acordul lui se-obține greu
Și niciodată nu-i total:
Lipsește cel gramatical!

Separarea puterilor

Guvernul ne-a convins că-n stat
De-acum totul merge strună:
Puterile s-au separat,
Iar slăbiciunile se-adună!

Optimism

Că lumea merge spre dreptate
Speranțe sunt și optimism;
În drumul spre fraternitate,
Suntem deja la... nepotism!

Probleme

În propaganda ateistă
Probleme încă mai există:
L-au terminat pe Dumnezeu,
Cu dracul însă e mai greu!

Istorie

Istoria, se știe,
Se poate repeta,
Dar cei ce o vor scrie
Vor scrie altceva.

Corupție

Că-i corupția în floare
Tot românul înțelege;
Legea este în vigoare,
Dar vigoarea nu e-n lege!

Succese

Bărbatul prost se-ntâmplă des
Să aibă la femeii succes;
E prada care îi convine
Inteligenței feminine.

De gustibus

Vă e sau nu vă e pe plac,
Dar, după gustul sec al meu,
Femeia fără nici un drac
Nu are niciun Dumnezeu!

De 8 Martie

Natura astăzi, scumpă doamnă,
A-nmugurit ca și femeia,
Dar rod bogat va da la toamnă:
Acum de-abia e-n luna-treia.

Divorț

Prin firea lor se contrazic,
Să fie-alături nu mai pot,
Fiindcă el e de nimic,
Iar dânsa este prea de tot.

Unui chefliu

„E-n stare de ebrietate!”,
L-au acuzat, dar n-au dreptate:
Căci s-a-mbătat așa de tare,
Că de nimica nu e-n stare!

Virtute

Persoanele căzute
În patima beției
Au totuși o virtute:
Virtutea... inerției!

Ghicitoarea

Nespălată, desuetă,
Știe da în bobi amorul.
E complet analfabetă,
Dar citește... viitorul.

Urmarea pledoariei

Plătindu-l bine pe-avocat,
M-a zugrăvit atât de pur,
Că, după ce m-au achitat,
N-am fost în stare să mai... fur!

Epitaf

Ca om normal
Era banal.
Așa, ca prost,
Ce mare-a fost!

Constelații epigramatice

Vasile MATEI (18.08.1934-2002)

Născut în localitatea Răcățau, jud. Bacău; decedat în com. Ghimeș, același județ.

A absolvit Liceul „Ferdinand”, din Bacău (1954) și Facultatea de Geologie-Geografie, la Universitatea din București (1960). Doctor în geologie (stratigrafie), a lucrat ca inginer geolog principal la Întreprinderea de Prospekțiuni Geologice București, iar în ultimii ani de viață a fost profesor de geografie la Școala Profesională din localitatea Făget, com. Ghimeș, județul Bacău, școală căreia i-a pus bazele.

Membru al Clubului Epigrafiștilor „Cincinat Pavelescu”, din București și al Uniunii Epigrafiștilor din România, un timp redactor-șef al revistei „Epigrama” (serie nouă).

A scris epigrame și versuri pentru copii, a apărut în publicații de gen, a fost premiat pentru creațiile sale literare. Inclus în peste 40 de volume colective de epigramă.

Apariții editoriale: „Prafuri, pastile și fitile” (1994), „Terapie de șoc” (1997) și o carte de ghicitori pentru copii.

Filozofică

Greu să te refaci ca om –
Ne spunea un ins cu carte.
Pentru cei ce sunt în pom,
Orizontu-i prea departe.

Compensatie

Fabricăm cu mari speranțe
Inimi artificiale;
Însă fabricăm și gloanțe
Pentru cele naturale.

Verticalitate

În comunism de n-ai murit
Și ai rămas tot drept ca bradul,
Oricât ai fi de hăituit,
Azi nu te sperie nici iadul.

Logică

Se mai zice cum că omul
S-ar asemana cu pomul;
Deci, când omu-i necioplît,
Trebuiește altoit.

Universități particulare

Din facultăți particulare
Vin tinerii la angajare
Și fiecare-i întreat:
„La ce *butic* a-i învățat?”

Inerție

Muncitorii și-au dat seama
Cine jalea dirijează:
Și supuși își joacă drama,
Iar cei mari o dirijează.

Parvenitul

Despre dânsul unii zic –
Și-au dreptate fiecare –
Că-i tot omu-acela mic,
Însă într-un post mai mare.

Lovitură de stat

N-a fost greu ca să-l răstoarne
Pe sinistrul dictator:
Multe cozi avea la carne,
Dar mai multe de topor.

Evoluție

Sondajele aduc noi date:
Poporul nostru, peste ani,
Va fi cu romi, cam jumătate,
În rest vor fi numai... țigani!

Dilemă

Spre ea privirile îmi zboară:
Ce trup, ce coaste, ce rărunchi!
Aș angaja-o secretară,
Dar nu mai am așa genunchi!

Sosirea minerilor în București

Veneau în grupuri hotărâte
Și - ca să bată mai cu spor,
Aveau, pe lângă răngi și bâte,
Și câte-o... coadă de topor!

„În șah etern”

Nu știu pentru-a câta oară
Pe la colțuri vorbesc unii
C-ar muta regele-n țară,
Dar îl țin în șah nebunii.

Indecizie

Deși dorița o ardea,
Atât s-a bâlbâit femeia,
Că, pân' să spună că nu vrea,
Era deja în luna-a treia.

Inscripție

Stă scris pe-a trandafirului petală
C-atuncea când minciuna guvernează,
Democrația e originală
Și adevărul destabilizează.

După războiul atomic

„Învingătorule temut,
Acum, după război, ce faci?”
„Aș vrea s-o iau de la-nceput,
Dar nu găsesc loc prin copaci.”

Ambițioasă

Chiar zece fete, dac-ar face,
Nevasta ta tot nu se lasă:
Căci și-a dorit dintotdeauna
Să aibă și-un bărbat în casă.

Eradicarea corupției

Suma este colosală
Ce-au furat, dar nu mai scapă;
Sigur vor intra la apă...
În piscina personală.

Carul din Caracal

Zvonul senzațional
S-a întins ca o pelagră:
Carului proverbial
I-au găsit cutia neagră.

La un concurs de miss

Deși suntem noi în etate,
Eu n-am văzut înmănunchiate
Atâtea fete minunate,
Dar nici atâtea guri căscate!

Emanații prind rădăcini

Jos se adâncește drama,
Sus șampanie cu carul;
Nu-i mai schimbi cu epigrama,
...Ci cu parul!

Unui însetat original

S-a zvonit în lumea-ntreagă
Cum că mi-ar lipsi o doagă,
Dar la mine altu-i chinul:
Sunt întreg, lipsește vinul!

Însurat c-o floare

La însurătoare
Te-ai cam fript, Mitică!
Ai crezut că-i floare,
Dar a fost urzică.

Optimiștii

Unii-l cred și-i lucru trist,
C-ar fi neocomunist,
Dar, de-l cauți sub vopsea,
E un comunist sadea.

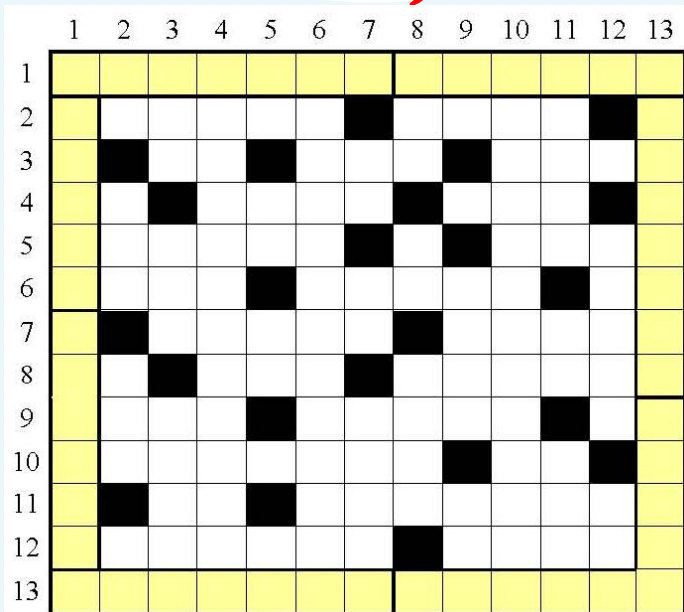
Unui fumător

„Nu fuma aici vecine
Tare-mi face rău tutunu’!”
„Nu mai face pe nebulu’
Crezi că mie-mi face bine?”

Nelu VASILE

Constelații rebusiste (fantezie)

ORIZONTAL: 1)... 2) Mod de a compătimi - Precursor al computerului. 3) Cere liniște la mănăstire! - Se împarte la doi - Între viață și moarte. 4) La mijlocul siestei! - Culoarea mătăsii nespălate - Petrecere recentă. 5) Înainte de practică - Pune mușchii în evidență. 6) Nu suportă amânare - Scoate sarea în relief - Conținutul contului! 7) Locul unei unități administrative - Îți face parte. 8) Jumătatea corpului! - Crește porcul - Camera femeii. 9) Dorință populară - Acoperă umerii femeilor (pl.) - Refăcute de două ori! 10) Îi datorează ceva - Vorbe atemporale! 11) Cleios în esență! - E deja numit la post. 12) Ține loc de prichici - A pregăti de ieșire. 13) ...

VERTICAL: 1) ... 2) Cal ce s-a pierdut! - Îi lipsește umezeala - Nu se amestecă de felul lui - Animalele din poiană! 3) Atributul terenului neted - Produsul unei păsări foarte mici - Dat în clocot. 4) Nu-i găsești sfârșitul (fem., pl.). 5) Miezușă! - Încăpe de două ori în cinci! - Ofertă nepoliticoasă - Suprafața paharului! 6) Nu pune condiții (fem.). 7) Ei nu duc lipsă de nimic - Blocat la un capăt! - N-a susținut examenul de maturitate. 8) Se aruncă la table - Așezate la mijlocul cortului! - Zeamă de... tărâțe. 9) Sunt puse primele în abecedar! - Colac de mătase - Tragere la țintă. 10) Odihnă între anii de studii (3 cuv.). 11) În locul acela - Conținutul tronului! - Înlocuiește strachina. 12) Face carul - Argument sigur. 13) ...

P.S.: La o dezlegare corectă, pe manșeta careului veți descoperi prenumele și numele unui membru al colectivului de redacție și trei dintre ipostazele în care este cunoscut de cititorii revistei *Constelații diamantine*.

Nelu VASILE

neva194987@yahoo.com

Epigrame

Unei soliste de muzică... ușoară
m-am distrat cu-o cântăreață
și-am plătit cât am promis,
dar frumoasa mea - isteată,
după aia a zis... biss!

Unui oltean, firește, gelos
îi băgai muiera-n seamă,
ca pe orice individă
și juvelele-are teamă
să nu fi rămas... gravidă!

Unui ardelean
îmi divinizez nevasta
și... ardeleanul - tembel,
o ține morțiș și basta:
vrea s-o gădile și el!

Altui oltean
l-am injurat de muieră
și el, brusc, din tam-nisam,
mi-a răspuns plin de durere:
da ce mă... muică nu am?!?

george FILIP, Montreal

Scritori olteni - în Dicționarul autorilor români contemporani

La editura „Ariel” din Ploiești, sub semnătura Alinei Kristinka (coordonator principal), Heliodorei Cătunescu și Carmen Cătunescu (coordonatoare) a apărut **„Literatura română. Dicționarul autorilor români contemporani (D.A.R.C.)”**. Dintre scriitorii Olteniei, cuprinși în acest dicționar, amintim: Mihaela Albu, Paul Aretzu, Ioan Barbu, Gelu Birău, Daniela Crăsnaru, Bucur Demetrian, Nicolae Diaconu, Viorel Dianu, Caius Dragomir, Nicolae Dragoș, Doina Drăguț, Horia Dulvac, Ion Dur, Florea Florescu, Ovidiu Ghidirmic, Gheorghe Grigurcu, Nicolae Manolescu, Miki-Dan Ionescu, Ion Maria, Florea Miu, Sever Negrescu, Eugen Negrici, Ion Pachia-Tatomirescu, Radu Andrei, Dinu Săraru, Felix Sima.

Dezlegarea careului: MARIANAZAVATI - PLANGE - ABAC - G - O - ST - PAR - COMA - ES - ECRU - BAL - R - TEORIE - O - NORD - ACUM - CARST - ON - C - TINUT - CARTE - RP - NAP - BUDOAR - IUFA - ETOLE - RR - TRIBUTAR - VB - O - I - EI - INSTALAT - CORLATA - IRITA - LITERARTRADUC. (MARIANA ZAVATI GARDNER; POETĂ; CRITIC LITERAR; TRADUCĂTOR).

Virgil STAN

Note de călătorie

Norvegia, un nou El Dorado
pentru români

Se apropia ziua plecării spre Norvegia. Emoțiile inerente călătoriei le simțeam tot mai acut. Dimineața, la ora 4,30, trebuia să fiu în stația de autobuz pentru a mă urca în microbuzul ce mă va duce la aeroportul Otpeni. Simțeam furnicături prin tot corpul și nu puteam adormi, așa că am luat un extraveral. Era cea de a doua călătorie în această țară. Am mai fost și anul trecut când am vizitat și alt oraș, cam cât Mangalia de mare, așezat la intrarea în oceanul Atlantic pe patru insule, legate între ele prin poduri. Se numea Kristiansund și aterizarea fusese atunci pe aeroportul Molde, acolo unde mai târziu avea să joace și echipa Steaua un meci de fotbal.

La ora 12,30 am decolat spre Munchen, unde am schimbat avionul în drumul spre Oslo, prima escală pe pământul Norvegiei. De aici, după vreo șase ore de așteptare, aveam legătura cu un altul ce mă duce spre aeroportul Harstad - Evenes - Narvik, la vreo 65 km de casa copiilor mei din Lodingen.

Zborul deasupra Norvegiei l-am parcurs noaptea și nu am văzut nimic. Nici măcar luminițe rătăcite printre munți și malurile fiordurilor.

Aproape de miezul nopții am aterizat. Fiica și ginerele mă așteptau în sala de preluarea bagajelor. Aeroportul este unul micuț, pentru traficul intern.

Norvegia m-a întâmpinat cu ce are ea mai frumos: aurora boreală. Poate nu observam această frumusețe naturală a zonei polare, dacă nu mă atenționa fiica-mea. Cerul era brăzdat de o porțiune ca o eșarfă la gâtul unei femei frumoase, eșarfă desenată în toate nuanțele spectrului coloristic, predominând cea de verde.

Întreaga Norvegie era îngropată în zăpadă. Toată țara fiordurilor se afla sub plapuma de un alb strălucitor al omătului. Doar drumurile erau curate, chiar dacă șerpuiau printre munți, sau pe lângă malurile câte unui fiord.

La întoarcerea spre țară am descoperit adevărată frumusețe a Norvegiei, care este aproape numai un munte continuu, cu coborâșuri și urcușuri și cu multă apă. În mijlocul munților acoperiți cu zăpadă observai

de la peste nouă mii de metri înălțime, lacuri înghețate, fiorduri care se înfingeau adânc în inima munților și continuau până la ocean.

Un alt lucru ce m-a surprins a fost lipsa localităților de-a lungul întregului zbor de peste 1.200 km dintre Oslo și Evenes. Nu știu dacă am întâlnit 3-4 localități și acestea au fost spre nord.

Narvik este un oraș cu funcția de capitală zonală în partea nordică. Aeroportul Evenes este destul de departe atât de Harstad cât și de Narvik, cu toate că poartă numele celor două orașe, ca identificare de aeroport. Ambele orașe sunt în direcții opuse la vreo 50-60 km de aeroport, iar orașul Evenes se găsește pe malul altui fiord, înșirat sub poalele munților stâncoși.

Așa cum am spus, eram așteptat la sosire de fiică-mea și de ginere, cu un Audi 6 break. Acolo, dacă nu ai mașină nu te poți descurca. Trebuie să mergi la shopping, unde este mai ieftin, și cum în Lodingen - orașelul lor, cu ceva peste 3.000 de locuitori printre care și 4 români, pe lângă alte naționalități cu statut de azilanți, asistați de statul norvegian pe cheltuiala lui timp de 3 ani (în general africani și asiatici), ai nevoie să mergi ori la Harstad, ori la Sordland, la vreo 60-70 km de Lodingen.

Drumul spre noua destinație s-a desfășurat ocolind o porțiune din Fiordul de Vest, fiord ce leagă Oceanul Atlantic de interiorul țării în această zonă și care este circulat de feriboturi, nave de linie, sau pescadoare.

După ce am traversat fiordul peste un pod impresionant și după o oră de mers sinuos după miezul nopții printre munți, am ajuns la casa copiilor, o clădire cu parter și două etaje, construită din bolțari de beton și cu o suprafață locuibilă de 240 mp.

Ajuns în Lodingen, așteptam cu nerăbdare să descopăr și alte zone ale acestei părți ale Norvegiei. Bineînțeles că cea mai mare nerăbdare era să merg la pescuit, să-mi încerc norocul, cum se zice. Ginerelul a doua zi de dimineață a plecat la lucru, iar eu mi-am pregătit o lansetă, am luat o sacoșă pentru a pune eventualii pești și am părăsit casa pe la ora zece. Mi-a spus unde să merg la pescuit, unde va pe un cheu în fața atelierului unde lucra el.

Acolo era ancorat un pescador, așa că aveam și adăpost dacă începea să bată vântul, foarte frecvent și pe aici ca și pe litoralul românesc. Am făcut prima lansare și, spre bucuria mea, am simțit primul atac la peștișorul meu metalic de 60 grame, numit în termen pescărești pilker. În scurt timp am prins patru pești, fiecare în jur de 2 kg. Am scăpat și alții mai mari datorită faptului că nu începuse fluxul, apa era scăzută, cu o diferență de vreo 4 metri până la suprafața cheului. Peștele fiind greu, când se zbătea i se rupea gura și-l pierdeam. În prima mea zi am prins șase pești într-o oră de „vânturat” apa și, mândru nevoie mare, am plecat acasă. Făceam exact 10 minute pe jos.

Zilnic mergeam la pescuit, dar o făceam pe semi pescarul sportiv, îl eliberam dacă era sub două kilograme, restul îl păstram pentru ca să-l sărez și să-l usuc pentru acasă.

A doua zi după ce a venit ginerele de la muncă, am plecat spre Sordland, un oraș mai mare decât Lodingenul, aflat la vreo 70 de km. Lodingenul este cap de pod, ca așezare, de aici mai departe nu poți merge. Pe ambele părți sunt două fiorduri dintre care cel din spate se înfundă în munte. Orașelul Lodingen este așezat pe malul stâng al Fiordului de Vest, sub poalele muntelui. Casa copiilor mei este așezată chiar sub stânca muntelui. Munții nu sunt falnici ca la noi, sunt mai mărunți și numai din granit. Copacii sunt rari și firavi, coniferele predominând mai puțin.

Orașelul se întinde pe o lungime de vreo 2 km, începând de la malul fiordului și urcând spre munte. Au două magazine alimentare, o grădiniță, o școală pentru copiii până în clasa a V-a, apoi alta pentru cei de până la liceu, un liceu cu profil pe meserii, un cămin de bătrâni, creșă, câteva hoteluri și o clădire mare, colorată cu mult maro, cu preocupări financiare pentru întreg nordul scandinav, până în Estonia, societate unde lucrează ca economistă și fiica mea.

Spre ieșirea din oraș există o zonă rezidențială unde sunt construite case de vacanță, unele locuite permanent, ca și altele ridicate pe malul fiordului din spate. Au o

pescărie, nave pescărești, o fabrică cu magazin de plase de pescuit și un port cu ambarcațiuni particulare de agrement și pescuit.

Casele au culoarea predominant albă, dar și gri, albastru, maro, ocru, sau alte culori combinate. Ce am descoperit interesant este că multe nu au temelii din beton, ci doar niște pietroaie puse unul peste altul, la același nivel, peste care se ridică casa. Cade un pietroi, cade casa. Mă întrebam în sinea mea dacă aici nu sunt seisme. De ce nu le este teamă localnicilor de mișcările tectonice ale acestei zone muntoase?

Drumul până la Sordland este frumos. Șoseaua șerpuieste un timp pe malul fiordului, apoi se desparte de el spre stânga, intrând printre munții înzăpeziți până prin luna mai. La poalele lor, pe suprafața mai puțin înclinată sunt numai bolovani mari de piatră, așezați fără noimă de milenii, parcă ar fi rodul unei ploii cu meteoriți. Nu există nicio explicație logică a apariției lor așa cum sunt aruncați ca din întâmplare peste tot, inclusiv în apa de la mal, mai puțin adâncă.

Pe traseu ne întâmpină sate mici, câteva case de o parte și de alta a șoselei, majoritatea din lemn, vopsite viu colorat. Nu există agricultură în această zonă și nu aș putea spune cu ce se ocupă această populație rurală. Este adevărat, toți au mașini și pot merge la un eventual loc de muncă. În dreptul caselor de pe malul fiordului erau bărci ancorate la câțiva metri în apă cu motorul pe ele, sau fără motor ridicate pe uscat, lucru ce denotă că pescuitul este o ocupație și un mod de viață normal al norvegienilor.

Sordlandul este frumos și mai mare decât Lodingenul, posibil să aibă vreo douăzeci de mii de locuitori. Între timp a început și ploaia. Aici există o succesiune a fenomenelor meteorologice, ca într-un program prestabilit. Alternează când ninsoarea, când ploaia, completată cu vreme frumoasă, soare, apoi vânt și nori. Nu am avut o temperatură mai mare de 8 grade cât am stat în Norvegia, dar nu simțeam asprimea gerului. Uneori bătea vântul iar apa fiordului se învoldura ca la noi la mare.

Astăzi este iar soare. Trei zile de la sosirea mea a fost soare continuu. Chiar dacă zăpada de pe acoperișuri era de peste jumătate de metru, șoselele erau uscate, fără nici un pic de omăt.

Am oprit aerul condiționat în living (în Norvegia de nord cel puțin, încălzirea se face numai pe bază de energie

electrică, chiar dacă țara este cea de a treia exportatoare de produse petroliere din Europa) și am ieșit la plimbare prin localitate, s-o descopăr și să fac fotografii. Văzusem un hotel mic care avea o îngrădire a curții din stâlpi sculptați, cum erau și obiectele de joacă pentru copii. Am aflat că sunt aduse tocmai din Thailanda. Me-rita deplasarea până acolo, așa că am plecat.

Sâmbătă dimineața am servit micul dejun, ne-am băut cafeaua și am pornit la drum. Nu era una dintre cele mai frumoase dimineți, însă era una obișnuită pentru clima Norvegiei.

Plouase mărunț noaptea, șoseaua era umedă și cerul înnoirat. Revedeam din nou traseul pe care l-am făcut la sosirea în nord. La ieșirea din Lodingen, pe partea dreaptă la câțiva kilometri, am văzut primii reni în original. Pășteau la marginea unui pâlț de arbuști crescuți între șosea și fiord. Erau vreo opt. De la distanță la care se aflau, circa cincizeci - șazece de metri și viteza mașinii, nu am făcut mare deosebire între ei și o capră. Erau gri-cenușiu și nu prea mari. Oricum nu ca cei din filme sau ilustrate. Niște animale plăpânde, slabe și obișnuite cu traficul și prezența oamenilor ca și oile sau caprele noastre. Copiii mi-au povestit că au venit și în oraș fără a se teme de ceva. Așa făcea și vulpea de pe muntele din spatele casei lor. Cobora și o lua printre case căutând de mâncare.

După prima turmă am mai văzut și alți reni, dar numai în aceeași zonă, la câteva sute de metri distanță între ei. Aici mai trăiesc și elani dar numai în zonele împădurite. Norvegienii le spun „mus” și îi poate vâna dacă au permis și autorizație specială numai într-o perioadă a anului. Am mâncat acolo friptură de elan și de balenă, pregătită de fiica mea la cuptor.

Am văzut prima familie de elani când mergeam spre Evenes să-l preluăm pe un amic din Iași, invitat de ginere să muncească împreună la aceeași firmă. De asemeni și când am

mers să tăiem lemne din pădurea unui coleg al ginerelui, am mai văzut câțiva elani ca și în dimineața plecării spre aeroport. Un coleg al lui avea câțiva munți în proprietate și dorea să tăiem arborii ca să-și facă parte de sky board iar copiilor le trebuiau lemnele pentru încălzit casa. Au comandat în țară centrală pe lemne, așa că-și pregăteau rezerva de combustibil pentru iarna următoare.

Am trecut de intrarea spre aeroport și ne îndreptam spre orașul Evenes înșiruit ca mai toate localitățile norvegiene, pe malul fiordului și sub munții care străjuiau de o parte și de alta întinderea de apă. Case joase, cu maximum două etaje, viu colorate, majoritatea din scândură așezată orizontal una peste alta sau pe verticală. Temeliile la cele cu un nivel erau în general bucăți mari de granit. Rar descopereai o temelie din beton. Totul aici este doar stâncă de piatră de culoarea vântată.

Nu m-a impresionat ca oraș. Erau doar case fără curți, așezate fără nicio ordine, parcă fiecare unde a vrut să și-o ridice. Unele erau frumoase dar nu deosebite. Dacă acoperișurile nu erau noi, atunci descopereai un strat gros de mușchi verde crescut peste scândurile acoperișului.

La o intersecție, un panou rutier ne indica o localitate din Suedia despre care nu aș fi știut nimic ca să mă orientez. Nu amintea că în acea parte este Suedia. Noroc că știau copiii. Se vedea că urcăm pe munte deoarece zăpada era pe versanți din ce în ce mai mare. Am trecut și prin tuneluri dar nu așa lungi ca în sud, doar de cinci sute de metri și erau prin munte nu pe sub fiord ca acolo. Când ne-am apropiat de graniță, peisajul era deja glaciar, lacurile dintre munți erau înghețate, pescarii își încercau norocul la copcă, iar amatorii de sport se plimbau pe lacul înghețat bocnă cu schiurile sau cu sky board-urile. Pe marginea șoselei staționau mașini parcate în refugii, lăsate în voia sorții. Nimeni nu fură aici sau încălca teritoriul ori proprietatea cuiva.

Am văzut niște stațiuni montane care se rezumau doar la o îngrădire de căsuțe și bungalouri acoperite cu zăpada, iar printre nămeți de peste un metru descopereai o grămadă de mașini parcate. Era weekendul și norvegienii plecaseră de acasă pentru toată perioada week-end-ului.

Șoseaua pe partea Suediei era dezamăgitoare, numai gropi și plombe. Parcă erai pe drumurile noastre județene din zonele uitate de lume, sau pe traseul bulgăresc dintre vamă și Balciik.

continuare în nr. următor

Vedere din Lodingen a fiordului și al munților